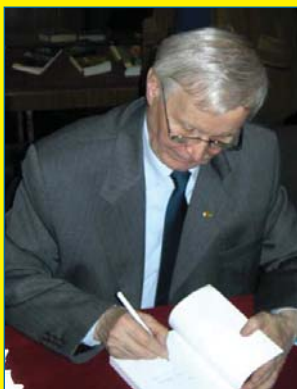

Ceva din mine trece în toate scrierile mele

Interviu cu dl. Academician Eugen Simion realizat de Emil Proșcan

Stimate domnule Academician Eugen Simion, biografia dumneavoastră poate fi rezumată astfel: critic și istoric literar, editor, eseist, profesor universitar, membru al Academiei Române și președintele acestuia înalt for în perioada 1998 – 2006, Director general al Institutului de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu” din București, născut la 25 mai 1933, în localitatea Chiojdeanca, județul Prahova... Vă propun să începem cu această localizare spațio-temporală: Ce înseamnă pentru dumneavoastră acel „acasă” din copilărie?

– „Acasă” este pentru un scriitor un spațiu imaginar, adică o sumă de fantasmă, un paradis pierdut (copilăria), un sentiment puternic al ireversibilității timpului. Asta, așa, în genere. În ce mă privește, spațiul meu imaginar înseamnă: un loc bine determinat (casa în care m-am născut și, refăcând-o, consolidând-o, casa în care mă întorc din când în când; înseamnă amintirea părinților care, bineînțeles, nu mai trăiesc decât în memoria mea; înseamnă bunicul patern, Radu Simion care, nici el nu mai este, în fine, țara mea imaginară se identifică aproape în totalitate cu lumea copilăriei mele. Lumea, cum zice Freud, a „micii copilării”... Acea în care copilul percepe lumea din jur și descoperă că nu-i singur în univers. Cu vremea, când nu mai ești demult copil, acest univers începe să se golească de imagini și rămân doar personajele principale.

Atât de puternică este această fantasmă încât îmi vine să zic că cine a pierdut acest spațiu originar („acasă” lui), trăiește suspendat într-un univers gol. Plutește într-un vid absolut

– Ați urmat, ca și Nichita Stănescu, Colegiul Național „Mihai Viteazul” din Ploiești. Ce amintiri deosebite aveți din acea perioadă?

– Nu, liceul nostru se chema la început, „Sfinții Petru și Pavel”, apoi „I. L. Caragiale”. Am, evident, amintiri de tot felul. Cea mai veche este de la 11 ani, când am intrat pe porțile înalte și masive de fier ale liceului și m-am trezit, deodată, singur și pierdut în mijlocul unei populații imense de elevi de toate vârstele. Am descris în altă parte această scenă. O visez uneori și azi, dar, ce curios, personajul nu mai este un copil, ci altul, la o vârstă incertă. Numai teama mea de a mă pierde este aceeași. Sigur este că despărțirea de familie a fost pentru mine un act traumatizant. Apoi teama că nu voi putea face față provocărilor din lumea în care fusesem aruncat. Eram, pur și simplu, disperat, înfricoșat, visam - îmi amintesc - examene pe care le pier-

deam, visez și azi că trebuie să dau examene dificile... Ca să zic așa: pe ce se bazează? Nu știu. N-am chestionat niciodată un specialist în vise. Mama mea avea pentru orice vis o interpretare: de visezi copil mic e necaz, de visezi apă lină nu-i bine, de visezi câine rău, iarăși nu-i bine, înseamnă că dușmanii îți țin calea etc. Am și alte amintiri, firește. Îmi amintesc, de pildă, de profesorul nostru de română Gh. Milca, un om inimos, fost student al lui G. Ibrăileanu (este cel dintâi care mi-a pus o carte de critică literară în mână și mi-a dăruit Opera lui Eminescu de G. Călinescu!), de profesorul Nicolae Simache, personaj mitic în învățământul prahovean, elev al lui N. Iorga, om ciudat, sever peste măsură și, în același timp, grijuliu cu noi, elevii, pe scurt: un părinte bun, de profesorul C. Enciu și de atâția alții, oameni serioși profesori eminenți. Le datoriez mult. Am stat opt ani în internatul de pe Șoseaua Oilor... Mi se părea, atunci, o detenție. Azi mi se pare, nu chiar un paradis pierdut, dar un spațiu acceptabil. Mi-am petrecut adolescența, acolo, printre 500 sau 600 de elevi veniți de peste tot, o colonie pestriță și gălăgioasă păstorită de un profesor auster (profesorul Simache) care încerca să disciplineze o turmă de iepuri tineri și refractari. Nichita Stănescu, poezieștean get-beget, locuia în Piața Sârbească, nu se amesteca printre noi, „interniști”. Un adolescent frumos, veșnic îndrăgostit, înconjurat de patru-cinci prieteni, „Nini” (cum îi ziceau ei) era un băiat vesel, făcea caricaturi reușite (semnate „Haș”) și scria versuri în stilul lui Topârceanu... Geniul lui poetic a explodat mai târziu. Eu citeam, atunci, pe G. Ibrăileanu și G. Călinescu și, cum am spus, îi citeam cu o imensă plăcere. Descopeream o altfel de literatură și ce descopeream se potrivea spiritului meu tânăr și dornic de afirmare.

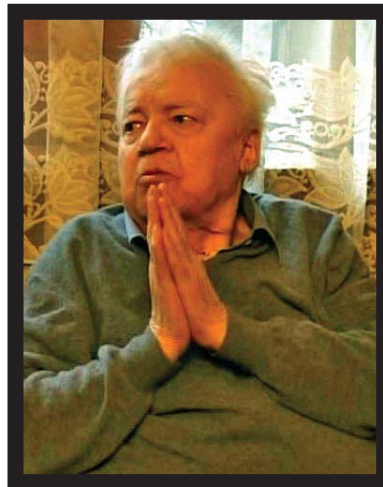
Optasem deja, în sinea mea, pentru critica literară, după ce scrisesem poeme (neconvingătoare!) în stilul Blaga. Este interesant cum își aleg adolescenții destinul... Sau, poate, destinul îi aleg pe ei...

– Cât a contat, în strălucita dumneavoastră carieră ulterioară, privilegiul de a-i avea profesori, printre alții, pe George Călinescu și Tudor Vianu? Ce alți profesori ați păstrat în memorie și în suflet?

– Da, acești profesori și alții (Al. Rosetti, Iorgu Iordan) au fost esențiali pentru generația mea. Fără ei, nu știu ce am fi putut deveni. Erau mari profesori într-o istorie în care valorile circulau cu capul în jos, iar adevărul se mișca în lume, cum se zice cu o vorbă bine găsită, cu capul spart... A fost pentru noi, repet, o mare șansă. Pe G. Călinescu îl urmăream cu emoție acolo unde ținea conferințe, de regulă în Aula Academiei. Fascinat și puțin teatral. Ridica glasul lui subțire și tăios, îl lăsa apoi complice, insinuant, în jos până devenea o șoaptă catifelată, apoi iar îl ridica și-i da sonorități de tunet... Mulți îi reproșau această

(Continuare în pag. 2)

A murit Fănuș Neagu

Printre multele lucruri pe care Dumnezeu m-a ajutat să le împlinesc a fost și acela de a-l cunoaște pe Fănuș Neagu!

Am scris simplu: Fănuș Neagu! Nu am putut alătura de numele său nici un alt cuvânt! Nici „sciitorul”, nici „marele scriitor”, nici „maestrul” ori „academicianul”... Orice alt cuvânt alunecă în neant, numele său capătă acum unicitate, strălucire, singurătate, ca un copac rămas fără frunze ce sfidează, cu măreția demnității sale, cerul și imensitatea din jur. Acum când a început să nu mai fie în zâmbet, carne, oase și dorință de a ne sluji!

„Tatăl meu, Fănuș Neagu, s-a stins azi dimineață, la ora 3, la spitalul Elias. / Anita”. Așa suna mesajul care m-a cutremurat și m-a ținut minute în șir.

Știam că e bolnav, că îi este rău, dar speram și mă obișnuisem să sper. În urmă cu mai bine de trei ani treceam prin București și-l sunam: „Vă salut maestre! Am trecut prin apropierea casei dumneavoastră și vroiam să vă trimit un gând de bine. Ce faceți?”. „Ce să fac domnul Proșcan, am cancer!”

Așa mi-a spus atunci! Era a doua oară în viață când cineva mă paraliza cu un asemenea verdict! Cu o calmitate gravă, fără nuanță de resemnare ori frică, cu demnitatea unui neînvins, învingător prin înțelegere și respect în fața hotărârii divine, îmi comunica această veste a condamnării. Ruperea bruscă și definitivă! Să fii obligat să-i părăsești pe cei dragi, copacii, soarele, mărinișul anotimpurilor, diminețile și toate nimicurile care-ți umplu trecerea prin viață... Parcă ar fi vrut să spună: Voi muri! Voi muri, adică voi beneficia de dreptul sacru al intimității depline și dintre toate ipostazele de lacrimă și tânguire eu aleg zâmbetul încrâncenat! N-am să-i fac pe plac parșivei ăsteia de viață care m-a ademinit până acum cu toate miresmele lumii, cu sâni pârșuși ai fecioarelor ce-și plimbă desculțul printre podgorii bicuite de roua dimineții, pentru ca acum să-i plătesc tribut de regret și durere. Nu! Te-am păcălit eu pe tine viață! Nici nu știi că nopțile tale cu sânziene și adierele de freamăt ale luminii,

Emil Proșcan

(Continuare în pag. 3)

Ceva din mine trece în toate scrierile mele

(Urmare din pag. 1)

teatralitate a glasului și a comportamentului. Mie nu-mi plăcea. Era în ea o notă copilărească, o mică inocență calculată, o joacă a geniului care trăia mai mult printre cărți și, când ieșea în lume, voia să provoace și să aibă succes. Reușea. Lui Tudor Vianu i-am audiat cu fidelitate, timp de cinci ani, cursurile în Amfiteatrul „Odobescu”. L-am stimat și, pot spune, l-am iubit de la început. Un om așezat, un om de caracter și un profesor învățat. Un profesor pe care îl credeam (sentiment foarte important). Îl credeam că spune adevărul. Un tânăr este obsedat de adevăr și aspiră să se spună despre el că este un om adevărat... De aceea, el caută însetat modele de existență nu numai modele spirituale. Amândouă sunt esențiale pentru el. Vianu venea în întâmpinarea ambițiilor și neliniștilor mele.

– *Drept îndrumător al tezei de doctorat (Eugen Lovinescu, scepticul mântuit) l-ați ales pe „Șerban cel Rău”, cum era cunoscut în epocă Șerban Cioculescu; a fost un calcul de profitabilitate sau o dovadă de curaj?*

– Șerban Cioculescu este un critic eminent și un om cordial. Am colaborat bine cu el, în sensul că m-a lăsat să lucrez și, când am terminat teza, m-a citit în câteva zile. Era pe atunci director al Bibliotecii Academiei și, îmi amintesc, când m-am prezentat în anticamera (secretariatul) cabinetului său, a venit numaidecât și, fără să-mi spună un cuvânt, m-a îmbrățișat. „Șerban cel Rău” era, repet, un spirit drept și un om plin de afecțiune. G. Călinescu l-a nedreptățit în Istoria sa... și mă întreb de ce?!... E un mare critic, ca și Pompiliu Constantinescu. Am păstrat relații bune cu el și după doctorat, chiar dacă n-am fost mereu de acord cu ideile sale. Nici el, în câteva rânduri, cu judecățile mele critice. Când am scos **Dimineața poezilor**, m-a ironizat subțire. Nu m-am supărat, dimpotrivă, i-am mulțumit că m-a luat în seamă. Prezentându-mi, în 1977, volumul II din **Scriitori români de azi**, m-a numit „tânăr maestru”, ceea ce, evident, m-a bucurat, dar n-am crezut. Devenisem, la rândul meu, suspicios. Cu spiritele ironice trebuie să fii mereu în gardă. Suspiciunea mi-a trecut atunci când a scris despre mine și m-a călănit numindu-mă demn urmaș, alături de Pompiliu Constantinescu, al lui E. Lovinescu. Scriind într-un rând despre una dintre cărțile sale, am vorbit despre „critica biografică”. Mi-a răspuns iritat în **România literară**, spre stupefarea mea. Nu voisem să-l vexez, voisem doar să fixez metoda sa critică într-o paradigmă. Nu i-a plăcut și, cum zic, m-a admonestat numaidecât într-un stil urban. I-am replicat, la rândul meu, în același fel și polemica s-a oprit aici. Mi-a plăcut și îmi place și azi raționalismul lui critic și admir fidelitatea lui față de Arghezi și I. L. Caragiale. Un critic lucid și un judecător drept... Poate fi consultat cu încredere și folos.

– *Ați început activitatea profesională la Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu” al Academiei Române. Acum, pe o spirală foarte înaltă, vă aflați în același plan. Metaforic vorbind, ce credeți că îi datorăți Institutului și ce vă datorează Institutul dumneavoastră?*

– Nu, este o eroare, n-am lucrat la Institutul „G. Călinescu”. Am lucrat o vreme, după ce am absolvit Facultatea, în colectivul „Eminescu” condus de Perpessicius, având un statut incert, mai exact: plătit din „fondul ne-

scriptic”. Ceea ce vreau să spun că eram plătit din an în Paște, când se nimerea, cam o dată pe an. În esență, am fost cinci ani un tânăr șomer, fără carte de muncă, fără salariu fix, fără mutație în București, deja căsătorit, tatăl unei fete pe nume Mihaela etc. Eram o victimă a Revoluției de la Budapesta. Represiunea autorităților românești a fost teribilă. Eu am scăpat, pot zice, ușor. Am început să scriu și acest fapt m-a salvat. În 1964, George Ivașcu m-a adus asistent la Facultatea de Filologie. În 1990 am devenit profesor (la 57 de ani), deși îmi trecusem doctoratul în 1970 și publicasem o parte din cărțile mele. Nu mă plâng, nu protestez. Așa a fost să fie. Sunt bucuros că n-am ratat cariera mea intelectuală fără să fac mari compromisuri. Dumnezeu m-a ajutat. Un subiect despre care nu-mi place să vorbesc. Alții au pățit-o mai rău decât mine.

– *Alex Ștefănescu scria: „Eugen Simion are un mod discret de a fi original. De mai bine de douăzeci și cinci de ani explorează sistematic, ca autor, teoretician și critic literar, posibilitatea literaturii scrise la persoana întâi (jurnal intim, autobiografie, memorii etc.). În această aventură intelectuală este aproape singur (în cultura română), dar nu-și dramatizează condiția și nu face paradă de noutatea descoperirii sale. Totul a început cu scrierea, acum mai bine de douăzeci și cinci de ani, a unui încântător jurnal parizian, **Timpul trăirii, timpul mărturisirii**.” Iar anul trecut, în noiembrie, cu ocazia primirii dumneavoastră în Academia Elenă, vicepreședintele acesteia, Ioannis Skarentzos, sublinia importanța volumului **Dimineața Poeților**. Tot atunci, în Laudatio, academicianul Evangelos Moutsopoulos remarcă: „Întoarcerea autorului reprezintă legătura dintre scriitor și propria sa operă. Un scriitor, chiar și dezrădăcinat, nu se dezice niciodată, nu se desprinde de opera sa”. Care este, totuși, cartea dumneavoastră la care țineți cel mai mult?*

– Țin la toată critica mea. Ceva din mine trece în toate scrierile mele. În seria de **Fragmente critice** (I–VI) se vede, cred, mai bine dimensiunea mea de moralist. Sau, mai bine zis, îmi place mie să cred că spiritul meu are o coastă de moralist pe care n-a reușit până acum să mi-o scoată niciun Chirică din literatura română. Fac această trimitere pentru că tocmai am terminat un eseu despre Creangă cu titlul: **Cruzimile unui moralist jovial...** Românii au vocație, cred, pentru reflecția morală. De aceea literatura română are mulți moralisti. Unii eminente moralisti, de la Miron Costin la Cioran, trecând prin Cantemir și Eminescu. De aici vine, poate, plăcerea noastră de a cârți, bârfi, protesta etc... Maioreșcu, Ibrăileanu, G. Călinescu sunt mari moralisti.

Pentru că vorbiți de cărțile mele. Unele sunt solare (luminoase, detașate), ca, de pildă, **Dimineața poezilor** și **Creangă** (care se tipărește în aceste zile), altele (**Scriitori români de azi**, **Fragmente critice**, **Mircea Eliade**, **Proza lui Eminescu**, **E. Lovinescu**, **scepticul mântuit** etc. sunt cărți mai grave, încărcate și lente ca niște trenuri de marfă care urcă spre munte... **Jurnalul parizian** și **Tânărul Eugen Ionescu** intră și ele, în prima categorie. Morala acestei fabule este că un critic literar are și el, ca orice scriitor, stările lui și, deci, demersuri critice și tonalități diferite...

– *Ați fost Lector de limba română la Universitatea Sorbonne din Paris, ați fost Președinte al Academiei Române, sunteți*

*membru al celor mai renumite academii de știință din lume și Doctor Honoris Causa al peste 10 universități din țară și străinătate. Cu toate acestea nu se poate spune că vă afișați aura meritelor în spațiul public, nici când „pigmeii” arată cu degetul spre Piramidă, strâmbând din nas în fața celor 35 de „**Caiete eminesciene**” și susținând că piatra pe care stau ei cu fundul este cu mult mai măreață. O faceți din modestie sau, pur și simplu, pentru că nu vă interesează deșertul polemicilor ci viziunea constructivă?*

– Sunteți amabil cu detractorii mei. Ei nu „strâmbă din nas”, ei mă reclamă direct la D.N.A..., după ce mă injuriază prin „Dilemele” românești. Uneori le răspund, de cele mai multe ori, nu... Încerc să merg mai departe. Vorba lui Noica: nu-i bine să te pui cu „zbierătorii din cetate”, pentru că îți pierzi timpul degeaba... Am publicat, cum se știe, în facsimil manuscrisele lui Eminescu pentru că am avut sentimentul că, în calitatea pe care o aveam atunci (Președinte al Academiei Române), eram moralmente obligat să fac acest lucru. Am reușit. Este suficient. Restul este istorie de portărese (bârfe, delațiuni, injurii etc.) relatate de niște „elitiști” de carton.

– *Revenind la **Caiete**, Constantin Noica spunea: „În clipa de față Eminescu nu e decât cel mai mare poet al României. Avem temeiuri să credem că el poate fi transformat în PEDAGOG al ei dacă se pun la dispoziția oricui, și mai ales a tineretului, caietele cuprinse în cele 44 manuscrise de la Biblioteca Academiei Române.”*

Cineva vă reproșează că nu ați folosit „avantajele tehnologiei de digitalizare” în realizarea C.D.-urilor ce însoțesc cele 35 de volume. Credeți că visul lui Noica s-a împlinit într-un prea târziu, în care societatea românească, mutilată de cancerul „libertății”, nu mai are nevoie de alte cărți de identitate, în afara celor electronice, scutitoare de „devenirea întru ființă”?

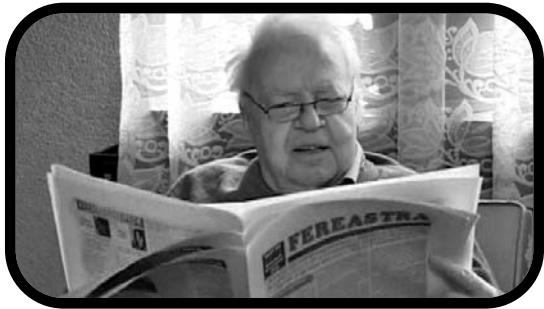
– Noica s-a luptat vreo zece ani să tipărească aceste manuscrise, crezând că, dacă le publică, se va produce o revoluție nemai-pomenită a spiritului românesc. Le-am publicat eu, după 40 de ani, fără ca să se întâmple altceva decât injuriile din presă și reclamațiile de care am vorbit mai înainte. Frumos, nu?

– *Se pare că, în spațiul cultural românesc nu recunoașterea valorilor ci, mai curând, afișarea vulnerabilităților acestora este o „prioritate”. De altminteri chiar dumneavoastră spuneți recent, cu ocazia primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Petre Andrei”, justificând tema conferinței pe care ați ținut-o (**Despre spiritul național**): „Există azi o veritabilă retorică a jelaniei în care intră și o puternică notă de contestare a culturii noastre. Eu am constatat, urmărind acești contestatari, că poți trăi confortabil și poți face carieră frumoasă în această romanitate, ridiculizând-o și dărâ-mându-i miturile.” Credeți că vom reuși să ne*

(Continuare în pag. 3)

(Urmare din pag. 1) din pag. 1)

A murit Fănuș Neagu

din zilele când cerul se pripășea prin toate câmpiile spre munții ce luminau susurul izvoarelor pe care dimineața le botează cu rouă sunt acum aici, cu mine, și mă însoțesc ca o statornicie a adevărului despre toate lucrurile lumii, adică despre tine viață! Te-am păcălit viață! Sau poate nu ăsta e rostul tău și al meu! Am toate astea în mine și mult mai mult!

*

Vor mai fi nopți cu sânziene, vor mai fi, dar câmpia Bărăganului își va geme mocnit tăcerea mai ales acolo unde Buzăul îi șerpuiește cântece de leagăn, iar papura, țipirigul și broaștele pun stăpânire pe meandrele viselor noastre. Vor fi sărbători, zile de duminici, florile se vor ascunde în fructe, ploi de lacrimi, ninsori de încheștare albă, surâsul și tristețea vor continua să se lase așteptate și căutate, copiii lumi își vor visa holografic copilăria, țăranul român se va întoarce în grotle de la începutul lumii să își ascute răbdarea în tăișul stalactitelor, mamele vor împleti așteptarea fiilor lor în șiruri nesfârșite de rugăciuni...

Preoții rezugrăvesc așteptare din biserici, în tribunale bătrânii vin să-și vadă nepoții, boii au dispărut, în deltă caii sălbatici vorbesc cerului despre oameni, pensionarii fac exerciții de respirație, miresele își scurtează lungimea voalului, liniștea e profanată chiar și în cimitire, țiganiile sunt tot mai defavorizați de repulsia față de săpun și muncă, cîntatul cocoșilor a devenit inutil, organizațiile teroriste sunt în continuare fidele ideii de a nu ucide diplomați, demnitari ori oameni de stat, ci doar oameni obișnuiți de prin metrouri, piețe, parcuri, gări; transmisiunile în direct de la slujbe religioase arată doar mulțimi de oameni în speranța îmbulzelii, păruiele sau călcări în picioare care să arate lumii ce popor fără demnitate sunt românii...

La înmormântare puțini oameni și foarte puțini din cei care au pretenția de a-l fi cunoscut, de ai fi fost colegi. Un autocar din Grădiștea copilăriei, lacrimi ascunse, flori, un sicriu închis, o despărțire în multiple forme de trăire, o fotografie a lui Fănuș Neagu foarte departe de această zi și de ideea morții...!

Felul de a fi, a privi și reacționa al unora din cei prezenți demonstrează o familiarizare aproape blasfemiatoare cu astfel de momente, o stăpânire de sine dusă până la perfecțiunea stării de normalitate. Puterea de a lăcrima a devenit desuetă sau chiar demodată. Câțiva copii făuritori ai momentului, cei demodați, și un stol de porumbei ce dădea târcoale covârșeau greutatea despărțirii.

Ce reacție ar fi avut Fănuș Neagu dacă ar fi fost altfel prezent la moartea sa!

În lumea patimilor albastre Fănuș Neagu primește botezul cerului și se desfată în scaunul singurătății.

Ceva din mine trece în toate scrierile mele

(Urmare din pag. 2)

vindecăm de această disoluție în alb-negru a nuanțelor, acceptând diferențele dintre ceea ce ne place și ceea ce edifică?

– Sper din toată inima că românii vor depăși acest complex depresiv și vor curma în ei retorica jelaniei. Până atunci trebuie să avem răbdare.

– În anul 2010 ați propus ca ziua nașterii lui Eminescu (15 ianuarie) să devină **Ziua Culturii Române** și v-ați bătut pentru impunerea acestei idei. Numai că, dincolo de consemnarea în calendar, aproape nimic deosebit nu a marcat, anul acesta, evenimentul. Ce credeți că ar trebui făcut pentru ca această sărbătoare să-și merite numele?

– „Ziua culturii naționale”? Este, cred, un succes al bunului simț românesc. Depinde de noi să facem din el o sărbătoare a spiritului. Ce ne-ar putea împiedica? Ne-ar putea împiedica multe, de pildă adamismul și zeflemeaua, cele două vocații păguboase pe care le avem. Sper, totuși, să învingă seriozitatea și, de ce nu? sentimentul nostru patriotic. Iată, D-ta ești primar (primar și scriitor),

ce te împiedică să pregătești la 15 ianuarie un mare eveniment cultural în orașul Mizil?

– *Ce credeți că trebuie făcut pentru tineretul din România, care se depărtează încet, încet, de actul de cultură autentic și chiar de ideea dăinuirii lor în această țară?*

– Tinerii români vor să plece din România. Nu-i putem, deocamdată, opri. Societatea românească este slabă, valorile intelectuale n-au niciun preț, toată lumea face politică și politica românească s-a specializat în promisiuni și în dezastre naționale. Jucăm toți într-o piesă din teatrul absurdului și, observ, nu putem ieși din ea. Ce-i de făcut? Nu știu, încă nu știu, lăsați-mă să mă gândesc.

– *Ce simțiți acum, când natura reînvie și Iisus odată cu ea?*

– Când răspund la întrebările D-tale, e prima zi de Paști și în cartierul meu este o după-amiază superbă, iar eu mă gândesc că Dumnezeu nu s-a retras din lume. Nietzsche s-a grăbit să ne dea o veste falsă...

– *Vă mulțumesc, vă urez zile normale și vă aștept la Mizil!*

24 aprilie 2011

Fiul natural al lui Mhai Eminescu

Desigur, biografiile marilor personalități vor atrage întotdeauna atenția publicului de pretutindeni. Și fenomenul este explicabil: despre celebritățile valoroase vrem să știm absolut totul!... Nici biografia marelui nostru poet Mihai Eminescu nu a scăpat necercetată în toate detaliile ei. Urmarea a fost că, în ultima vreme, în zbuciumata viață a Luceafărului s-au descoperit câteva noutăți biografice șocante privitoare la existența lui intimă.

Cunoaștem un număr considerabil de eminescologi pasionați, fie români, fie străini, (George Călinescu, Dumitru Panaitescu Perpessicius, Augustin Z. N. Pop, Ion Negoitescu, Tudor Vianu, Rosa del Conte, Allain Guillerrou, Kakassy Endre, Karel Jonckheere, Amita Bhose ș.a) din strădania cărora au rezultat și unele noutăți surprinzătoare, de natură biografică, pe cât de puțin cunoscute, pe atât de neașteptate.

Astfel, este puțin cunoscută informația conform căreia Eminescu ar fi avut un fiu natural, născut la Ipotești. Majoritatea prietenilor apropiați știau doar de copilul pe care Veronica Micle i-l născuse mort - și doar puțini din amicii poetului aflaseră amănuntul despre un alt prunc născut anterior și care a avut norocul să trăiască. Este o realitate mărturisită prima dată de însăși mama copilului și altă dată, comunicată oficial, de un avocat care a copilărit cu poetul. Dacă, la început, s-a crezut că este vorba de un simplu zvon care voia să adauge biografiei poetului o nouă pagină frizând senzaționalul, ulterior s-a ajuns la concluzia că există o mare marjă de adevăr, ca mărturisirea mamei să reflecte totuși o realitate ținută ascunsă, pe cât s-a putut ține, atât de familia fetei, cât și de familia căminarului Gheorghe Eminovici. Se știe precis că bătrânul căminar nu a rămas indiferent față de acest eveniment neprevăzut și că a făcut tot posibilul să-l onoreze prin aranjamente înțelepte, fără să scandalizeze comunitatea din jur.

Copilul a fost botezat Mihail și el a venit pe lume în ziua de 19 iunie 1877, la Ipotești (conf. cert. nașt. nr 38/1877, primăria Cucorăni), având ca mamă pe Ileana, fiica de 25 de ani a morarului din Cucorăni, o blondă frumoasă, care se va căsători ulterior cu Ion Lăzăreanu, un pădurar de 32 de ani. Acesta o va accepta de soție numai după ce căminarul Eminovici, buinicul noului născut, îi va asigura băiețelului o convenabilă întreținere, printr-o înțelegere secretă între cele două părți.

Se pare că poetul, care avea pe atunci 27 de ani, la vizitele lui prin țară, când se întorcea din străinătate, a revăzut-o atât pe Ileana, cât și pe micuțul lor. Copilul a căpătat numele Mihail Lăzăreanu și a fost botezat de Henrieta, sora poetului. Interesant este amănuntul că noului născut i s-a dat mai întâi prenumele Ilie, așa cum se numea unul din frații lui Eminescu, adăugându-i-se apoi și prenumele Mihai, la cererea Henrietei (vezi A. Z. N. Pop - „Noi contribuții la biografia lui M.E.”, edit. Academiei, 1969, pag. 213).

Mihai Lăzăreanu a trăit la Botoșani, pe str. Lascăr Catargiu nr. 16, până în anul 1944, când a murit tânăr, la numai 33 de ani, într-o căsuță ce abia și-o construisese pe Calea Națională nr. 270. A fost un simplu funcționar fiscal, cu o personalitate insignifiantă. Cunoștii lui spun că tânărul semăna destul de bine la ochi, la frunte și la buze cu poetul, despre care le amintea tuturor cu mândrie că îi este tată, dar mai cu seamă îi semăna acestuia la fire, fiindcă ducea o existență meditativă, retrasă, fără prieteni, rămânând toată viața burlac.

Așa cum însuși mărturisise, junele Mihail era chinuit încontinuu de singurătatea apăsătoare ce i-a fost hărăzită: „Contra voinței mele, soarta mi-a fost ca până în prezent să-mi petrec viața necăsătorit, singur ca un pustnic!” (Arhivele Statului, Botoșani, Dept. nr. 1, Dos. 153/1944, fila 320).

În cererea din 7 aug. 1942 către Primăria Botoșanilor, înregistrată sub nr.18095/11 aug. 1942, prin care Lăzăreanu își retrage o petiție, se vede că scrisul îi seamănă izbitor de mult cu scrisul lui Eminescu.

Despre Mihail Lăzăreanu ar trebui, firește, ca cercetările să nu se oprească aici.

Victoria Milescu

Fănuș Neagu despre...

Am avut privilegiul, în ultimii ani, de a păși, de mai multe ori, în sanctuarul casei lui Fănuș Neagu, acolo unde îngerul se întorcea, sâmbăta și duminica, din spital, să-și odihnească aripile obosite, în intimitatea creată de familie și de amintiri.

Am discutat, într-o fascinantă devălmășie, despre literatură, despre poporul român, despre viitor, trecut, oameni, copaci, ape, cer...

Acum, în liniștea dureroasă reiau, cu încetătorul lacrimii, cuvintele învinse de tăcerea îngerului. Redau spre simțire, gândire și bucurie, frânturi din cele trei interviuri pe care am avut privilegiul să i le consemnez.

Emil PROȘCAN

Dar, înainte de aceasta, dați-mi voie să reamintesc poezia pe care un alt mare scriitor, căruia am avut șansa de a-i fi aproape în ultimii ani, Adrian Păunescu, i-a dedicat-o lui Fănuș Neagu, când acesta a împlinit 61 de ani:

***Cerneala putrezește-n călimări,
În beciuri, vinul nostru reînvie,
Ca să miroasă a lăstari de vie
Și prin armuri ne trec stafii călări.***

***Dintre ai noștri, cei mai mulți s-au stins,
Bizanțul pretutindeni ni se arată,
Ce scris zadarnic, vremuri de erată,
Stilistică bogată dinadins.***

***Căderi de roți de dorul cheii coarbe,
Oprirea va veni, acuş-acuş,
Vai, ce aproape au ajuns cei duși,
Biblioteca parcă ne resoarbe,
În trista țară a privirii oarbe,
Amurg valah. Îmbătrânim, Fănuș.***

Hamal al scrisului

Trecutul ni se pare, întotdeauna, mai frumos... Copilăria e singura vârstă fără griji. Cu cât înaintăm în vârstă devenim mai schiopi la minte, mai... infanțili.

Ca fiu de țăran, trăind în câmpie aproape 20 de ani, cred că cel mai frumos lucru ce ți se poate întâmpla acolo, noaptea, e să vezi un foc în depărtare.

Am crescut într-o altă lume, arhaică, dar mai apropiată de om. Acum civilizația a atins culmi înalte, dar a crescut și vulgaritatea. Ne scufundăm în globalizare... Norocul meu e că nu o voi mai apuca și, de fapt, cred că nici nu va avea loc vreodată.

O putere mai presus decât noi, artiștii, ne mână cu o forță desăvârșită să căutăm, fără încetare, ceea ce n-am pierdut niciodată: ușa spre un vis necunoscut, care și el – visul, zgârie cu ghearele golul, în căutarea unei uși ce nu-și cunoaște zidul, focurile, pragurile. Suntem, probabil, aripa unei păsări ne-

cunoscute și nenăscute...

Mă întreb, câteodată, când va fi fost Hemingway cu adevărat fericit: Când vâna lei în Africa? La vila lui din Cuba? Când naviga pe vasul Pilar? Sau când bea?... Cu femeile o lua razna, cum se întâmplă cu toți cei ce, pe drept sau pe nedrept, se cred cineva. La maturitate oamenii se joacă înspăimântător, provocând deseori mânia destinului. Cu toții plătim scump noianul de nerozii pe care le săvârșim, dar degeaba... Generațiile de după noi o iau de la capăt!

Am fost, în primul rând, hamal al scrisului. Și am avut un viciu: lectura. Am citit câteva biblioteci și mă consider a fi posedat singura bogăție după care merită să alergi în lume. Dar... tot incult am rămas! Cât aș mai avea de citit, din ce s-a scris în lume, ar trebui să mai trăiesc încă 6 000 de ani, dacă nu mai mult. Și m-aș atrofia în biblioteci. Mai trebuie să ieși și la soare, și la umbră, să intri și-n gâr-lă, și-n vie...

Aparțin generației Gutenberg, ultima generație Gutenberg, din care faceți și dumneavoastră parte. Această epocă uluitoare care a dat cultura uriașă a umanității, se schimbă, se transformă, trece către altă civilizație, a informației. Mă sperie, totuși, faptul că nu-mi dau seama unde va ajunge lumea.

Despre suferință

Când nu sunt bolnav, mă chinui să scriu. Când nu mă chinui să scriu mă chinui să citesc. Dorm prost, aș bea mult și nu mi se dă voie. Îmbătrânesc și-mi pare rău, cum spune cântecul. În concluzie rămâneți cât mai multă vreme tineri, dragii mei!

Nu vreau să înjur... Eu îmi înjur doar patul de spital, *tu-i mila lui de pat de spital!* Când ești într-o situație ca asta te amăgești, totuși. Spui: „E bine și așa...”. Și o faci chiar când treci, ca mine, prin dureri îngrozitoare, te obișnuiești cu suferința...

Poporul Român

Nu mai e poporul român de pe vremea lui Ștefan cel Mare, povestea cu dăcii am și uitat-o... Eu zic că nici nu ne tragem din daci; ne tragem din suburbiile Romei...

Poporul român e învățat de la naștere cu suferința, dar acum s-a învățat, tragic, cu lașitatea. Când spun asta mă refer inclusiv la mine. Mă simt foarte înglodat și înconjurat de mine însumi și acești inși, care sunt parte din mine, trădează zi de zi. Nu-mi place... nu-mi place politica, nu-mi place că țara s-a ruinat economic, nu-mi place că oamenii sunt săraci... Toată viața am așteptat, am sperat, am avut prieteni veseli, am iubit cartea... Nu-mi place să văd oameni mohorâți.

Aici este vorba de matca unui popor... Sunt lucruri de care nu se poate scăpa printr-o scuturare de cearceafuri la geam, lucruri atât de împământenite încât au intrat în pereții și în podelele sufletului. Nu se poate ca un popor ce-și vinde votul pe două țuici sau un kilogram de ulei să-și ridice glasul în rândul națiunilor demne. Avem ceea ce merităm...

Îmi place simplitatea - dar simplitatea aia curată - care are o doză de dumnezeire. Numai că a absolutiza asta înseamnă a te întoarce la „spațiul” arhaic, idilic, care e, de

multe ori, o iluzie. Vreți să vă spun eu ce a însemnat copilăria mea: pelagră, păduchi, râie. Unde punem toate astea? Sau foametea aia extraordinară care a venit după război... Paradoxal, în timpul războiului a fost bogăție. Știți de ce? Plăteau nemții tot ce luau. Noi aveam vreo patru ari pe care cultivam mazăre. O cumpărau la prețuri foarte mari, pentru vremea aceea, să facă margarină pentru front.

Așa bine nu s-a mai trăit la noi decât în anii '70. Venea nevastă-mea la prânz cu bunătați: 100 gr. de icre de Manciuria costau 5 lei, o baterie de vin între 12 și 17 lei. Stăteam la masa mea, unde ninge tot timpul. Treceau prietenii uneori, pe care îi izgoneam, după ce îi lăsam să „șterpească” o votcă...

Asta e o tragedie existențială. Din nefericire ea se întâmplă la nivel mondial, nu doar în România. Noi abia suntem atinși de aripa singurătății. Nenorocirea singurătății e în azilurile de bătrâni, în spitale, în fundamentala sărăcie care domnește la sate și în orașe. Acum s-a realizat un vis al... comunismului: „Locuitori de la oraș și sate, înfrățiți-vă!” Suntem înfrățiți în sărăcie ca niciodată altcândva.

Singurătatea, din punctul meu de vedere, e primejdios de prezentă după o anumită vârstă. Oamenii care își pierd, în urma unor tragedii, sprijinul copiilor, al rudelor sau al unor persoane dragi, ar trebui să-l regăsească imediat, nemijlocit și net, fără nici o condiție, în instituțiile statului. Dar la noi statul nu există decât sub forma rapacității, care distruge ideea de dragoste, de prietenie, de compasiune. Noi românii avem darul de a face din fiecare perioadă una fundamentală, de... sacrificiu.

Nu am trăit perioada când „domneau” moșierii, dar o cunosc pe aceea când au pierit. Oamenii sunt, în perioadele tulburi, fudamentali răi. Mai ales cei care au avut norocul – zic ei, eu zic distrugerea dumnezeirii din ei – de a ajunge pe altă treaptă, au uitat de unde au plecat și când fac binele îl fac „să se vadă”, ca să arate că sunt darnici. Însă darnicia e aceea pe care a propovăduit-o Mântuitorul: „*Fă binele ca și când asta ți-ar fi menirea pe lume!*”

Îmi pare foarte rău; e țara noastră... țara mea. Spun cu rușine că nu se face aproape nimic pentru copiii abandonați, pentru bătrâni sau pentru oamenii năpăstuiți de soartă. Priviți debaterile din Parlament: Unde ajung „ei”, totdeauna, cu un rânjet: „Hai să impozităm și pensiile!...” Nimic nu e mai scârbos pe lumea asta decât să-ți disprețuiești înaintașii.

Cultura

Am învins, domnule, în revoluție, nu-i așa?! Am învins cultura; i-am rupt botul... Acum a plecat, atât de tragic, din tristul spectacol al lumii noastre, și poetul Adrian Păunescu. Cu o zi înainte de a se interna am vorbit cu el la telefon... „*Ce faci?*” – l-am întrebat; „*Nu prea bine; cred că trebuie să mă internez*”. Cum vocea nu-i era de loc schimbată, l-am admonestet prietenește: „*Stai liniștit, că rămân eu în spital și pentru tine!*” Adevărul e că, de vreo jumătate de an, de câte ori vorbeam cu el, îmi spunea că e bolnav. Mare poet și un spirit cultural extraordinar! Unul ca el se naște o dată la un secol. Dacă...

După revoluție o parte a intelectualilor s-a re-

(Continuare în pag. 5)

pezit să se înfrupte din bunurile pe care orice regim le aruncă pe piață pentru a momi personalități credibile. Ei, acești intelectuali, au pus, încet-încet, mâna pe întreaga putere de influență și manipulare, stăpânind prin cuvântul cu cinci fețe, toate mincinoase. Uitați-vă la această falangă de intelectuali, care cumpărată cu bani și slujbe încearcă să-i ducă în tabăra vulturilor fără aripi pe toți oamenii în care sperai că domnește ideea de demnitate și independență.

Generațiile de la anafoare

Generația mea venea după o uriașă secetă. Și-atunci, Dumnezeu, care dă și încolțirea, a făcut această imensă falie - războiul - dar a făcut și punțile gândirii peste ea și s-a putut salva această nație. Iată că azi rătăcim din nou și drumul spre căldarea cu aur a stricat din nou generațiile.

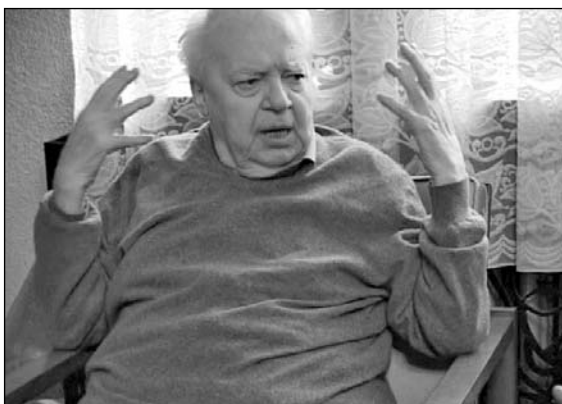
Nu suntem nici noi, cei vârstnici, nici măcar acum, deasupra unor întâmplări tragice. Nu! Suntem acolo, în vârtejul lor, la anafoare... Adică vrem să tăiem drumuri de lună peste fluviul ăsta al mârșăviei. Îmi amintesc un avertisment serios, spus în glumă, cu amărăciune, de cineva: „*Trecutul a fost oribil și prezentul e îngrozitor! Noroc că nu avem viitor!*” Speranța mea și a noastră e numai în tineri. Și mai am o mare speranță: că biserica va curăța acest neam de diuimul păcatelor în care înoată.

Ca să fiu cinstit, orizontul meu de vârstă e limitat și doar cu „bătaia ochiului” mai pot ajunge la convingerea că lucrurile nu vor rămâne așa în veci. Până la urmă nici nu contează dacă eu sau generația de după mine apucăm o schimbare în bine, contează să se producă. Dar, din nefericire, tot noi suntem cei care-i petcetluim soarta; când se va produce va fi plătită, cum s-a întâmplat mereu în istoria românilor, cu sânge. Nu-mi place ca „strada” să stăpânească lumea, nu-mi plac nebunii dezlănțuiți, nu-mi place gloata, că e trădătoare... Da' ferască Dumnezeu!

Lumea

Dacă toți ne trezim mintea așa, cu flori de măr, credem că Dumnezeu ne ia drept îngerași, nu? Asta, a doua copilărie, este căutarea Edenului. Eu cred, sau credeam când eram mai tânăr, că în țările mari te incită mereu să descifrezi cunoscutul și necunoscutul, dar acum nu mai sunt așa de sigur, întrucât cucerirea spațiului nu înseamnă și cucerirea inefabilului. Am văzut pe urmă că marile popoare mistice - rușii de exemplu - relevă minuni ale omenirii. Noi toți am fost „spulberați” de ideea lor militară, specifică imperiilor, care vor mereu să cucerească. Dar rușii sunt absolut minunați, cu inimi și suflete mari. Țștia sunt mai religioși decât noi, pentru că au epuizat ideea de căutare în spațiu și „merg” pe verticală. Și americanii au fost mereu pe drumuri. Ca să cucerească spațiul au plecat de la Atlantic și-au ajuns la Pacific. Și când s-au întors totul era înțelenit în urmă și-au luat-o din nou de la capăt. Americanii își „satură”, prin căutarea în spațiu, și căutarea pe verticală. Dar nu au ajuns acolo. Pentru că au industrializat totul și au tocat mărunț ideea de divinitate. Se răzbună ceea ce le-au făcut indienilor și războaiele... „pentru pace”. De aceea au rămas oameni simpli și oamenii simpli sunt sau analfați sau tâmpiți...

În scriere nu există popoare, există omenire. E fundamentală și „omenirea orală”, din care noi am adus foarte puțin în viața modernă. Sau am băgat în fundal, prin miliarde

de cărți stupide, marile înțelepciuni ale antichității. Câți din noi mai citesc anticii, în afara celor care studiază istoria veche sau istoria literaturii? Ori de acolo și până azi am involuat în multe direcții. Spuneți că e vina programelor școlare pentru asta, dar eu cred că totul pornește mai de departe. Adică de dincolo de peretele școlii - de acasă. Vedeți dumneavoastră, dacă am fi o țară în care abundă cărțile, nu numai pe tarabe ci și în case, am fi cu totul alți oameni.

Amintiri literare

Pe marele Bacovia, de numele soției căruia sunteți legați prin festivalul pe care i l-ați dedicat, l-am văzut numai de 2 ori - cu doamna Agatha mă întâlneam des la ședințele Uniunii Scriitorilor; poetul, geniu unic, era un tip atât de ursuz, încât devenea fermecător numai când scăpa de sub „supravegherea” doamnei Agatha, care fusese una din frumusețile Moldovei. Mai lua un pahar de vin în plus și atunci devenea și el vorbăreț. A fost unul dintre marii poeți ai României și a murit sărac lipit. Doamna Bacovia era fermecătoare, dar cred că-l ținea strâns în gheară, lipit, nici nu mișca poetul. Nici n-avea unde să se ducă, era o mână de om. Așa, ca statuia pe care i-a făcut-o Constantin Popovici la Bacău.

Am fost coleg și cu fiul său, Gabriel. Numai trei luni... Din liceele militare eu am eșuat la o școală de repetenți din București - Pedagogică, nr. 2 - și am fost chiar coleg de bancă cu Gabriel. În vacanța de Crăciun poetul l-a retras și l-a dus la alt liceu...

Într-o vreme scriam la Casa de creație a scriitorilor de la Mogoșoaia. De fapt mai mult trăiam, că eram tânăr și credeam că eternitatea îmi aparține. Un tâmpit, cum suntem aproape toți la vârsta aia... Se mai aflau acolo, printre alții, Tudor Mușatescu, Gherase Dendrino - compozitorul, nea Lucică Grigorescu - marele pictor care a stat vreo 18 ani în sudul Franței...

Eu scriam mai mult noaptea și fumam enorm. Într-o dimineață, intoxicat de țigări am ieșit să mă plimb prin livadă. Era în aprilie, înfloriseră cireșii... Ceilalți făcuseră și ei o noapte albă. Tudor Mușatescu, că îi era frică să nu moară în somn, avea un burdof cu oxigen la subsuoară iar nea Lucică Grigorescu rămăsese de seara, în hanorac, lângă șevalet și lada cu bere... I-am salutat și am trecut mai departe. Când ajung la poarta grădinii mă strigă Dendrino: „*Fane, vino încoace!*”. Am crezut că vrea să-l duc în cameră, la etajul unu, pentru că scara nu avea balustradă. Iar marele compozitor nu bea vin, nu bea bere; el bea rom. Bonul lui de masă arăta cam așa: **Dimineața** - un ceai, un ou, un rom, un rom, un rom, un rom, un rom, un... coniac, pentru derută. **La prânz** - o supă, un rom, un rom, un rom... un coniac. La fel și la cină. Mă gândeam că i s-a făcut rău de la... masă. M-apropi și zice: „*Măi, Fane, vreau să-ți spun ceva; da să îți minte! Cine ți-o spune că bătrânețea-i*

frumoasă, să-l bagi în mă-sa! Atât am vrut să-ți spun...”

Acești oameni, care aveau mai puțin decât vârsta mea de acum, trecuseră prin toate capcanele socialismului și comunismului; suferiseră, dar rămăseseră senini, deasupra „cauzelor”, deasupra micimii omenești, și-și vedeau de treburile și de arta lor.

Prin 1972 scriam la Athene Palace, chiar așa pronunțam, noi pofticioșii, *cum se scrie*, după o „melodie” scornită de Petru Dumitriu: „*Hai la Athene Palace / Unde foarte mult ne place*”. Acolo eu îmi luasem o masă, la care lucram, în colțul ce dădea spre Calea Victoriei. Treceau, bineînțeles toți zmeii pe lângă mine, încercând să mă incite: Băieșu, Nichita, Hagi, Dan Spătaru... „*Mă, uite, ăsta lucrează! Ieși mă de-acolo!*” „*Nu ies, domnule!*”

A fost o vreme în care se părea că literatura își regăsise elenurile. Când și-a lansat Blaga o carte, și altădată prietenul meu, Labiș, s-a făcut coadă, pe Magheru, care ajunsese dimineața până aproape de Teatrul Național.

Mi-e dor

Altădată, la vremea asta eram prea înovovat de adolescență și de poezie. Scriam cu condei de trandafir, condei de viță. Dar s-a dus...

Îmi amintesc că pe vremea când o luam la ureche cu zulufi de călțunică și când ulcelele se învârteau, coapsă la coapsă prin dreptul ochilor mei eram mai stăpân pe vorbă. Acum sunt mai exaltat; bătrânețea dă o exaltare imbecilă. Cei care cred că i-am înșelat cu vorba nu au decât să mă înșele și ei pe mine... Însă Dumnezeu e mare și le lasă tuturor loc, dacă vor să îmbunătățească și să cizeleze cuvântul.

Mie acum știți de ce mi-e dor, ca oricărui nebun? Mi-e dor și aș pleca - spre unde credeți? - într-un oraș din Turcia, Erzurum, oraș al trandafirilor, unde mi-aș cumpăra un cal alb, vreo sută de rășnițe de cafea, și-aș trece în Rusia ca să schimb rășnițele pe vodcă, iar pe urmă m-aș duce pe la Rostov pe Don ca să dau de urma lui Șolohov, unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii; pe urmă aș coborî în Crimeea, să-mi adăp calul la fântâna din Bahcesaray. Ca să vedeți ce sămânță de tătar zace într-un brăilean...

De fapăt eu sunt omul străduțelor târzii, al bisericilor afundate în pământ până la brâu și al pâinii frământate cu sâni de toate femeile pe care le-am iubit. De-aici mi se trage boala... Mie mi-au plăcut numai fetele care m-au trădat. Nimic nu e mai frumos în viață, la bătrânețe, decât amintirea fetei care te-a trădat. Măcar o ții minte...

Dumneavoastră, la Mizil, sunteți în Occidentul nebulos; noi ăștia, de la Brăila, batem spre Orient. Eu chiar mă cred, uneori, în tavernele de acolo, ca un vechi fumător de pipă stinsă. Așa am ajuns. Noroc că pipa e din chihlimbar roșu de Colți. Dar, dacă tot am

(Continuare în pag. 6)

Tăcerea îngerului

adus vorba, hai să vă denunț acum pe toți buzoienii: i-ați făcut cadou lui Stalin, când a împlinit 70 de ani, o astfel de pipă. Am văzut-o cu ochii mei, în muzeu. Am vrut s-o fur, dar era păzită... Așa că o să vă purtați osânda până în capul veacului.

Să știți, totuși, că vă invidiez pentru strugurii frumoși și zemoși și vreau să zic că meritați să fiți înconjurat de butuci de vie, iar rodul butucilor să ni-l dăruiți nouă. Asta pentru că, ori de câte ori citesc „Fereastra” îmi place să stau rezemat cu coatele pe pervazul ei și să privesc în lumea podgoriilor, adică să vă înțeleg prin ceea ce scrieți. Acolo să știți că adie un vânt frumos, miroase întotdeauna dumnezeiește – pentru că vinul are întotdeauna atingere cu Dumnezeu, cu Iisus Hristos și cu câțiva sfinți binevoitori, că sunt câțiva cârcotași și prin ceruri. Deci, îmi place să stau aplecat cu coatele pe pervazul „Fereștei”...

Pe masa de lucru a eternității

Tot trudesesc să termin un roman, volumul al II-lea din „**Asfințit de Europă, răsărit de Asie**”, dar când ești bolnav gândești mai încet.

Termin eu, dacă-mi dă Dumnezeu zile și treaba asta. Pe urmă de ce să mă iau? Ori mă iau de băut, ori mă iau de mers ca lumea, că acum mă cam poartă unii de brațe până la ușă.

Versanții întunericului

Nu se află nicăieri drum mai frumos decât cel al întoarcerii acasă. La capătul lui e Vârful cu Dor. Acolo cresc înalte zâmbetul și disperarea. Amândouă alcătuiesc iubirea.

Când mă apuc să scriu pe patul de spital trăiesc din plin senzația de irealitate. De pe tristele praguri de fum ale tuturor drumurilor nu răsună decât întrebarea: „**A fi, sau a nu fi?**”

„Plumbul” lui Bacovia îl înțeleg abia acum. Sigur, el avea un dar straniu de la Dumnezeu, era o figură cu pata înțeleaptă a întunericului pe ea. Căuta altceva, alte minuni ale lumii. Versul din **Note de primăvară**: „*Mugur alb și roz și pur*” - spune despre copilăria lui care se petrecuse pe versanții întunericului. Da’ asta era construcția genetică...

Pe când, acum, construcția istorică și socială e improprie exploziei de bucurie sau zâmbetului, care și el a devenit întunecat, la români. Păcat!

Eu nu mai pot să merg de vreo 2-3 ani; stau numai prin spitale și n-am mai văzut miei albi de Anul Nou. Bine, nu poate să-i aducă omul la mine la ușă, dar așa vrea să văd un ied căruia îi cresc cornițele.

Iezi sunt, dar nu mai sunt oameni care să-i privească.

Leonard ANCUȚĂ

21 de secunde într-un Mizil ascuns

aș putea coborî și eu la Mizil asemenea lui Geo Bogza și să scriu despre cele 175 de minute din viața mea petrecute pentru împlinirea unui vis dar eu vreau să cobor sau să urc treptele realului să ajung în locul în care mă văd din exterior un om care înnoadă niște stări cu noduri gordiene și apoi le desface ca pe-o ceapă cu pumnul

Mizilul e călduț pentru mine am nevoie de ceva mult mai rece un balans din imagine în imagine se desface în creier asemenea liniștii uimirea ecstasy amplificată la maxim în senzația că pierzi timp nu mai poți recupera nimic doar o amărăciune care crește ca o dorință

mixez tăcerile mai bine decât un dj profesionist și sîngele curge mut o mîna străină ieșită din umăr îmi întinde pilula două guri de tărie alte mîini calde care plutesc în aerul înfiorat de o briză imaginară în fotoliu ca un mort în piscină

secunda 3

în care nimic rău nu se prevestește doar o ușoară senzație de amețală și un dans înghesuit al stărilor minții

secunda 5

în care aerul are pereți verticali simt cum mă trage în sus ca un tun și amețala e un vis frumos în care descoperi jucării pierdute în copilărie

secunda 7

e doar o continuare a stării anterioare dar două fire conductoare se leagă sub piele

secunda 9

curenți electrici mă gîdilă starea de amețală se estompează cineva mixează în creier accentul pe căderi repetate

secunda 11

mă înșurubez cu capul în jos polii ființei s-au inversat e primul cutremur primul semn că în secunda 012 se va întîmpla ceva

secunda 13

nu există doar mă pierd în culori o stare din copilărie în care îmi apăs puternic ochii și în întunericul acela mă pîndesc nenumărate varietăți de tempera și între ele ascuns clownul cu dinți uriași

secunda 15

alerg printre tufișuri din carton mintea mea o scenă imensă cu decoruri artificiale

secunda 17

respirația tot mai subțire o bruscă senzație că aerul s-a terminat și în minte celulele explodează ca niște pustule

secunda 19

cea mai lungă din viața mea în care trăiești toate viețile alternative în care firul destinului se împarte la infinit și eu odată cu el mintea mea e o minte colectivă a miliardelor de euri ale mele și peste toate plenar o senzație de fericire și lumea e doar o mascotă pe care o lași amintire fiindcă ești fericit și poți merge mai departe în întunericul care crește în fața ta ca un univers dintr-un cub pe care la început l-ai fi putut ține în palmă dar acum e infinit iar capetele lui se pierd în originea tuturor lucrurilor și nu am decât un cuțit mic de hîrtie să tai o intrare dincolo e frica se abate asupra mea ca un strigăt al mamei strigătul continuu cînd m-a găsit plin de sînge apoi continuă greu tot mai

greu pînă la cea mai mare frică dintre toate cînd ești întins pe o masă tăiat bucățele viu și anesteziat știi cum ai ajuns acolo cum ai fost ciopîrțit dar n-ai simțit încă durerea doar groa-za acum urmează să simți și durerea numai în creier fiindcă ești dezmembrat și ai vrea să dai cu disperare din mîini sau măcar să țipi ca să te trezești înainte dar nu poți nu poți nu poți iar senzația asta e frica absolută apoi cad

secunda 21

într-o respirație atît de profundă încît pieptul ar putea să-mi plesnească și convulsiile nu se mai opresc urmează somnul profund ca o mascotă gonflabilă care se desumflă ușor undeva în cameră cineva mixează pustiuri

psychocandy

te-am dat cu capul de pereți tată, am izbit pînă-ți curgea ceară din nas dar nu te-ai supărat, aveai o liniște cumplită, țineai buzele închise pleoapele odihneau într-un somn de statuie.

îmi părea atît de rău că m-am revoltat, că m-am împotrivit felului tău de a fi - dar erau toți acei oameni care se distrau și rîdeau de mine, erau acele guri din care veninul curgea asemenea vinului la beție.

un roi imens de corbi înfășura aerul pe aripi, mă lăsa fără suflare. știu, ai fi împărțit ultima bulă de aer cu mine dar nu puteai deschide gura, simțeam cum într-un fel anume, din spatele ochilor închiși, mă priveai și-mi mîngiai pieptul cu gîndul.

îmi întindeam brațele și te strîngeam aproape, într-o pătură caldă ce tremura la fiecare pas nesigur.

nu știam ce să fac, să te spun mamei că iar dormi, deși nu-ți simțeam pe buze vin oțetit uitat prin butoaie, sau să te ascund, un trofeu numai al meu, de care nu va ști nimeni.

am rămas să dorm cu tine, să te încălzesc din teamă că pleci dacă ți se face frig și toate nopțile nu mi par suficiente pentru asta.

vroiam să-ți cînt, dar nu m-ai învățat nici un cîntec, așa am fredonat în sinea mea, pentru amîndoi, the luxury of tears și am făcut schimb de haine.

îmi pare bine c-ai murit tată, așa nu vei ști cît de tare am izbit chipul tău de pereți sperînd să apară icoane.

mîine voi merge în mijlocul orașului cu poza ta în piept, voi urî oamenii pentru tine și fiecare trecător va rupe o bucată din mine ca dintr-un afiș de concert cu christian death.

toți ghețarii se vor întîlni cîndva

respirația, un buchet de flori în rama ferestrei. afară, lupii, ca bocetul unei mame. s-a răcit iadul între noi și ninge cu fluturi morți.

ne dezbrăcăm pînă la brumă și strălucim ca niște cercei din cristale. nu vom fi nicio dată în aceeași ureche, poate nici în aceleași triburi.

vorbele au înghețat în inimă și în locul lor spunem povești de andersen.

întunericul ne cuprinde precum albul așezat în părul de la tîmple unde ar fi trebuit să ne scriem dar n-o să ne scriem, doar vom aștepta să ningă cu roșu de buze, cu păr negru, să ningă cu pămînt dulce și iarbă dar iadul a înghețat și nu voi reuși să-mi topesc clipele în forma trupului tău.

mai rău de atît nu are cum să fie: doi fulgi de zăpadă care cad pe o imensitate imaculată așteptînd un anotimp potrivit pentru formarea celui șuvoi, celui torent, cea mai puternică inundație din istorie.

HERTA MÜLLER ȘI POSTMODERNISMUL

Adrian Dinu RACHIERU

Recent, **Ion Bogdan Lefter**, prin bunăvoința editurii **Paralela 45**, propunea un „set de studii” despre șapte colegi, toți „autori de vârf”, toți postmoderniști, firește (v. *7 post-moderni: Nedelciu, Crăciun, Müller, Petculescu, Gogea, Danilov, Ghiu*). Surprinde, cred, „anexarea” Hertei Müller, puțin comentată, discret întâmpinată până la evenimentul nobelistic. Dar dl. Lefter, forțând nota și lărgind lista, nici nu se obosește să facă demonstrația. Totuși, *cazul Herta Müller* merită o dezbatere amplă, chit că relația autoarei **Animalului inimii** cu Postmodernismul e cel puțin discutabilă. Și, în pofida mediatizării (vezi, de pildă, *match-ul* cu Liiceanu, abundent comentat), nici cărțile ei nu sunt prea îmbietoare, subjugând cohorte de cititori. Dar rezervele noastre, câte sunt, ar trebui așezate / cercetate în contextul receptării, pornind de la premisa că, din păcate, ne zbatem în plină (și veselă!) confuzie terminologică. Să exemplificăm, folosind chiar argumentele d-lui Lefter. Iată, o „natură experimentatoare” (precum se considera Mircea Nedelciu) a devenit, expedit sub o etichetă comodă, mistificatoare, *textualist*, în pofida precizărilor scriitorului, vădit iritat: „*Nu sunt textualist. Nici nu am fost vreodată*”. Cum la noi termenii „la modă” sunt preluați cu voioșie, fără efortul unei elaborări conceptuale (în sensul adecvării), nici soarta Postmodernismului nu putea fi alta. Se revendică Herta Müller din Postmodernism? Îndreptățește autoarea germană „generozitatea” d-lui Lefter, doritor de a înscrie o „nobelizată” sub o etichetă laxă, confuză (aureolată însă prin această prezență). Iar dacă domnia-sa are în vedere strict *condiția de postmodern*, atunci mă tem că toți încăpem aici, cel puțin judecând cronologic-istoricizant. Evident, dl. Lefter e un critic riguros, fișând meticolos; nici nu-l suspectăm de imprecizie. Totuși, abuziva sa decizie, fără suportul argumentării, ridică niște semne de întrebare. Și merită, spunem, o discuție onească.

Știe oricine că fiecare epocă presimte / anunță embrionar idei care „tulbură liniștea”. Apariția Postmodernismului pe piața ideilor a stârnit, previzibil, numeroase controverse. Manevrarea dezinvolt-publicistică a termenului, înfățișarea sa proteică, retorica recuperatoare, fervoarea teoretizantă îi acordau o importanță dincolo de posibila oportunitate culturală. Noul concept, în pofida nebulozității, neoferind soluții ci provocând o avalanșă de întrebări nu definește doar o temă; el sigilează o epocă și, prin dominația asupra câmpului cultural, obligă la „aclimatizare”. De unde și accepțiile diferite, pornind de la „sindromul

nominalist”, filtrând variațiile de context socio-cultural și chiar argumentul specificității. Impresia de „exterior”, de model impus nu putea fi evitată iar gama reacțiilor nu face decât să confirme, chiar și la o rapidă ochire retrospectivă, resortul emoțional: fie entuziasmul adopțiunii, fie reticența împinsă într-o zgomotoasă dezaprobare. Indiscutabil, postmodernismul exprimă o stare de criză.

Încercând să răspundă unor „întrebări esențiale” și să corecteze unele greșeli „des întâlnite” la cei care se ocupă de postmodernism, **Virgil Nemoianu** observa, pe urmele altora, că însuși cuvântul e folosit în două moduri diferite, distingând între curentul cultural (numit postmodernism) negând continuitatea și condiția socială / existențială (descrișă ca postmodernitate), definind o stare istorică. Și, pe bună dreptate, eseistul se întreba: *are Postmodernismul substanță?* Fiindcă majoritatea exegeților acuză tocmai discrepanța dintre material și spiritual, acest *dezechilibru* inerțial întruchipând *condiția postmodernă*. Ceea ce nu înseamnă că postmodernitatea ar fi „o condiție diabolică”; e drept, ea ascunde „capcane” și impune prin postmodernism („flexibil și modificabil”) o continuă juxtapunere și reasamblare, favorizând neașteptate conexiuni.

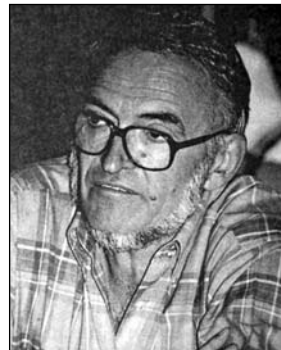
Vestea că Herta Müller (o nobelizată surprinzătoare, nu?) a fost aleasa Juriului Academiei de la Stockholm a făcut iute înconjurul lumii, scoțând din anonim un sătuc pierdut în Câmpia de Vest; ceea ce n-ar trebui să ne mire peste poate într-o societate mediatică. Devenit, așadar, celebru peste noapte, Nițchidorf-ul / Nitzkydorf, acolo unde proaspăta laureată văzuse lumina zilei (la 17 septembrie 1953), ne-a pus în fața unei constatări nu prea măgulitoare: Herta Müller e aproape necunoscută „acasă”. Ceea ce, se înțelege, n-a împiedicat avalanșa declarațiilor entuziaste, exaltate, deplasate, rod al optimismului conjunctural și mai cu seamă al complexelor castratoare și frustrărilor noastre (sedimentate în timp), implicit goana prin librării vânând cărțile nobelizatei. Anunțând poporul că *am fi luat Nobelul*, astfel de elogii denunță de fapt un oportunism cras și ipocrit; și pun sub semnul întrebării onestitatea celor care, brusc, au descoperit-o, debitând enormități. Firește, laudele – ca reacții la cold – revărsate asupra „compatrioatei” noastre (cf. **Mircea Cărtărescu**) sunt meritate; am văzut un **N. Manolescu** „fericit”, cineva avea chiar îndrăzneala unui pronostic (lansat, firește, după spartul târgului) scriind profetic: „*plutea în aer ca un român să câștige prestigioasa distincție*”! Alt-cineva filtrează într-un cotidian de succes: „*Ne-au dat un rege, le-am dat o regină*”! De ce am fi încheiat oare așa târzior – ne întrebăm candid – „tranzacția” cu nemții (Carol contra Herta)? *Dar chiar e vorba de un Nobel românesc?* Surprinzător, ceva mai cumpătat, **Cristian Tudor Popescu** pune degetul pe rană: da, Herta Müller s-a născut în România, este scriitoare de expresie germană și, să nu uităm, în 1987 emigrase în RFG împreună cu soțul ei, Richard Wagner. O femeie puternică, sensibilă și intransigentă, reticentă dintotdeauna față de media; asaltată acum, în noua ipostază, „fixată” sub reflectoarele celebrității (ori monden-

ității, mai degrabă), ea a devenit cumva inaccesibilă. Deci cine este Herta Müller? *Herta Who?* – titrau și americanii, mereu ignoranți.

Scriitoarea ține, reamintim, de enclava germană; dar literatura germană din România era, pentru unii, doar o ficțiune (crede **Werner Söllner**) sau, pentru alții, cântându-i prohodul, „a cincea literatură germană”. Altfel spus, decuplată de Centru, căutându-și – ca literatură marginală – apartenența și anunțându-și inevitabila „stingere”, reprezentată de un șir de „suspecți” (*rumäniendeutsch*, adică „german din România”), nu neapărat bine cotați în lumea scriitoricească. Având în **Peter Motzan** un veritabil „remorcher”, însoțit recent și de câțiva exegeți temeinici, de fibră oltenească precum **Marian Victor Buciu** (cel care, în 2003, publica un volum despre Dieter Schlesak) și, mai încoace, **Cosmin Dragoste**, un mare inspirat, să recunoaștem, comițând o teză de doctorat devenită carte: **Herta Müller – metamorfozele terorii** (Editura **Aius PrintEd**, Craiova, 2007), cu o **Prefață** de **Dieter Schlesak**. Din păcate, și ea, fără ecou (poate doar în „lumea” germaniștilor). Oricum, și „un fel de monografie”, binevenită și temeinic documentată, a literaturii germane din România, opina același Dieter Schlesak, această *enclavă lingvistică* fiind ignorată de „marea critică literară română”.

Tineretea și începuturile Hertei Müller se leagă însă, inevitabil, de Banat și de eteroclitul **Grup de acțiune Banat** (1972 - 1975, când *Aktionsgruppe* se autodizolvă). Încercând un racord cu modernismul european, AGB, prin „pionierii” săi (îndeosebi mentorul R. Wagner) se întoarce cu fața la realitate, condamnând defazarea, istoria înghețată, „timpul static”; ceea ce, inevitabil, va atrage reproșurile conservatorilor, indignați de acest asalt asupra unei lumi „sănătoase”. De idealizarea ruralului, crepusculul comunitar, detabuizarea atrag chiar stigmatul unei *literaturi anti-germane*! Deși Herta Müller nu a fost o „membră oficială” a grupării, ea rămâne – scria Cosmin Dragoste – „*cel mai bun produs al mișcării*” (lucr.cit., p. 16). Prietenă cu cei de la Aktionsgruppe Banat, tracasată de securiști (cititori sârguincioși, presupunem, în acele vremuri, poposind asupra unor scrieri – altminteri – fără mare ecou, timpuriu traduse) și refuzând colaborarea, Herta Müller mărturisise, surprinzător, că *nu a vrut să fie scriitoare*. Fidelă propriilor mijloace și idei, prozatoarea își anunța chiar la debutul editorial (**Niederungen / Ținuturi joase**, 1982) obsesiile. Privind retrospectiv, **Verena Aufferman** observa că *cercul* ar fi emblema acestui univers prozastic, traversând „inelele” unui regim dictatorial într-o societate represivă (familie, sat, stat). Teroarea devine supratema acestor desfășurări epice, aparținând unei scriitoare anagajată social: o construcție concentrică, spuneam, de caracter interactiv, polemic,

(Continuare în pag. 8)

Herta Müller și postmodernismul

fragmentarist, reliefând pattern-urile într-un limbaj poetic, reducătionist, descriind – sub metafora „ochiul puterii” (*das Auge der Macht*) – oprimarea, intoleranța, dominația, la toate nivelurile. Emigrația ar fi, după *Saarbrücker Zeitung*, „tema secolului”. Evident că proza memorialistică a Hertei Müller, de substrat traumatic, cu o sintaxă nervoasă și opinii tăioase, împinse în radicalism etic, tratează obsesiv „anatomia” regimului; iar **Der Mensch ist ein großer Fasan auf der Welt** (Berlin, 1986), recent tradusă la *Humanitas* era chiar, s-a spus, „o baladă a emigrării”, scriitoarea, atunci încă în România, radiografiind timpul „dilatat”, încremenit, terorizant în cazul familiei Windisch (așteptând „documentele” pentru a pleca spre alte zări).

Herta Müller debutase în revista **Neue Literatur**. Volumul **Niederungen. Prosa** (premiat de CC al UTC), cercetând cu / prin retina copilului satul șvăbesc (mici drame, obsesii mărunte, ironii sfârșind într-un fals idilism; v. *Baia șvăbească*) va isca replicile unor conaționali teribil de indignați. Voci din tabăra conservatoare (v. **Neue Banater Zeitung**) protestează, nu se împacă cu ideea unei comunități rurale (satul șvăbesc ca lume mică) atinsă de morbul distrugerii, de maladiv, înecată în cenușiu; o enclavă retrogradă, mărginită, bolnavă de etnocentrism. E prefigurată aici „tehnica” *autoficționalizării*, exploatată mai apoi, „destabilizând” realitatea, cum nota **Gabriel Cohn**; sau *estetica fisurii*, cum sesizase **Grazziella Predoiu**. Profesoară o vreme în Timișoara, traducătoare la **Tehnometal**, Herta Müller face dovada unui eticism sever: *limba nu e patria*, zice prozatoarea, ci „ceea ce li se întâmplă oamenilor”. În consecință, interesată de întâlnirea dintre limbaj și fapt, Herta Müller nu admiră limba / limbajul, nefăcând vreo diferență între estetică și restul vieții. Sub presiunea trăitului, într-un discurs gâfâit, inventat, esențializat, considerând că „limba nu are nimic plăcut”, ea face din *analiza morală a dictaturii* o traumă obsesională, încercând a îmblânzi frica. Fie că folosește monologul interior slujind rememorarea: „sunt chemată joi la zece fix” (precum în **Heute wär ich mir lieber nicht begegnet / Azi mai bine nu m-aș fi întâlnit cu mine**, 1997), fie că vorbește despre înstrăinare, singurătate și inadaptabilitate (v. **Reisende auf einem Bein / Călătoare într-un picior**, 1989, purtând titlul inițial **Bewohner mit Handgepäck / Locuitori cu valiză**), proza Hertei Müller pledează pentru neuitare ca și condiție a supraviețuirii. Toate se împletesc sub adăpostul „paltonului estetic”; și autobiografia vorbită în 41 de fragmente, trasă într-un disc la editura *Supposé* (v. **Noaptea este făcută din cerneală**) și cartea „colată”, cu jocuri experimentale, criptice, tangente dadaismului, cu decupaje din **Plai cu boi (Este sau nu este Ion**, totuși primul volum „scris” în limba română, editat la *Polirom*) sau **Herztier / Animalul inimii** (1996) invocă angoasa existențială, trădările, prietenia ca suport al supraviețuirii. Ultimul succes, deja bulversând piața (**Atemschaudel, Hanser Verlag**, 2009), plănuiră a fi o scriere la două mâini, o „exorcizare în doi” (cf. **Rodica Binder**) folosea amintirile lui Oskar Pastior, trecut prin infernul Gulagului. Cu efect de șoc asupra memoriei colective, romanul din urmă forțează *funcția de adevăr*, mereu apropiată prozatoarei. Depoziția sa încăpățânată, rememorând un trecut traumatizant este și o pledoarie pentru demnitate; chiar dacă, deloc voalat, i s-a adus

reproșul că ar folosi „experiența altuia”, reconstituind traseul existențial al „fictivului” Leo (Leopold) Aubery, cunoscând deportarea și coșmarul concentraționar într-un lagăr sovietic precum dispărutul O. Pastior, aprig controversat acum. O paralelă cu depozițiile lui Paul Goma, și el un adept al *neuitării*, blamând amnezia ar fi, poate, instructivă. Mai cu seamă într-o epocă fluidă, suspectată de infantilizare și escapism, în care literatura *all age* face ravagii în societatea spectacolului. Și în care, credincioasă unor idei poetologice, incomoda Herta Müller ne reamintește obsesiv că „trecutul nu te părăsește niciodată”. *Autoficționalitatea*, termen împrumutat de la **Georges Arthur Goldschmidt** face casă bună cu „trăirea inventată” (*erfundene Wahrnehmung*) tocmai pentru a sprijini adevărul: imixtiunile Securității, regimul autoritar, controlul, amenințarea, frustarea, prietenia și trădarea, dosarul, țara renegată, toate examinate cu o luciditate tăioasă, revărsate în acele „peisaje al dezrădăcinării”, întrunind – știm acum – aprecierile Comitetului suedez. Nesiguranța, dezagregarea, dezastrul moral lasă „urme”; criza de apartenență, vituperând în contra „proprietarilor de patrie” (coconi șvabi sau lachei ai dictaturii) o aruncă, suferitoare, *între lumi*: o Românie insulară, terifiantă, obsesivă și aceea promișă *anderes Land* („cealaltă țară”), tot o deziluzie. Reîntregirea (cu un unchi folosit ca falsă motivație) nu-i bandajează rănila și nu-i temperează trăirile. Încât, clamând – prin acest Nobel anexat – **Victoria unei literaturi** (v. *Mozaicul*, nr. 10/2009, p. 5), Cosmin Dragoste ne obligă să ne întrebăm: *Care literatură?* A noastră în niciun caz; iar literatura germană din România e pe dric de nu cumva e deja înhumată.

Noi ce-am putea face, dincolo de eternele văicăreli dâmbovițene și lamentațiile intelectualist-conspiraționiste Problema Nobelului, nu spunem o noutate, rămâne o rană deschisă...

Ca „decorație” îndelung râvnită, întreținând – pe fundalul unor complexe identitare – explicabile frustrări, Nobelul rămâne, deocamdată, doar o consolatoare posibilitate, împinsă într-un viitor cețos. Inflamând spiritele, *cazul Herta Müller* ridică o altă delicată problemă, cea a revendicărilor zgomotoase și a neputinței promovărilor, în sensul unei tenacități publicitare. Nobelul Hertei Müller, anexat (s-a spus), „însușit” fraudulos prin unele voci de la noi sau contestat cu talent de vajnicii băieți („mai buni”, evident, decât laureata) a fost adjudecat, să reținem, după zece ani, la a treia strigare! **Rodica Binder**, alertată de „abuziva revendicare românească” simțea nevoia să precizeze: Herta Müller este „doar originară din România”! N-am privi chiar așa superficial-discreționar chestiunea, în fond prozatoarea aici s-a format și substanța obsesivă a cărților sale de aici se trage. Ceea ce nu înseamnă că Herta Müller e a noastră, fie și „un pic”. Intră în joc suportul mediatic, mecanisme de marketing literar și, desigur, tenacitatea teutonă, împingând-o și impunând-o, finalmente, în cursa pentru Nobel. Și, în final, o întrebare care ne târcolește: dacă rămânea în România îl (mai) lua? Iar prozatoarea, plecată dintr-o dictatură, apărându-și verticalitatea, ripostează la rându-i; nu acceptă că succesul raportat ar fi „contribuția” regimului dictatorial; deși, sincer vorbind, am putea strecura dubitația: se mai nășteau aceste cărți dacă H.M. n-ar fi traversat Infernul? Mai ales că „oglină” stendhaliană a Hertei Müller e contrapusă în Germania, din unghiul culturii politice, „prestației” lui **Günter Grass** (cf. W. Weimer).

Așa că Nobelul, un premiu prestigios, neîndoelnic, aducând glorie (deseori vremelnică) și bani (mulți!) are, la două decenii de la căderea zidului berlinez, și o evidentă *miză politică*. Isteria iscată la noi, goana prin librării după anunțarea surprinzătorului „verdict” confirmă că Herta Müller este, vai, o necunoscută; invidiată, negreșit, ținând afișul o vreme dar puțin citită. Este ea mai cunoscută acum, după evenimentul nobelistic? Nu neapărat o mare scriitoare, dar, cu siguranță, o mare conștiință. Încât, bănuim, aici e hiba că Nobelul întârzie într-o țară doldora de talente și în care, vorba lui Eminescu, conștiințele „sunt arare”...

Adrian Botez

POEME

E-o vreme

e-o vreme pe placul meu: ploioasă
cu blesteme: ghirlande de voci de păsări
frământă și neliniștesc aerul – la
culme

spinările cerului se freacă – una de
alta – gata să scoată fum și
scânteii – să ia
foc

e cazul de multă – de mult
mai multă furie – în această lume - jalnică
lume - pe care nu o luminează
nimic

Străinătatea de acasă

iarbă – terciuită de praf - motorină și
funingini

în șanțul drumului – urma de roată –
trecută prin
carne de câine

câțiva scheletici copaci cerșesc – zadarnic
pe deasupra inimilor de
fier - ale mașinilor

Dumnezeu – aruncat de suflul aroganței
TIR-urilor - dimpreună cu
cadavrul de câine - în șanțul șoselei – stă
cu aureola prăfuită – între
palme: se întreabă – ca-ntr-un bocet
ce caută El – în această strivitoare
străinătate de-acasă

Nu faci conversație cu un asasin

nu faci conversație cu un
asasin: îl distrugi – și atât

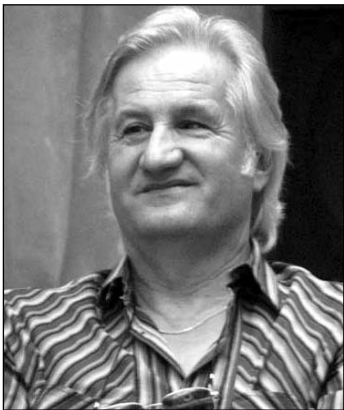
ce să mai discut eu – spre exemplu – cu
Moartea – care a dansat
ca un derviş dement – prin
toată viața mea – adâncind – în
pământ și în ceruri – până la
nevedere – tot ce-am
iubit?

acum – am prins-o în
fundătura Poeziei: îi înfig
pumnalul Cuvântului în piept – prompt
și cu Majestuoasă Tăcere – și
până când nu văd cum ochii ei devin
cer înstelat și
liniște a Grădinii – n-o slăbesc

nu faci conversație cu un
asasin: îi scoți
pumnalul Cuvântului din piept – și vezi
vezi cu ochii tăi năboind (prin
monstruoasa – cosmica ei rană
deschisă) – florile în grădini

POETUL LUNII

George
VULTURESCU

M-am născut la 1 martie 1951. Ca să mă poată înscrie în egiștrul primăriei, tatăl meu trebuia să meargă din cătunul Tireac până în Vîile Satu Mare, la Sfatul Popular. Ocupat cu treburile gospodăriei a plecat doar în ziua de 20 martie, dar conform legii, nu se puteau acorda decât două zile diferență pentru declararea unui nou-născut. Astfel că, înregistrat pe 20 martie, am primit ca dată de naștere ziua de 18 martie 1951. Așadar, am 17 zile care nu figurează nici într-un registru. (George Vulturescu)

Ca și când ar suporta, cu beatitudine, un fel de bombardare a retinei (în compensație, pentru că, la vârsta de șase ani, și-a pierdut ochiul stâng), George Vulturescu mi se pare un voluptuos al imaginii. Poemele sale, toate foarte lungi, sunt cascade de metafore, prăbușindu-se vertiginos, încifrând sentimentul până la limita decorativului: un decorativ de tip baroc, în care fiecare element al realului se logodește cu altul și cheamă altele noi, cedându-le locul, revenind mereu, ca o linie șerpuitoare... (Ștefan Augustin Doinaș – la debutul lui George Vulturescu, revista Familia nr.1, ian. 1973).

Din carnetele lui *Caspar David Friedrich*

4. Cadavrul de Paști

„Ființa pură și nimicul pur sunt deci unul și același lucru” (Hegel – Știința logicii)

Noi suntem toți în jurul cadavrului Tău,
Doamne, ne rotim
de la răsăritul la apusul zilei jelind:
„Dumnezeu a murit”

Palizii și cadaverici stăm în rugăciune
sub abside înegrite de fumul lumânărilor
sub vitraliile vorace ale bisericilor
unde scoate, cadavrul Tău pur de Paști
și-i trăim cu toții Noaptea Învierii arătându-i
feștilele arzând: ești creat pentru cenușă

afară vânturile așteaptă
căci lumea întreagă e un cadavru de lut
într-o tăcere de cadavru a lumii

Cârjele și mărul

Nu mai sunt pur: dau dracului cârjele
versurilor
în care m-au sprijinit oglinzile din ochii femeii
nu-s duioșii în cartea mea, oprește-te fetiço:
nici aripi să sărim peste băltoacă

nu mi-au crescut
nici măselele cariate nici să umple cu pământ
nu poate poezia- nici iarba n-o înverzește și nu
poate naște în locul iepei

„O mătrăgună-ți plantează aceste
cuvinte-n auz.
Asemenea plante de mult nu mai cresc:
doar înecații mai
rîd când luna le-aruncă pe ape sămânța-i
de aur.

Știu că turnurile din ochii lor nu sunt pentru
singurătatea ta; știu că nuferii pe care-i văd
nu sunt
pentru iubitele tale. Ultima ta dorință este
un cal alb -
n-ai avut altă doică să te cufunde într-un somn
mai adânc”.

Am încetat să mai scriu versuri iubind,
venerând.
Aș vrea să-ți arăt, doamnă, că uneori lupul

bună din mine. Uită-te-n jur: cuvântul cleios
e partea
intră
ca un parazit în trup și coace bubele hâde -
cât hohot, câtă-mbulzeală, ce căduri
pe-această dără
aurie ce duce spre miezul de nucă al vieții

Înainte ca poezia să ne împace cu piatra
cu câinele

și cu sinele
să o întemeiem pe ce vedem
în loc să o impunem pe măsură ce orbim:
satanică,

terifiantă, ca o taxă de igienizare
„Îmi iau capul în mâini- grei ochii, un pământ
răscolit de soboli. Ce se aude, de fapt, ceea
ce cântă
vioara sau ceea ce plânge deasupra ei?”

Iubito, scriu cu un cuvânt păcătos: jivină
numai el mai poate sfășia noaptea de pe statui
căutându-ți trupul ca un cuțit curățind mărul
acestui poem

Zid pentru propria-mi ură

Lașul ce sunt,
ies în oraș pe coridorul secret al Ochiului meu
Orb

ca și pe un canal cu zoaie
ies din strălucitorul oraș și urc zilnic
pe Pietrele Nordului
cu toate miasmele impregnate în carne

Un oraș pe care l-aș strânge de gât
l-aș scuipa zilnic în ochi
lașul ce sunt, nu fac asta din cauza
bunului-simt

și a drojdiei culturale din mine
alte zoaie, cu care celulele mele sunt
impregnate

Aș da drumul unei pietre din munte

să dărâme orașul, să-l strivească precum
strivești un vierme
dar imediat ce gândesc asta fug, lașul ce sunt,
smiorcăitul, fug sus pe cărări să văd dacă
Pietrele sunt la locul lor
dacă ura mea nu le-a desprins
din roca Nordului

Stau zi de zi între ele și oraș
ca un zid pentru propria-mi ură

Piatră pe piatră

E o ierarhie ceea ce se vede astăzi în Nord:
măturile de sub rădăcini, grohotișurile
se răsucesc

și intră aspirate, în pietre, înghițite de
tăcerea lor vorace; vrejurile, trunchiurile
copacilor, lăstărișurile și ierburile intră sub
coaja pietrelor. Totul intră în pietre:
aerul, lumina, vântul.

Nu mai e nimic decât piatră pe piatră.
(Smintit, să creți că poți citi pietrele...)
Pietre risipite, ieșite din tristețea mea ca niște
bube, ca niște umbre de care mă izbesc;
pietrele care doresc parcă să-mi transmită

toată
trama minerală, absurditatea regatului și
a enigmei care le înconjoară.
(Și Dumnezeu dacă există
participă în lume deghizat într-una din aceste
pietre

gata să dea orice pentru a putea
să se stingă într-un clipocit de apă)
Smintit, să crezi că poți citi Pietrele
Nordului. Nu le poți lua pe genunchi, nu le
poți răsfoi, nu le poți împrumuta
precum cărțile

din biblioteci.
Stai în genunchi, în fața lor, când plouă
și când fulgeră, când sunt reci sau calde ca și
pielea ta. Nu te-a pregătit nimeni
să crezi în scânteia din miezul lor
precum femeia în fătul din pânțele.

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pag. 9)

George Vulturescu

Paharul. Fiecare pe harul său

Lui Ion Mureșan

Paharul neatins e singurul sarcofag
din care broscuțele ies, sar în balta
creierului și orăcăie.

„Suntem îngerii tăi, prostule!”

Dar nu întinzi mâna, ci doar scrii cu ochii
împăienjeniți căci literele nu se lasă
închise-n cuvânt precum broscuțele într-o
mlaștină a spaimelor tale

îngerul care citește mai trage o dușcă și
râde:

„Eh, alcolurile interpretărilor...”

Generalul armatelor moarte

Fericit poetul romantic...

El așteaptă o iubită să-i cadă în brațe

eu aștept cuvântul să-i zdrobesc capul

el este primit în saloanele burgheze

eu intru în cafenelele searbăde

trec pe străzi auzind lătratul mineral

al pulberii

și n-am scris nici azi versul acela tulburător

cu care să sugrum lupoaica din ochii femeii

ah, viață de fiară

corbii lui Poe ne știu fiecare adresă din oraș

și sunetul clopotului din satul copilăriei se

tărăște pe străzi, reptilinic, căutându-ne odaia

și dacă ești atent la horcăitul robinetelor,

la susurul canalelor de sub blocuri

șobolanii lui Camus recită inteligibil:

„Primejdia din mijlocul poemului

ca Isus pe valuri

generalul armatelor moarte

vă caută, soldați”

Vremea nisipurilor

Ca să te pot întâlni am inventat Pietrele

Nordului. Doamne, le-am smuls din

celulele creierului precum ai sumețit Tu

stâncile din mare

Bătrân intru în satul părăsit de mult.

Mă opresc pe o piatră. Trec oameni și

animale, mașini și copii, soldați și curve.

Una mi se așează pe genunchi. Pun mâna

pe pielea ei rozalie, dar îi simt solzii de

reptilă. Nu-i văd în ochi vinul frumuseții

și înjur:

„Rimbaud, cine este aducătorul

apei vii?”

Piatra este reală

cimitirul real

strigoii vine spre mine cu chipul tău

îl lași să treacă

o vreme va merge în direcția opusă

o vreme prin masca lui va hăui vântul

până va umple golul ei cu chipul tău

precum lichidul aurului va umple

formele monezii

Trece un orb și o ridică din noroiul străzii:

„Cine v-a încredințat vouă, pietre smintite,

nisipul de sub coajă?

O urmă de zeu e impregnată în pulberea lui.

Mă iau după ea, o acopăr cu talpa mea, o

încălesc. Dar urmele nu pot fi clocite

ca ouăle,

e scris în cărți. În cărțile bune,

e scris că Nordul e maladiv, exhaltă molime

din luturi și pietre. Și-n cărți rele stă scris

că suntem pietre pe care crește cucuta, șerpii

îi coc veninul încălzind-o cu solzii lor.

Sunt oameni care nu pot trăi fără cucută.

Plătesc bine,ucid pentru ea...”

Mântuiește-l, Doamne, de Nordul lui zice

un străin, auzindu-l.

Orbul se întoarce spre el:

„Și tu ești din Nord, dar încă n-a sosit
vremea să afli...”

Adresă greșită

Împachetați atent în sicrie

suntem trimiși la dracu-n praznic

ev după ev

colet după colet

cu ștampile și certificate înregistrate la

primării

Tot trimitem din america asta de viață

colete cu morți

și nimeni nu știe dacă nu cumva

adresa e greșită

dacă

undeva zac colete rătăcite-n sicrie de

plumb, între scânduri roase de carii

și nici un destinatar nu se prezintă

să le revendice.

Un orb pictează fulgerul

Vai,din pânza sa încep să curgă cenuși

până la genunchi îi ajung

pe scaunul unde stă neclintit,

până la brâu.

„E deja acoperit de cenușă, strigă

cineva privindu-l.Vai,ochii lui

sunt o văgăună pe unde năvălesc

cenușile...” Dar orbul nu aude și

pictează mai departe fulgerul.

„O să-l vedeți și voi, zice, în curând,

trebuie doar să plantați smochinul

peste care să poată cobori”

Ilustrația rubricii a fost realizată cu
reproduceri după *Caspar David Friedrich*
pictor german, unul din cei mai importanți re-
prezentanți ai romantismului german.

Alt cuvânt de însoțire

Credeam că **Florentina Loredana Dalian**, interesată ob-
sesiv de „cotloanele sufletului”,
exersându-se dezinvolt pe spații
mici (ca dovadă, palmaresul scri-
toricesc) va ezita să atace genul
romanesc, cerând, se știe, oase
tari. Iată că o face totuși, deși car-
tea de față nu e chiar roman (în
sens canonic). Și contemplând
declinul genului epistolar în era
internautică, ea, cu timbru confe-
siv și înclinație monologală, ne
pune în fața unor scrisori netrimi-
se (poate că un alt titlu era mai
potrivit!), provocând, de fapt,
dialogul cu sine, încercând a re-

cupera parfumul epistolar (ca
irepresibilă dorință de comunica-
re). Și de comuniune, bineînțeles!
Ca deobicei, în prozele d-nei Da-
lian sunt examinate „sub lupă”
destine frânte, invadate de triste-
țe, momente de derută, destrăma-
rea ființei etc., protagoniștii a-
flând că fericirea „e singura cos-
meticală care dă rezultate”. Și ca-
re se plătește cu lacrimi. Scriso-
rile din acest volum nu constituie,
de fapt, motorul narativ; sunt
lungi depoziții, lucide și senti-
mentale, altoite pe suportul unui
scenariu al pribegiei (nomadis-
mul românașilor, căutând împli-
nirea pe alte meleaguri), vădind
însă potențialul prozastic al au-
toarei.

Dacă e să facem nițică
teorie va trebui să reamintim că
pentru esteticianul și filosoful
M.M. Bahtin orice întâlnire / în-
țelegere este dialogică, înzestrând
pe celălalt cu „voce”. Am putea
chiar afirma că voința de putere a
supraomului lui Nietzsche a de-
venit azi voință de dialog, într-o
societate mediatică, suferind mai
degrabă de exces comunicațional.
Dar, ne întrebăm, dialogăm cu
adevărat? Îl înțelegem pe cel de

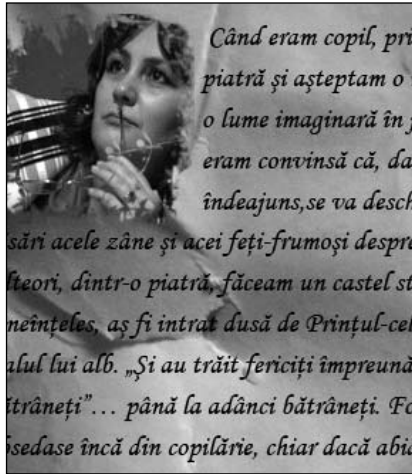
lângă noi?

Dureroasa întrebare o
frământă și pe Ilinca, profesoară
și translatoare, voiajând spre Ita-
lia, chemată de marea iubire (dr.
Mihnea Radian), eroina acestui
„roman”. Prilej pentru autoare de
a descrie cursele lui Nae, fauna
celor doritoare să-și câștige
„existențialitatea” (ar spune Li-
gia, sau alte „pupeze” interesate
de a agăța italieni perversi),
purtând stigmatul prostituției.
Protagonista cărții, după o des-
părțire (brutală) de Sabin Ladaru,
speră că pedantul și perfecționis-
tul Mihnea este omul sortit, lepă-
dând „zorzoanele meschinăriei”.
Va cerceta caietele doctorului
(conținând scrisori neexpediate)
și va încerca să afle „rolul” eni-
gmaticei Lăcrămioara. Îndoiala se
insinuează, emoțiile, incertitu-
dinile și chiar certurile fisurează
„cuplul”, provocând finalmente
înstrăinarea.

Nu e cazul de a dezvălui
textura epică. Analiza psihologi-
că este, neîndoielnic, punctul
forte al scriitoarei (inginer de
profesie), străină însă de sofisti-
catele inginerii textuale. Bună
observatoare, cum spuneam altă-

dată, ea coboară în cotidian, ia
pulsul vieții, interesată de gestul
mărunt, insignifiant. Cu urechea
ciulită vedește o remarcabilă stă-
pânire a limbajelor; oralitatea e
seducătoare, decupajele epice
sunt colorate sentimental, cutre-
ierate de un frison nostalgic și
asortate cu un binevenit pigment
ironic (și chiar autoironic). Iată,
așadar, premisele unei cariere de
succes în tagma scriitoricească.
„Expertiza” noastră, negreșit pri-
etenoasă, mizează pe ascensiunea
d-nei Dalian, capabilă, sunt con-
vins, de mari surprize...

Adrian Dinu RACHIERU

Elogiul autografului

În cea mai bună din lumile posibile, o carte pare să fie darul fericit și întrucâtva miraculos în virtutea unei lecturi revelatorii. Oricum, cartea este, înainte de toate, o ofrandă adusă de autor cititorilor, ca semn al celei mai alese prietenii, fapt subliniat de unii scriitori de odinioară, în cuvântul către cititor tipărit ca prefață, în care cititorul este desemnat, prin formule cordiale, cea mai frecventă fiind, probabil, „Iubite cititorule”, cu variante mai mult sau mai puțin apropiate, ca, de exemplu, „Izvoditoriul cititorului, sănătate”, cum scria ilustrul Dimitrie Cantemir, în deschiderea minunatei sale Istorie ieroglifice, mărturisindu-și din chiar prima frază a celei dintâi prefețe, din cele două ale lucrării, afecțiunea pentru cititorul său :

„Precum din toată probozirea vrednic să fiu, o iubitule, foarte bine cunosc că ostentia cheltuită nu să jelește, fără numai când în urmă vreun folos cumva nu aduce.” (s.n.).

Și cum „veacul înaintează”, după vorba fabulistului, ridicând în vârtejul timpului și obiceiurile, în vremea noastră, a dobândit o mare extindere dedicația personalizată, adăugată de autor cu propria-i mână, pe un exemplar al cărții sale deja tipărite, dedicație (sau autograf, cum obișnuiesc să-i spună muritorii de rând), care credem că se situează în sfera faptelor de istorie literară pe cât de mărunte, pe atât de agreabile. Fiindcă bibliotecarul este - desigur, tot în cea mai bună din lumile posibile-personajul pozitiv, prin excelență, slujitorii bibliotecilor se întâmplă să se numere printre cei mai interesați de fenomenul dedicațiilor. Și iată-ne, astfel, ajunși la povestea noastră. O temerară bibliotecară din Buzău, doamna **Mioara Neagu**, a avut o inițiativă singulară care, la prima vedere, poate să intrige, și anume: descoperind un „tezaur” de dedicații, a organizat publicarea lor, ca să ne surprindă cu o lucrare care adună mesaje prietenești ale unui număr impresionant de cărturari, destinate unui personaj uluitor de harnic, din viața culturală buzoiană. Titlul cărții îl trădează cu onestitate pe fericitul posesor al amintitei comori: **Bibliofilie la Buzău. Cărți cu dedicații lui Alex. Oproescu**, lucrare apărută în 2010, la Editura Alpha MDN, din Buzău.

La prima vedere, antologia bine organizată a dedicațiilor pare să descurajeze datorită caracterului lor așa-zis conjunctural, dar lectura lor prinde cititorul prin lumea literară (și nu numai) care se revarsă peste filele cărții. Până la urmă, ne dăm seama că Bibliofilie la Buzău prezintă două centre de interes și atracție. În primul rând, realizează profilul unui activist cultural în sensul cel mai bun al cuvântului, personajul unei laudabile performanțe, care face parte din dotarea pozitivă a Buzăului, ceea ce ne deschide posibilitatea unei constatări întru totul confortabile: (se) nasc și la Buzău oameni iubitori de carte (ca să-l parafrăzăm pe bătrânul cronicar!), ca, de exemplu, eroul Bibliofiliei... domnul **Alex. Oproescu**, întru totul demn de „admirație pentru realizările sale remarcabile, în slujba înălțării Buzăului în nemurire”, după cum sună dedicația lui **Fănică Gheorghe** pe un volum de Glosse eminesciene sau „pentru strălucirea pe care ai dat-o Bibliotecii județene din Buzău, transformând-o într-un înalt for cultural al țării”, după cum îi mă-

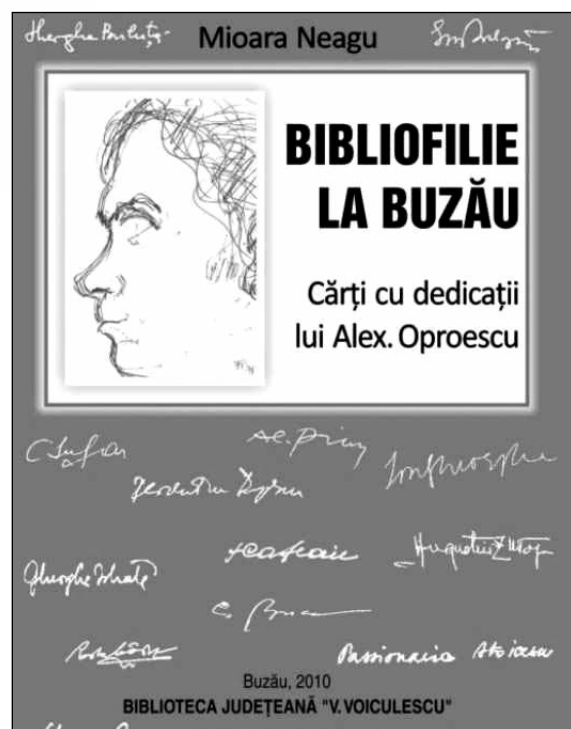
turisește **I. Opreșan**, pe un volum destinat personalității lui G.Călinescu.

În al doilea rând, dedicațiile din „tezaurul” lui Alex. Oproescu interesează prin numărul surprinzător de mare de personaje cu precădere din lumea literară, dar și mai larg culturală, sau politică, adunate în antologie. Scrise, majoritatea, în tonul entuziast sărbătoresc al unei împliniri spirituale (aceasta ar fi, așadar, pe nedrept blamata conjunctură) și inducând imaginea efervescenței culturale și sentimentul încrederii în viața culturală și în existența valorilor ei, dedicațiile sunt aici niște replici intens colorate, caracteristice cu prisosință pentru cei care le semnează, deoarece concentrează, în câteva rânduri, o apăsată notă de originalitate, variind de la exultanța lui **Ion Gheorghe** la subtilitatea lui **Gheorghe Istrate** sau seninătatea lui **Marin Sorescu** și până la sobrietatea lui **Gabriel Liiceanu** sau cordialitatea cu voit largă deschidere a președintelui **Ion Iliescu**.

Mi-a reținut atenția marea căldură a prieteniei și puterea sau arta de a o exprima, din dedicațiile autorului superbilor Distilerii nocturne, poetul **Gheorghe Istrate**, care își proclamă prietenia în notele celei mai impresionante sincerități, ca expresie a orgoliului libertății suverane, deținute de un artist autentic: „*Fericitului exilat*”, „*Prinț al cărții*” (în sens borgesian), *Di Alex. Oproescu, coleg și frate geamăn întru aceeași fantastică literă de tipar, îi restituie integral înfrigurarea acestei cărți modeste, născută la somația unui calendar infra-biografic: 55. Cu luminoasă îndatorare, Gheorghe Istrate, 11 august 1995.*” Cu un adaos relevant pe pagina următoare, și anume poemul olograf **Leagăn** (ritual, p.13) însoțit de specificarea că „*Se dedică d-lui Alex. Oproescu, post factum, 11 august 1995.*” M-am oprit la această emoționantă declarație în parte și datorită unei coincidențe semnificative: în ianuarie 2001, făcusem o caracterizare similară, care, scoasă din context, ar fi putut părea extravagantă, deși aduce doar expresia ușor metaforizantă a unei calități reale, noblețea intelectuală: „*Distinsului domn Alex. Oproescu, investit cu ordinul de prinț al bibliotecii buzoiene, cu speranța unei lecturi cordiale și cu prietenie luminoasă.*”

Când am primit culegerea întocmită de Mioara Neagu, m-am gândit la problema dezvăluirii acestor mesaje foarte speciale care sunt dedicațiile, fiindcă s-a întâmplat să citesc uneori și amintiri care păcătuiesc prin indiscreție, ieșind impardonabil în afara graniței profund omenescului bun-simț. Dincolo de prietenia aleasă, instalată fără grabă, de-a lungul anilor, în dialogul meu cu apreciatul bibliofil buzoian, mi-am recitat cele 17 dedicații trimise domnului Alexandru Oproescu între anii 1977 și 2005, cuprinzătoare părăndu-mi-se mai ales aceea din 15 februarie 2002, pe volumul **Interviu** cu inger și maimuță: „*Distinsului protector al scriitorilor buzoieni, domnul Alexandru Oproescu, această nouă strigare către lume, cu speranța că aprind încă o lumină pe hectarele vechii noastre prietenii.*”

Recitindu-mi acum dedicațiile, rânduite conform organizării antologiei, am avut satisfacția să constat că, dincolo de entuziasmul altei vârste, ele păstrează sinceritatea deplină și cordialitatea cuvenite deopotrivă atât

acestui gen de comunicare, scurt și sărbătoresc, cât și destinatarului, autor, între altele, al primului dicționar hărăzit scriitorilor buzoieni. În antologie primează ordinea alfabetică; citite în ordine cronologică, dedicațiile corespund evoluției unui dialog cultural în timp. Mă regăsesc în dedicațiile mele, aici ca și în altă parte, și, cântărindu-le în lumina adevărului lor, mă bucur să constat că au aceeași greutate ca în momentul scrierii lor, în lumina sincerității totale. Așadar, de bună voie și nesilită de nimeni, am avut bucuria să scriu exact ceea ce am gândit.

Am insistat asupra acestui fapt fiindcă mi se pare revoltătoare aserțiunea din motto-ul antologiei, un text (o dedicație dolofană!) datând din 15 ianuarie 2000, care, pornind de la premisa că „*dedicațiile sunt conjuncturale, chiar și față de prieteni*” insinuează duplicitatea scriitorului în general, printr-o mărturisire cu ușurință și rea-credință asumată: „Una spui (pardon! scrii) și alta gândești...” Nu stăruim asupra acestei duplicități în care nu credem și în care nu vedem decât un transfer al unui comportament manifestat în regimul trecut mai ales în ședințele de partid, de obicei deschise, și propagat, sub imperiul oportunismului sau al fricii, în viața de toate zilele. De la strigătul incredibil „moarte intelectualilor”, scăpat într-un moment de întuner al istoriei și până la trâmbițarea cu ifose a neîncrederii în admirabila „rezistență prin cultură” sau insinuarea amintitei duplicități, distingem același dispreț, pe cât de prostesc, pe atât de nociv față de personalitățile culturale care adună recomandabile „comori în ceruri”, atât de necesare unui popor așezat la răscruce de vânturi. De altfel, cum observa nu demult criticul Alex. Ștefănescu, cea mai oropsită minoritate se dovedește a fi la noi aceea a oamenilor de valoare.

În fapt, dedicațiile adunate în Bibliofilie la Buzău deschid și o perspectivă utopică sau un model al vieții culturale pornind de la adevăruri consemnate în momente de lumină și împlinire creatoare. Inițiativa Mioarei Neagu adevărește ipostaza unei vieți existente întru ideal, caracteristică personalităților creatoare și profund înnobilitoare. Lucrarea susține o restituire fericită a orizontului de împlinire al omului de cultură român, așadar un leac bun pentru inimă și minte, necesar deopotrivă autorului și cititorilor.

VOICULESCIANA

Vasile Voiculescu - noi contribuții biografice

(Din volumul în pregătire **Viața și opera lui V. Voiculescu**)**Gheorghe POSTAELNICU**

Toate biografiile și cronologiile de până acum prezintă ziua de **21 februarie 1910** ca dată certă a oficierei căsătoriei civile și religioase a tinerilor **Vasile C. Voiculescu** și **Marioara Florioara C. Mitescu**, cu excepția monografiei din 1975 a lui **Ion Apetroaie**, care, citând o sursă inexistentă, susține altceva (*10 februarie 1910*) și a lui **Marius Pop** – *2 februarie 1910* (în **V. Voiculescu în amintirea contemporanilor**, 1989). **Liviu Grăsoiu**, într-un tabel cronologic din volumul **Voiculesciana** (2008) a trecut data de *20 februarie 1910*, dar suntem de părere că e vorba de un lapsus calami al pasionatului voiculescolog. Dar 21 era luna, când nu se puteau încheia cununii religioase, așa că tinerii, cu o zi mai înainte, însoțiți de rude și prieteni, s-au urcat în sănii și au mers 12 km până la Mănăstirea Ciolanu. După liturghie, preotul paroh i-a legat pe viață în fața lui Dumnezeu. Pe o carte poștală datată „*2 Februarie 1910 – nouă ceasuri seara*” și neexpediată, V. Voiculescu scrie deasupra ilustrației lui N. Constantinescu (acuarela reprezentând o casă țărănească): „*1884 Octombrie – 6 Septembrie 1908 – La 1910 Februarie 20 ne-am cununat la munte*”. Se logodiseră în ziua de Crăciun (duminică 25 decembrie 1909), cum i-a comunicat Maria Mitescu, la 10 noiembrie 1909, unei prietene plecate în Germania pentru a studia arta fotografică: „*În ziua de Crăciun vom face logodna; atât s-a hotărât*”. Surorile Maria Ivănescu și Florica Ștefănescu (viitoarea nașă) ar fi vrut ca relația să se destrame, și frățiorul cel mic să găsească o fată cu zestre, așa că unele scrisori nu au ajuns niciodată la Lica. Pe de altă parte, sora colonelului Mitescu dorea s-o trimită pe orfană în Germania. Dile a înțeles situația și a început să-i scrie pe altă adresă ori să facă trimiteri recomandate, împrejurare în care destinatarul trebuia să semneze de primire; să folosească un cifru sau chiar limba franceză, să ascundă biletul între două cărți poștale. Tânărul îndrăgostit trecea la expeditor nume fictive: Eugenia sau Valerica și primea, la rândul lui, pe căi ocolite, epistole de la „Nicu”. Destinatarii poștali erau mătușa Mariei Mitescu sau vărul Victor Vasilescu, secretar al Liceului „Gh. Lazăr”, înamorat fără succes de bruneta cu ochii verzi.

Marioara Florioara Mitescu, născută în 1887 la Ploiești, orfană de la vârsta de trei ani, era copila Mariei și a lui Constantin Mitescu, oltean descins la un regiment din orașul petrolului. „*Mama Licăi era franțuzoică (Marie Colau, n.n.) dintr-o familie de hughenoti refugiați în România. Bon viveur, colonelul își crescuse fetele (rezultate din căsătorii diferite, n.n.) la pension și le jucase la cărți zestre rămasă de la mamele lor*” (**Roxana Sorescu**). Un frate al Marioarei, **Alexandru** a ajuns ofițer. Una din surori (**Wiola Bally**) s-a căsătorit la Bârlad cu un bărbat nepotrivit, „solid, gras și bine hrănit”, care ar fi putut strica înțelegerea, dacă mireasa i-ar fi decontat cheltuielile de nuntă (1000 de lei), așa încât, Maria Mitescu are toate motivele să considere nunta la care a luat parte pe 3 mai 1909, un „prohod”. Natalia (Natalica) era greierul care cânta de dimineața până seara, păstrând buna dispoziție a tuturor. În ianuarie 1910, **Maria Ivănescu**, la care locuia atunci studentul, îi propunea domnișoarei Mitescu amânarea că-

sătoriei până după Paști când s-ar fi găsit pui și miei pentru nuntă, deoarece iarna nu se putea pregăti zestre miresii. Era greu de opărit, uscat și vopsit lăna pentru saltea și plapumă și o asigura că aceasta era și părerea celeilalte surori, **Florica** (Ica). Ca urmare a hotărârii neclintite a lui Dile, conspirația cumnatelor nu a reușit și cei doi și-au unit destinele în ziua hotărâtă de ei. Primarul **M. C. Lupescu** (rudă apropiată) și notarul **C. C. Constantinescu**, asistați de martorii **Lambu V. Ionescu** și **C. C. Lupescu** (nepoții Sultanei), „*au pronunțat în numele legii că contractanții sunt uniți prin căsătorie*”. Actul oficial se păstrează la Casa Memorială din Pârscov.

Evenimentul a fost precedat de un lung episod epistolar care descoperă, în primul și în primul rând, sensibilitatea și măreția sufletească a Mariei Mitescu. Ea recunoaște din primele scrisori că o femeie își dezvăluie mai greu o taină, „*un sentiment scump*”, ținând încătușate simțurile cele mai adânci ce i-au rămas în urma luptelor sufletești. Mesajele ei sunt mai numeroase și mai lungi. Tânăra constată cu gelozie simțul matern sublim al Sultanei și crede că lipsa acestuia a contribuit la „*nedezvoltarea sufletească a minții și fizicului*” ei. Rămășă singură, copila și-a pus pe față masca nepăsării, neîncrederii și a răutății. În pacea adâncă a naturii rurale de la confluența celor două râuri, a privit adânc în propriul suflet și descoperit palpăitul unei inimi calde, ținute în viață de „*un dor zvăpăiat*”. „Romanul sentimental” nu este invenția voiculescologilor. A putut fi numit așa, întrucât prezintă, pe de o parte, zbuciumul sufletească al îndrăgostitului patetic, temător și nerăbdător, iar, pe de alta, prudența sentimentală a tinerei orfane, fără zestre, fără poziție socială, trebuind să înfrunte răceala unei părți a familiei la care se afla. „Romanul” este alcătuit din peste o sută de scrisori în versuri și în proză, oferite după moartea poetului, unor biblioteci și muzee, din manuscrisul intitulat **Stropi de sânge**, cu un moto din H. Heine („*Din ale mele mari dureri/ Făcut-am cânturi mititele...*”) și o dedicație („*Versuri scrise în dorul și de dragul tău, Lica!*”) din ianuarie 1909, precum și din **Albumul pictat** („*Pentru scumpa mea Lica, de la Dily*”), datat 1 ianuarie 1909, când studentul locuia pe str. Miron Costin, nr. 1 din București.

În 1993, **Radu Voiculescu** a facilitat **Ilenei Ene**, cercetătoare la Muzeul Literaturii Române din București, publicarea acestor manuscrise, în volumul **Poezii inedite și corespondență**. După mărturia editorului, albumul ar fi un obiect de 100 de pagini, cu coperte învăluite în pluș roșu, prevăzute cu o încuioare cu cheiță. Prima copertă are o plăcuță metalică pe care e gravat numele Marie. Pe pagina dintâi se află fotografia lui V. Voiculescu, „*înconjurată de o ghirlandă de trandafiri și lăcrămioare, în culori suave*” (Ileana Ene) și dedicația reprodușă mai sus.

Sunt cunoscute împrejurările în care s-au cunoscut cei doi. Dedicat studiului medicinei și lărgirii orizontului cultural, V. Voiculescu hotărâse să amâne cât mai mult întâlnirea cu Eros, dar zeul viclean călătorește după impulsuri proprii, încât, chiar dacă Dile a fugit în fundul grădinii și s-a ascuns în iaz, până la urmă a trebuit să o însoțească pe fru-

moasa ploieșteancă la căpătâiul tinerei Florica Kirițoiu, bolnavă de tuberculoză. Maria Mitescu se afla și ea la tratament cu „aer proaspăt și aerosoli” (la 2 km se găsea vestita Saratură) la un fin al lui Costache Voicu, dar, de câte ori venise la Sultana să cumpere ouă și lapte, Dile o zbughise în spatele casei. De data asta au stat alături la căpătâiul muribunde, până când nefericita i-a părăsit. De atunci, junele poet nu a mai avut ochi decât pentru a despărți extraordinarul de obișnuit, esențialul din efemer și să le disimuleze expresiv în cuvânt. Din unghiul favorabil al micii distanțe au rezultat schițe de portret patetice, un șuvoi de psihologie a dragostei epistolare despre care, cine ar putea depune mărturie, dacă nu albumele și scrisorile?

Alexandra Popa

vizita

îmi terminam liniștită gustarea, într-o cantină plină de studenți puși pe palavre. mă uitam la picturile albastre de Matisse din stânga mea. în ureche mi s-a insinuat o melodie de demult.

și, deodată, eram amândoi în încăperea care se numește interiorul minții mele. am încercat să fiu o gazdă ospitalieră. să îți arăt casa, grădina, („îți place cum am amenajat?”) cum au crescut florile și buruienile în imaginația mea.

apoi te-am condus către sufragerie, prin cotloane prăfuite, unde păianjeni maiestuoși îmi țeș visurile.

animalele mele de casă, ideile, s-au năpustit înăuntru și s-au gudurat pe lângă tine. tu te-ai instalat confortabil într-un fotoliu croit din gânduri triste. încruntat, cu mâinile adumbrindu-ți fruntea, mi-ai admirat, politicos, tablourile confecționate din imagini dragi mie, de care m-am îndrăgostit atât de tare, încât le-am furat din clipele în care le-am trăit și le-am ținut în cuie de cristal aici, pe pereți, până ce au devenit amintiri.

„și atunci”, mă întrebi tu, politicos ca de obicei, „înseamnă că tot ce ai știut și ai uitat nu îți aparține lăuntric cu adevărat, nu?”

pironită de această întrebare, nu am pregătit un răspuns. doar ceai. simplu, sau vrei și biscuiți? zahăr, poate?

adevărul e că nu mai țin minte când și cum ai bătut la poarta închipuirii mele. și nici nu mai știu de ce ți-am deschis. deci, nu ești al meu cu adevărat. după ce ai plecat, grăbit, te-am urmărit de la fereastră până ce te-ai topit în lumini albastre.

am ferecat la loc singurătatea-mi, stingând, pe rând, luminile din fiecare odaie, cufundându-mi sufletul într-un rece întineric.

dar cât mi-e de dor să iubesc și să nu știu nimic!

PANTUMIERUL

Cântece din Valea Plângerii

Ion ROȘIORU

◆
În casa cu obloane trase a stat cândva iubita mea.
Deasupra porții mai veghează și astăzi vișinul uscat.
În seara despărțirii noastre n-am înțeles de ce plângea.
În zorii zilei următoare aveam să plec de tot din sat.

Deasupra porții mai veghează și astăzi vișinul uscat.
Pânze de paingi țin azi locul perdelelor de catifea...
În zorii zilei următoare aveam să plec de tot din sat.
Destinul nostru-a fost identic cu cel din ceașca de cafea.

Pânze de paingi țin azi locul perdelelor de catifea.
Fântâna veche din grădină de ani și ani s-a colmatat.
Destinul nostru-a fost identic cu cel din ceașca de cafea
În noaptea-n care luna plină să mai apună a uitat.

Fântâna veche din grădină de ani și ani s-a colmatat.
Prispa de lemn e povârnită și carii macină în ea.
În noaptea-n care luna plină să mai apună a uitat.
În casa cu obloane trase a stat cândva iubita mea!

◆
Pacea și liniștea de astăzi sunt semnul spaimei viitoare.
Tânjesc amarnic după timpul reglat să curgă uniform.
Până și cea mai scurtă noapte nesăbuit de lungă-mi pare.
Posed o casă bântuită în care doar arare-adorm.

Tânjesc amarnic după timpul reglat să curgă uniform.
În merii dulci odinioară atârnă merele amare.
Posed o casă bântuită în care doar arare-adorm.
Aurorală-mi bucurie e vespérala supărare.

În merii dulci odinioară atârnă merele amare.
Filtrându-mi cerul prin lentile de lacrimi pot vedea enorm.
Aurorală-mi bucurie e vespérala supărare.
În hornul oblic vântul toamnei se tânguie astmatiform.

Filtrându-mi cerul prin lentile de lacrimi pot vedea enorm.
Îmi acroșează nostalgia stoluri de păsări migratoare.
În hornul oblic vântul toamnei se tânguie astmatiform.
Pacea și liniștea de astăzi sunt semnul spaimei viitoare!

◆
Sub corcoduși deja miroase a seri de toamnă cu povești.
Din liniștea patriarhală dat nu mi-a fost să gust nicicând.
Mă suspectez că am în mine latente gene haiducești.
M-au complexat dintodeauna un suflet slab și-un trup plăpând.

Din liniștea patriarhală dat nu mi-a fost să gust nicicând.
N-am încercat măcar o dată să-mi sting trăirile livești.
M-au complexat dintodeauna un suflet slab și-un trup plăpând
Mulat perfect în vorba sacră din pragul casei părintești.

N-am încercat măcar o dată să-mi sting trăirile livești.
Nu mi-am pătat la moară cinstea sărind în față peste rând.
Mulat perfect în vorba sacră din pragul casei părintești,
Omului Negru-n clar de lună un colț de umbră n-o să-i vând.

Nu mi-am pătat la moară cinstea sărind în față peste rând.
Îți simt în orice clipă-n ceafă ochii cu care mă pândești.
Omului Negru-n clar de lună un colț de umbră n-o să-i vând.
Sub corcoduși deja miroase a seri de toamnă cu povești!

◆
În fața casei mele crește un fir răzleț de busuioc.
A răsărit în ziua-n care ai apărut întâia dată.
Mă-ntreb privindu-l în tăcere de mi-a purtat sau nu noroc.
Când o să-l ofilească bruma vei fi fiind deja plecată.

A răsărit în ziua-n care ai apărut întâia dată.

În sat veniseși de niciunde spre-a declanșa perfidul joc.
Când o să-l ofilească bruma vei fi fiind deja plecată.
Mă voi fi amăgit cu gândul că nu ne-am întâlnit deloc?

În sat veniseși de niciunde spre-a declanșa perfidul joc.
Am păstorit vremelnice școala primară-ntr-un cătun uitată.
Mă voi fi amăgit cu gândul că nu ne-am întâlnit deloc?
Va fi-nsemnat iubirea noastră un fel de moarte amânată?

Am păstorit vremelnice școala primară-ntr-un cătun uitată.
Ești dintr-o zodie de apă, sunt dintr-o zodie de foc.
Va fi-nsemnat iubirea noastră un fel de moarte amânată?
În fața casei mele crește un fir răzleț de busuioc!

◆
La balul de la Sânziene ea n-a dansat decât cu mine.
Am încetat să fiu flăcăul urât și fără de noroc.
Împrumutase tainic chipul iubitei mele clandestine.
Ne surăsese întâmplarea la tristul spart de iarmaroc.

Am încetat să fiu flăcăul urât și fără de noroc.
Am strâns-o-n brațe cu tandrețe și-am înțeles că-mi aparține.
Ne surăsese întâmplarea la tristul spart de iarmaroc.
Urma s-aduc ofrandă clipei îngemănării de destine.

Am strâns-o-n brațe cu tandrețe și-am înțeles că-mi aparține.
Avea mâini reci ca veșnicia și ochi iscoditori de foc.
Urma s-aduc ofrandă clipei îngemănării de destine,
Ci-n zori din nou singurătatea a vrut să-i fac alături loc.

Avea mâini reci ca veșnicia și ochi iscoditori de foc
Preț de-o nesăbuită noapte sosia tainicei Undine,
Ci-n zori din nou singurătatea a vrut să-i fac alături loc.
La balul de la Sânziene ea n-a dansat decât cu mine!

◆
Sunt supărați pe mine prunii că-mi trec beția-n contul lor.
Mă îndoiesc c-or să-nflorească și-n primăvara viitoare,
Ascult la patefonul șleampăt Sonata Lunii-n Re Major.
Salcâmului îi crește-o creangă exact ca o spânzurătoare.

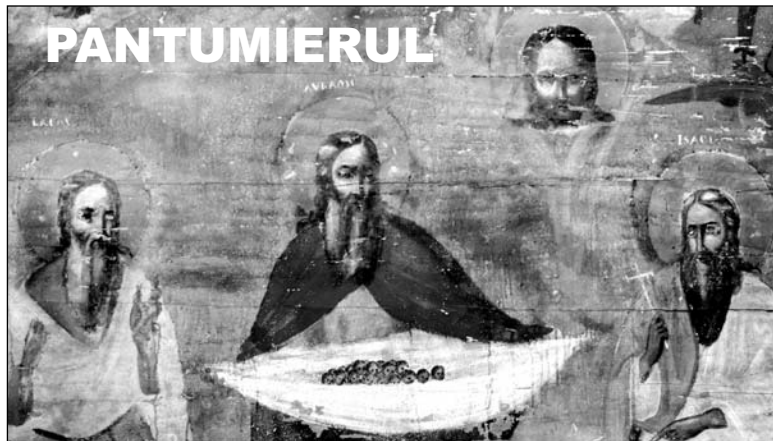
Mă îndoiesc c-or să-nflorească și-n primăvara viitoare
Frumoșii pruni ce în livadă sau solitari trăiesc și mor.
Salcâmului îi crește-o creangă exact ca o spânzurătoare.
Poștașul îmi aduce numai facturi și niciun rând de dor.

Frumoșii pruni ce în livadă sau solitari trăiesc și mor
Mă dezaprobă când m-apropii de ei cu drujbe și topoare.
Poștașul îmi aduce numai facturi și niciun rând de dor.
La velniță isc toamna focul cu dulcile-ți scrisori amare.

Mă dezaprobă când m-apropii de ei cu drujbe și topoare
Prunii hieratici ce se roagă în crivățul șfichiuitor.
La velniță isc toamna focul cu dulcile-ți scrisori amare.
Sunt supărați pe mine prunii că-mi trec beția-n contul lor!

(Continuare în pag. 14)

Din zorii zilei ce se stinge merg printre foste cimitire.
Măceșele plesnind de viață în garduri putrede se coc.
Troile de timp uitate vor să-mi ofere ocrotire.
Nădăjduiesc s-ajung o dată cu faptul serii la metoc.

Măceșele plesnind de viață în garduri putrede se coc.
Urc dealul în măsura-n care mă și cobor în amintire.
Nădăjduiesc s-ajung o dată cu faptul serii la metoc.
Tăcutul stareț nu mai are de ce-i prin lume nicio știre.

Urc dealul în măsura-n care mă și cobor în amintire.
Își meșterește vântul singur caval din ramura de soc.
Tăcutul stareț nu mai are de ce-i prin lume nicio știre.
De Ziua Sâlpnicului apa-n fântâni miroase-a busuioc.

Își meșterește vântul singur caval din ramura de soc.
Septembrie cu stropi de aur stă să împrăște-ntreaga fire.
De Ziua Stâlpnicului apa-n fântâni miroase-a busuioc.
Mă-nchin și redevin copilul bolnav de tainică uimire.

Septembrie cu stropi de aur stă să împrăște-ntreaga fire.
Arțarii-ncearcă-n dinți arama monedelor cu zimți de foc.
Mă-nchin și redevin copilul bolnav de tainică uimire.
Nu-mi mai ating cu frâul calul să sară iar peste noroc.

Arțarii-ncearcă-n dinți arama monedelor cu zimți de foc.
În aer se insinuează o monahală jinduire.
Nu-mi mai ating cu frâul calul să sară iar peste noroc.
Din zorii zilei ce se stinge merg printre foste cimitire!

Din toate loturile tatei stinghere pe săraca vale,
Fie-o făștoacă de fâneată, fie un petic de arat,
N-am vizitat o dată unul să nu fiu potopit de jale
Văzând ce s-a ales din ele și cum erau când le-a lăsat.

Fie-o făștoacă de fâneată, fie un petic de arat,
Astăzi de-a lungul sau de-a latul tăiate sunt de câte-o cale.
Văzând ce s-a ales din ele și cum erau când le-a lăsat,
M-apucă mila pentru toată zădărnicia trudei sale.

Astăzi de-a lungul sau de-a latul tăiate sunt de câte-o cale
Și nu doar ele ci și pomii la umbra cărora am stat.
M-apucă mila pentru toată zădărnicia trudei sale,
Ca și regretul fără margini că-n lumea largă am plecat.

Și nu doar ele, ci și pomii la umbra cărora am stat
Sunt azi trecutul care-și pierde brutal reperele morale
Ca și regretul fără margini că-n lumea largă am plecat.
Am socotit că-s perimate profundele valori rurale.

Sunt azi trecutul care-și pierde brutal reperele morale
Și creștele de deal și piatra și lacul chiar dacă secat.
Am socotit că-s perimate profundele valori rurale
Pe care tata în respectul tradiției le-a apărât.

Și creștele de deal și piatra și lacul chiar dacă secat
Au fost până la mine semne statornice, voievodale.
Pe care tata în respectul tradiției le-a apărât
Și pentru care de cei lacomi a fost târât prin tribunale.

Au fost până la mine semne statornice, voievodale
Hotarele pe care sfinte hrisoave vechi le-au consacrat
Și pentru care de cei lacomi a fost târât prin tribunale
Bătrânul meu ce-acum în lumea fără de dor s-a strămutat.

Hotarele pe care sfinte hrisoave vechi le-au consacrat

Sunt hăcuite și mutate de cei care le-au dat târcoale.
Bătrânul meu ce-acum în lumea fără de dor s-a strămutat
Ar face ordine din moarte dacă-ar putea să se mai scoale.

Sunt hăcuite și mutate de cei care le-au dat târcoale
Pietroaiele ce sub prestarea blestemului s-au îngropat.
Ar face ordine din moarte dacă-ar putea să se mai scoale
Doar cel care-a sperat zadarnic să-i fiu urmaș adevărat.

Pietroaiele ce sub prestarea blestemului s-au îngropat
Astupă câte-o surpătură pe niscai drumuri vicinale.
Doar cel care-a sperat zadarnic să-i fiu urmaș adevărat
Nu-și are tihna cuvenită nici în grădinile astrale.

Astupă câte-o surpătură pe niscai drumuri vicinale
Alunii menținând răcoarea perlatului ulcior brumat.
Nu-și are tihna cuvenită nici în grădinile astrale
Cel care îmi trimite tainic mesajul lui îndurerat.

Alunii menținând răcoarea perlatului ulcior brumat
Au fost siliți să joace roluri umilitoare și banale.
Cel care îmi trimite tainic mesajul lui îndurerat
Mă face să-mi asum dezastrul trăirilor patriarhale.

Au fost siliți să joace roluri umilitoare și banale
Tufanii de-ale căror ramuri merindele le-am agățat.
Mă face să-mi asum dezastrul trăirilor patriarhale
Acela care-și doarme somnul în tristul cimitir din sat.

Tufanii de-ale căror ramuri merindele le-am agățat
Trosnesc ca niște oase-n focul distilieriei comunale.
Acela care-și doarme somnul în tristul cimitir din sat
Își vede spulberat efectul atâtor pilde parentale.

Trosnesc ca niște oase-n focul distilieriei comunale
Livezile pe care tata cu dragoste le-a protejat.
Își vede spulberat efectul atâtor pilde paternale,
Înțelegând că lăcomia e corbul greu de săturat.

Livezile pe care tata cu dragoste le-a protejat
Din cer le vede pradă certă unor topoare criminale,
Înțelegând că lăcomia e corbul greu de săturat
Din toate loturile noastre stinghere pe săraca vale!

Am tras avan și-n vara asta la jug cu propriul blestem.
Ignor că tot fugind de moarte, plonjez tot mai avid în ea.
Tăcerea mea când te-mpresoară e semnul că de fapt te chem.
De nu exiști aieva-n lume te isc în zațul de cafea.

Ignor că tot fugind de moarte, plonjez tot mai avid în ea.
În labirint zeița-și strânge la loc celebrul fir pe ghem.
De nu exiști aieva-n lume te isc în zațul de cafea.
Uităm mereu că prea puțină eternitate mai avem.

În labirint zeița-și strânge la loc celebrul fir pe ghem.
Orice lumină orbitoare e tot un fel de moarte grea.
Uităm mereu că prea puțină eternitate mai avem.
Moartea pândește-n însăși clipa pe care-o implorăm să stea.

Orice lumină orbitoare e tot un fel de noapte grea.
Numai tenebrele m-ajută să fac lumină în poem.
Moartea pândește-n însăși clipa pe care-o implorăm să stea.
Am tras avan și-n vara asta la jug cu propriul blestem!

Stau pe banca de mesteacăn. Amiroase-a fân cosit.
Filmul visului începe. Grijile le-am dat la spate.
Mă închipuiesc cu tine. La-ntâlnire ai venit.
Sună tulnicul la stână. Genele ți-s rourate.

Filmul visului începe. Grijile le-am dat la spate.
Luna nouă e o barcă. Nu te mai întorci la schit.
Sună tulnicul la stână. Genele ți-s rourate.
Cântă un cocoș sălbatic. Maica stareță-a murit.

Luna nouă e o barcă. Nu te mai întorci la schit.
Briza zorilor re-nvie. Zarurile-s aruncate.
Cântă un cocoș sălbatic. Maica stareță-a murit.
Caii-n aluniș așteaptă. În desagi avem de toate.

Briza zorilor re-nvie. Zarurile-s aruncate.
Ești și gheață și vâpaie. Părul ți l-ai despletit.
Caii-n aluniș așteaptă. În desagi avem de toate...
Stau pe banca de mesteacăn. Amiroase-a fân cosit!

Sergiu - Marian Găbureac

Berlin, schnell, schnell !

– Ce să faci la Berlin?! mă întreabă un prieten umblat prin lume.

– Pentru că trebuie bifat.

Un unchi de-al meu a ajuns la Stalin-grad și oasele i-au rămas prin Siberia. Vreo 30 de ani l-au tot așteptat bunica cu tanti nașa, sora bunicii. Mi-am zis să-l răzbun. Așa că, pașol na Berlin !

Nu ajung bine la recepția hotelului, unde pentru o noapte pe timp de vară nu mi-ar ajunge leafa pe o lună, și Herta reacționează.

– Ce căutați la Berlin? Aici plouă de două săptămâni întruna. Abia de o oră a stat.

Chiar, ce căutam la Berlin? Duș și pe străde. Apoi, cu metroul spre Charlottenburg Schlosse. O stație dementială. Puteam să vizitez doar stația și ar fi fost de ajuns! Urcăm. În tunericul prinsese lumina soarelui și câteva instalații anemice aruncau wați după wați peste o piață enormă. Biserica Franceză, Biserica Germană și palatul, o copie firavă a Schönbrun-ului vienez. Cam prăfuit.

Berlinul, se știe, e zona de influență a familiei Hohenzollern, cea care l-a trimis pe Carol I să ne civilizeze. Grea misiune !

Hopa! Apare Selenă. Gravă, rece și gravidă. Nu mai contează. E acolo, deasupra noastră. O luăm spre Kurfürstendamm (nemții pudici îi spun Ku-Damm), cu strada străzilor din Berlin. Comparabilă cu Oxford Street din Londra. Mai degrabă invers, ca dimensiuni. Însă nu mi-am adus ardeleanca la cumpărături. Ca și la Londra. Dar, nu se poate să nu străbați artera. Toate brandurile renumite ale lumii, multe necunoscute pe la noi, informație livrată pe loc din sursă sigură, sunt cu totul la vedere. Se vedea atât de bine și pentru că locațiile erau goale, goluțe. Ce să-i faci dacă nu venim în sezon, iar berlinezii nu se îngheșuie în mega-shopuri.

Ce am remarcat. Era și greu de altfel. Berlinul, din punct de vedere arhitectural este de două feluri: de vest și de est. Berlinezii de un singur fel - japonezi.

Noi, românii, am tot bătut ani de zile moneda despre comunism. Aici îl vezi, îl simți la fiecare pas. Marx e printre ei, multiplicat la scară de masă. Știți unde fac berlinezii cumpărăturile? Poate greșesc, dar aglomerația cea mai mare am întâlnit-o în mall-urile din estul Berlinului. Piața Alexanderplatz (total modernizată) are vreo trei-patru, unde multe prețuri sunt mai jos ca la București. Inclusiv cele alimentare. Nu e singura capitală cu asemenea prețuri.

Te uiți pe stradă și credeți-mă, deformarea mea profesională mă califică ca pe un individ care știe să vadă, nici un jeep tare. Poate au și ei proștii lor, dar nu sunt deloc fuduli. Cunoașteți vorba strămoșească, perfect ilustrată pe Magherustrasse: prostu nu-i prost

destul dacă ...

Nici Mercedesuri nu prea am văzut. Puține automobile pe străzi și, în general, mărci populare. Nu întâmplător piața cu Trambanturile urcate pe socluri e ultracentral poziționată ! De ce-am zis japonezi ? Vă las să ghiciți.

Muzeele. Ca și alții, nemții au avut arheologi de talie planetară. Dau un singur nume Heinrich Schliemann. Au tot adunat, băieții ! Așa că ai ce vedea.

Nefertiti arată demential. Îți dai seama cât de mult a involuat lumea până la celebra Mona de la Luvru. Și e o diferență de numai 3.000 de ani. Unii spun că Nefertiti avea nasul corioat. Însă Nefertiti nu te sufoca cu suita de kile (killer !) a Monei!

Deja, presimt, că mi-am făcut noi prietene!

În rest, fibule, mumii, mandibule, sarcofage, inele, brățări, săbii, ciocane, armuri, cărămizi, ziduri întregi, porți, scări ... tot tacămul. Stop! Ajung la pergamente și suluri de papirus. Citesc, în diagonală, vreo două-trei, înainte să intru în cea mai mare galerie de artă din lume!

Ați auzit? S-au descoperit recent, într-o peșteră din Iordania, 70 de cărți de metal. De mărimea unui card. Tot prin zona aceea, Perimetrul 0! Se mai ridică un vâl privind programul Homo sapiens (3-5)! Poate prindem sfârșitul lumii în direct. Ar fi supertare!

Toate se vor împlini la timpul lor! zis-a apostolul Luca (1/20). Nu-mi amintesc să-l fi citat pe tata. Dacă nu, repet ce zicea preotul Dimitrie: *Știința e ceea ce vrea religia să ne arate*. Eram extrem de intrigat la vârsta aceea. Nu înțelegeam de ce președintele SUA stătea în biserică când s-a lansat omul spre Lună. Acum știu. Mai simplu de atât, nu se poate! Deja, mi-am făcut alți pretini ? Am pus și de un symposium. Vă rog să mă ștergeți din banca dumneavoastră de date. Vedeți cât e de ușor! Asta-i viața!

Au o insulă a muzeelor, cu puține lucruri ale locului, cu excepția tablourilor. Totul este extrem de bine pus în valoare de cca două sute de ani. I-au mai bombardat, unii și ceilalți, dar japonezii, scuzați germanii au refăcut totul minuțios ca-n legenda Meșterului Manole. Mă tot gândesc, legenda asta chiar o fi a noastră ? Așa am crezut și despre Ciocârlia până la Bregovici.

Trecem și prin replica San Pietro din aceeași zonă a insulei, la o scară mult redusă, unde un munte de negru ne întreabă agresiv Ticket? Ticket? (noul tip de indulgență?) și o tăiem spre Poarta Brandenburg. Nu am spus nimic, despre țepoiul Fernsehturm, cu o goașă similară cu cea a lui Ghilduș. Știți dumneavoastră care! Dar cu mult mai mare. 358 de metri, în sus, cu totul. Iar Primăria e tot de piatră. Roșie. Singurele care îmblânzesc zona sunt Biserica Sf. Maria și Fântâna lui Neptun.

Așadar, schnell, schnell spre zidul Berlinului, păstrat pe alocuri doar ca mostră a gândirii conducătorilor vremelnici ai planetei. Noroc că-s vremelnici! Dar câtă suferință au generat, astfel de piticanii (la propriu și la figurat), milioanele de semeni?

Spațiile largi, care te inhibă. Le străbați fără să ai senzația că-ți va cădea ceva pe cap. Stațiile au tabele electronice cu sosirea în timp real a... autobuzului! La metrou mai înțeleg. E pe dedesubt. Să-l văd eu pe primarul dâmbovițean ... escu, care va reuși un asemenea transport în comun la suprafață !

Traversăm Friedrichstraße, o comercială dominată de La Fayette și alte surate, care mă urmăresc și-n vis. Trec pe lângă tot felul de urși, simbol al unui mare eveniment, pe lângă Madame Tussauds, varianta germană, cu Einstein și ai lui, inclusiv cu Mein Führer, de fapt al lor! Al nostru mai așteaptă puțin. Urmează un nou muzeu cu Kennedy, Gorbi și nu prea înțeleg ce căuta Obama pe acolo...

Schließlich, ajungem în fața celebrei porți, unde două ființe ariane în uniforme est sunt gata permanent să facă poze cu turiștii. Nu ratez ocazia, dacă tot nu am putut ajunge aici pe vremea lui Ceaușcă zis Ciuruitul, măcar să am o imagine luată de la fața locului !

Cum poarta era deschisă, dăm peste Reichstag. În ghid scria negru pe alb vizitare gratuită. Aiurea, totul e super securizat. S-au schimbat multe de la internetul consultat de mine. Băieții, în mașini civile dotate cu tot felul de tehnologii tip NASA/CIA, o fac pe indiferenții. Alții te anunță politicos transparența kaput! Angelica e extrem de ocupată. Grup organizat. Rezervare din timp, ceva cunoștințe etc. etc.

E singurul loc unde am văzut poliție !

Voi vedea interiorul supersticios pe Google. Iată avantajele IT-ului ! De multe ori mult mai bine ca în realitate. Nu plec fără să gust un Würst stropit cu o stacană de un litru. În disprețul total al colegei de plapumă, care intră puțin într-un nou mall. Aștept. Neutralizez bier-ul și tot nu apare ! E greu să te hotărăști, îmi explică cu umerii ridicați ! A stat doar câteva minute. Marțiene.

E o liniște în Berlin de-ți țiue urechile! Nu ratați, însă, să-l vedeți. Are multe, multe lucruri și locuri interesante. Studiați, mai ales, comportamentul cotidian al celor care îl locuiesc. L-am zărit și pe Engels printre ei. E de neînțeles pentru noi, dâmbovițenii, care tot timpul am mimat. Socialism, comunism, democrație ... Care democrație?!?

Știu, Nordul e nord, Sudul e sud ! Noi nu suntem nici de colo, nici de dincolo.

Ziua plecării. Întâmplător, Herta era de tură.

– Ați avut mare noroc! Nu a plouat.

De unde să știe ea ce relații am SUS! Ieșim demni pe ușa hotelului. Bura. Ajungem la aeroport. Începuse diluviu. Ce umbrelă, ce glugă! Totul zbura. Ne era frică că nu decolează airbus-ul! Ne-a șuierat glonțul meteo pe la ureche. A meritat.

Eram doar la Berlin, unde s-a tras și au tras din plin! Trăiască Germanwings!

martie 2011

Doi frați... Împărați !

...A fost odată ca niciodată... Au fost doi frați - Împărați ai duhului, pe care-i născuse zbaterea apelor și lunilor Siretului și Troțușului...Unul era Alb, altul era Negru. Unul era „înalt, blond, frumos, și zâmbetul lui era peste puțină de descris (de statuie? de femeie? de copil trezit dintr-un vis cu animale cuvântătoare?)” – Dan Botta - **Mircea Eliade, Fragment pentru Dan Botta**, text apărut în „Prodomos”, nr.7, iulie 1967, p. 19-21 – celălalt era *Duhul*, „Întunecatului April”... - **Emil Botta**.

...Așa ar putea începe o poveste, care să le și placă, cine știe, adjudenilor, vrâncenilor, românilor. Dar noi nu vrem „să placă”, ci „să se țină minte”!

...Deci, în mod poate prozaic (noi zicem: minunat!) – Dumnezeu Cel Mare și Bun a vrut ca, în aceeași casă, din aceeași localitate, Adjud – să se nască două *Duhuri de Înalță Lumină ale Neamului Românesc*: frații Dan și Emil BOTTA.

S-au născut într-o familie de medic - tatăl fiind **Theodor Botta** - și al unei misterioase femei-directoare de orfelinat - **Aglae** – al cărei tată, Francesco Maria Franceschi (stabilit în Moldova în 1872, tehnician la Fabrica de zahăr, din Sascut!) - era corsican de origine. Adică, din patria unei Mari Furtuni Planetare: Împăratul Napoleon I Bonaparte (cel care, din naștere, s-a numit, destul de vaticinar, deși se trăgea din nobilimea mărunță : Napoleon BUONAPARTE – „partea cea BUNĂ”!). Din câte știm azi, totuși, Francesco Maria Franceschi era din familia / clanul lui Filippo Antonio Pasquale di Paoli – dușman al lui Napoleon... Cine știe dacă bejenia familiei Franceschi nu a început chiar în acele vremi...?!

...Dar să ne întoarcem pe malurile Siretului nostru...

Dan BOTTA este fratele cel mare. Se naște, însă, într-o zodie a discreției ucigașe de renume - dovadă că, azi, puțini români știu că Emil Botta a avut un frate. Un frate născut pe 26 septembrie 1907, în Adjud, mort pe 13 ianuarie 1958, la București...

Doar 51 de ani de epifanie... - „Își începe studiile liceale la Liceul Unirea din Focșani, continuându-le la Colegiul Sf. Sava din București. Urmează, apoi, studii universitare clasice (limba latină și limba greacă) la Facultatea de Litere a Universității din București, fiind dublu licențiat în Educație Fizică și Sport. Publică în diverse reviste: **Rampa, Gândirea, Vremea, La Nation Roumaine** etc. Participă la conferințele grupului **Criterion** și este cooptat în comitetul de redacție al revistei, apoi va face parte, sub conducerea sociologului Dimitrie Gusti, din comitetul de direcție al *Enciclopediei României*, proiectul debutând în 1938”... Dispare din ochii oamenilor preagrăbiți, pe când cădeau zăpezile cataclismice, cosmice, ale anului 1958... „în urma unui atac de cord”, cum îl expediază frivol și abandonează misterului cosmic, zia-tele vremii, pe Pontiful Frumuseții, Incantației și Fervorii:

„(...)Strălucește în orgia / Viorie de

pe mare / Luna palidă, în zare, / Luna din Infern, soția / Sufletelor în pierzare. // Țipă-n volburi largi lăstunii, / Umbra crește ca o floare, / Ca o floare-amețitoare, / Apa, -n gemetele lunii, / Jos pe stînca albă, moare. // De departe sună cornul, / Cornul serii, cornul mării, / Cornul surd al întristării, / Cornul mării, cornul serii, / Cornul jelei și-al pierzării!” (**Cornul mării, cornul serii**)

... Cât de repede îi expediem noi, înafara planetei Terra, pe cei care „nu mai sunt”. „Unde sunt cei care nu mai sunt?” – întreba, îndurerat, Nichifor Crainic, despre toată generația tânără interbelică... „Sunt, toți, în vesela și iresponsabilă uitare a românilor!” – ar trebui ecoul să răspundă. Pentru că nu este drept ca să fie dat uitării, numai pentru că a avut adânci și sincere crezuri și înțelegeri legionare – să fie aproape complet dat uitării un atât de sever și iluminat Poet, un eseist eremit, înțelept precum Sfântul Buenaventura, cel vindecător de Sfântul Francisc – ...și un Înger Traducător, din greaca zeilor **Sofocle (Oedip Rege)** și **Euripide (Troienele)**, din franceza vagantului regal, **François Villon (Balade și alte poeme)**, din engleza magului **Shakespeare (Regele Ioan, Richard al III-lea)**... - din americana onirică a lui **Edgar Allan Poe** și din germana diamantină a lui **Goethe** sau din portugheza conchistadorică a lui **Ferreira de Castro**... – ...un mare și harnic savant tracol (în anul 1944, Dan Botta începe lucrul la un laborios studiu filologic asupra genezei limbii române ca sinteză thraco-romană-bizantină, ce durează 14 ani și însumează 1 200 de pagini.) - ba chiar sanscritolog! - în fine, ARHEUL artistului român, pentru că Dan Botta a înțeles că Scrisul este o Religie, că nu trebuie să-ți măsoari opera cu... camioanele (de maculatură, firește!), ci că orice scrie Artistul Arhetipal, de fapt sculptează pe Stânca Eternității, din Paradisul Lui Dumnezeu.

...Mai mistic: Dan Botta (ca și fratele său, Emil, firește!) este descendent de voievozi și magi ai cetății dacice a Maramureșului: „(...)descendentul unei vechi familii nobiliare ardelen, strămoșii săi Martin și Mihail Botha fiind recunoscuți, la 1579, drept voievozi ai Cetății și Ținutului Chioarului, din Maramureș” - cf. **Horia Brad, Dan Botta. 50 de ani de la moarte**. Nobilitate neamului său după tată a fost confirmată de Christofor Bathory (în 1579), înrudită fiind familia sa cu episcopul Ioan Bob, co-autor la **Supplex Libellus Valachorum!!!**

Dan Botta este, alături de Eminescu, N. Densușianu și Blaga, printre extrem de puținii români care au înțeles, cu clarviziune, că Neamul Românilor, românii, ca expresie de Duh! - nu alcătuiesc, în existența lor de sute de mii de ani, ca strămoși ai Europei și ai Lumii întregi – o... „cultură minoră”, cum s-a înșelat un alt român major, contemporan cu Dan Botta – rășinăreanul Emil Cioran: „Credea (alături de alți câțiva, printre care mă numărăm) că dacă o cultură își revelează conștient esențele – într-o creație poetică, în filozofie, într-o operă spirituală – devine prin însuși acest fapt o Cultură Majoră; chiar dacă, datorită limbii în care au fost exprimate, valorile ei literare nu se pot bucura de o circulație universală” – cf. **Mircea Eliade**, idem.

Și, tot din mărturia extrem de prețioasă a lui Mircea Eliade, aflăm că Dan Botta era **VÂNĂTOR DE ARHEI** : „De aici, pasi-

unea lui Dan Botta pentru esențe. De aici, de asemenea, convingerea lui că numai „clasicismul” (orice tip de clasicism, nu numai cel greco-latin) poate constitui sursa exemplară de inspirație. Pentru că, spunea Botta, familiarizându-te cu valorile clasice, îți revelezi esențele și înveți să le descoperi acolo unde nu le vedeai mai înainte. (Numai un „clasicist”, credea Dan Botta, putea identifica marile creații ale poeziei populare. Ceilalți cercetători rămâneau la nivelul filologiei, folklorului sau istoriei literare)”.

Și, iată dezvăluirea eliadescă, despre Dan Botta, pe care l-a înțeles cum nimeni nu l-a înțeles și l-a văzut înconjurat de Lumina Taborică a Fixării Arheilor, într-un Nou Paradis, cel mai sever și mai străluminat Paradis – cel al Artei:

„Nu știu dacă în afară de «Eulalii», Dan Botta a mai publicat un alt volum de poezii (n.n.: da, au mai fost, Maestre Eliade - ...dar publicate postum, de parcă, în timpul vieții ar fi fost leproși: ciclurile **Rune, Epigrame, Cununa Ariadnei** și **Poem în curs** - 1968). Până în 1942, când l-am văzut ultima dată, nu publicase. Îmi spunea că nu vrea să publice mai mult de patru volume: unul de poeme (**Eulalii**), unul de eseuri (**Limite**), o dramă (**Alkestis**) și un dialog platonicean (pe care nu știu dacă l-a publicat) (“...dialogul platonicean” nu poate fi decât **Charmion sau despre muzică**, publicat în «Gândirea», octombrie 1934 / mai 1935, apoi în volum, 1941 – n. red. Rost). Deși admira pe Proust și iubea pe Stendhal, suspecta romanul ca gen literar. I se părea inutil și necuviincios să scrii, bunăoară, că cineva, personaj literar, a tăiat o bucată de brânză și a mâncat-o cu pâine. Chiar dacă ar fi încercat, Dan Botta n-ar fi putut scrie niciodată o asemenea frază. Nu credea în realitatea literară a obiectelor și acțiunilor de toate zilele.

În fond, pentru el, reale – și deci susceptibile de a interesa un artist – nu erau decât arhetipurile, imaginile exemplare, modelele ideale. De aceea, așa-zisul clasicism al lui Dan Botta, cu toată erudiția greco-latină pe care o implica, nu era rezultatul unei «învăță-turi» – ci, înainte de toate, un mod de a fi în lume.

Pentru Dan Botta, lumea devenea reală când începea să-și reveleze structurile ei profunde; adică, atunci când ochiul minții începe să desprindă, înapoia aparențelor, imaginile eterne, figurile mitice. Pătrundeai misterul unei nopți de vară când izbuteai să ți-o revelezi ca în aceste versuri din **Cantilenă**: «Pe vânturi ascult / Orficul tumult, / Când și-ardică struna / Fata verde, Una, / Duce-i-aș cununa...»

Cosmosul întreg își dezvăluia atunci înțelesurile lui adânci. Nu era vorba de o simplă cunoaștere a fenomenelor cosmice – căci vântul, luna erau doar cifrul unor mituri și drame străvechi, care făceau deja parte din istoria spirituală a omului. Mai precis: a omului balcanic, înțelegând prin acest termen etnic-geografic toată Europa răsăriteană, din Marea Egee până în Munții Tatra. Dan Botta avea mare slăbiciune pentru acest teritoriu în care se înfruntaseră de-a lungul secolelor egeeni: grecii, thracii, ilirii și romanii. Era într-un anumit fel o geografie sacră, pentru că pe plaiurile și munții aceștia oamenii întâlne-

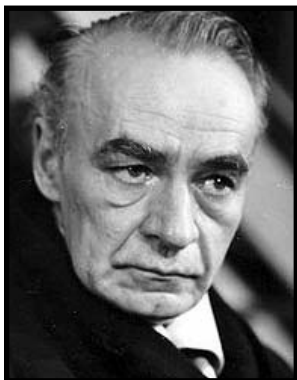
(Continuare în pag. 17)

Doi frați... Împărați !

seră pe Apollo și Dionysos, pe Orfeu și Zalmoxis. Timpul încremenise, acolo – și odată cu el, peisajul. Lumea aceasta, care așteaptă vrăjită de mii de ani, era și lumea poetului” – **Mircea Eliade**, idem.

...Cu puțin înainte de despărțirea de Eliade și, nu mult, și de lume, l-a luat deoparte pe Magul Eliade și i-a șoptit: „... Dar mai lin, dorule, lin, / Că p-aici îi loc strein...”.

Și iată dovada alduirii ca inițiat zalmoxian, **ÎMPĂRAT AL DUHULUI!** - a lui Dan Botta, de către Magul Mircea Eliade: „„Loc strein», *reluă el după câteva clipe, loc de verdeață și de odihnă...* ». August 1942. Era printre cei care înțeleseseră” – cf. Mircea Eliade, idem, Chicago, 1960.

...Fratele Negru... Ei, Fratele negru, **Emil BOTTA**, a avut parte de recunoaștere publică generoasă, fie și numai prin faptul că a dat numele celui mai vechi liceu din Adjud...! Dar Fratele cel Negru a avut parte de o dezvoltare socială incomparabil mai largă decât Fratele cel Alb, Dan BOTTA: dincolo de Poetul **Întunecatului April**, nimeni nu-l poate uita, dacă l-a văzut, pe actorul Emil Botta, cu o voce care parcă venea de la Mumele și Vâlvele Pământului. Rolurile **Ion Nebunul**, din **Năpasta** lui Caragiale - precum și **Regele Ondinilor**, din **Ondine**, de Jean Giroudoux - nu pot fi nici imitate, nici repetate! Niciodată, de nimeni altul: doar să... „înconjori”, reverențios, pe lângă Imperiul Interpretativ al lui Emil Botta...!

...Se naște, cum am zis, în aceeași familie de medic și de urmașă a corsicanilor vendettei, ca și Dan – pe **15 septembrie 1911**, la Adjud – și prinde ceva mai multă viață decât Dan: pleacă „pe partea cealaltă”, în **24 iulie 1977**, începutul călătoriei mistice fiind la... București!

... Visând, de mic copil, să devină actor - fuge de acasă, la vârsta de 15 ani. În 1929 se înscrie la Conservatorul de artă dramatică din București, pe care îl va absolvi în 1932. După ce joacă pe scenele mai multor teatre bucureștene și din provincie, devine actor al **Naționalului** bucureștean. Interpretează rolul unor personaje majore, din dramaturgia lui Shakespeare, Goethe, Cehov, Cara-giale.

Apoi, lumea cinematografică, din epoca așa-numit „comunistă”, îi va oferi destul de multe șanse expresive, pentru a-și valorifica talentul și maniera de interpretare unică: **Se aprind făclile** (1939), **Viața nu iartă** (1958), **Erupția** (1958), **Când primăvara e fierbinte** (1961), **S-a furat o bombă** (1961), **Pași spre lună, Pădurea spânzuraților** (1964), **Răscoala** (1965), **De-aș fi... Harap alb** (1965), **Șah la rege** (1965), **Dacii** (1966), **Faust XX** (1966), **Subteranul** (1967), **Columna** (1968), **Reconstituirea** - (1969), **Premiera** (1976).

Voce lirică unică, pusă, mereu, sub semnul tragicului, dar și al măștilor unui actor cu teatrul în sânge. ...Ca poet, a debutat, cu poemul **Strofă ultimă**, în revista lui Tudor Arghezi, **Bilete de papagal**.

Poetul a făcut parte din grupul intitulat „**Corabia cu ratați**”, din care s-au desprins și filozoful **Emil Cioran** sau dramaturgul **Eu-**

gen Ionescu. A fost poetul preferat (fiind mai puțin orfic decât Dan - și mai mult ludic, dar, în niciun caz, nu până la...Minulescu!) al generației Criterion: pentru versurile sale, Emil Cioran - **Apostatul cu Teancuri de Măști, Nicolae Steinhardt Cel Naiv și Blând...** - aveau un adevărat cult.

*și latram la stelele Ursei, la lum
și, grii, pumnii de nouă cădeau
și, cîmpane plî, cerușile palm
Vai, erau și erau
ah Ghinarii și d'alme*

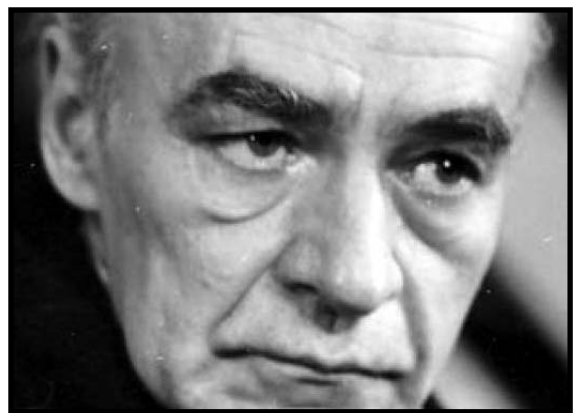
...Este autorul unei poezii negre, existențialiste, dar, totul, prins într-o horă carnavalescă, de Sabat Negru...a jocului de cuvinte (uneori profund, alteori facil! - dar, totdeauna, impresionant, rostit întru gravitate!) - cu personaje dintr-o mitologie proprie a morții, în consonanță cu filosofia Trăirismului interbelic. E un poet al măștilor, eul lyric se deosebește prin toate aceste personaje, rezultând o comedie a morții și a neputinței.

...Orice actor de geniu (și Emil Botta a fost!), care trăiește în mijlocul hărmălaiei teatrale, este extrem de singur! De aceea, credem că Fratele cel Negru se autodefineste ireproșabil, dincolo de mistica Nordului, dincolo de metafizica Blestemului către Simion Dascălul și către Bureți... - prin cuc, pasărea singurătății, dar și a reversibilității metanoice - ...dar și „ondină” fascinantă și pururi misterioasă, a Marelor Codrului, „știmă” care atrage (dacă ar putea, lumea întreagă!), către Misteriile Funebre și Regenerator-Soteriologice ale Codrului și ale lui Isis-Cybelle.

Dinspre „sleirea” și „frigul” tenebrelor infernale - spre „focul” și „vântul-furtuna” orfică a revelației, prin LOGOS - Cuvânt-cu-Cuvânt și „fluieratul” Noului Orfeu, deci orânduitul sine, întru noul paradis, prin revelația stihilor artei-ca-logos... - dinspre sângele blestemat-binecuvântat al graalului / „Ulciorul cu Cucută” – spre „...stele fumegânde și focuri crescânde...”!): „am înlemnit / la vederea cucului, / un cuc de pripas / la casele noastre. / ce mai cuc sărac / i-am văzut și fața / slăbita, sleită. / eu jonglerii, / eu cu clovnerii / încerc să-l încânt / cu vânt cucu vânt. / să-l distrez cu nimic / pe Fluieră Vânt / Frig în ochi îi arunc din ulcioare de cucută / îi dau să bea, / ulcioare de foc îi întind / pe pat cu cuie îl culc, / fac din cuc fachir, / lopeți de pământ / arunc peste el / și stele fumegânde / și focuri crescânde ... / eu cu clovnerii, / eu cu jonglerii” (**Fachir**)

...„FAQR” înseamnă, în arabă, și „sfânt”, și „sărac cu punga și bogat cu Duhul” – adică, ÎNTELEPT! ÎMPĂRAT AL DUHULUI...!!!

...**Andrei Oișteanu** - face un studiu despre...neînțelepciunea lui Emil Botta (cf. Andrei Oișteanu, în rev. **Arta Sport: Emil Botta și „lecția de opium”** – 14 mai 2008), dar tonul articolului (care-l vizează și pe un alt legionar, pe genialul Ion Barbu / Dan Barbilian) este atât de insinuanto-insidios, întru de-

molarea zeilor valahi, încât, pur și simplu, nu ne interesează: și Edgar Allan Poe era dipsoman și narcoman, dar, prin asta (ca și Baudelaire, Rimbaud, Verlaine, Gérard de Nerval, Tristan Corbière, Jules Laforgue, Francis Joseph Thompson,

Émile Verhaeren, Oscar Wilde, Fernando Pessoa etc. etc... ..deci, o întreagă generație, aceea a simbolistilor „romantico-postromantici”!), și-a dovedit, mai curând, dispoziția martirică față de Artă, decât voința de autodegradare prin viciu!

Este și cazul lui Emil BOTTA!

...Nu-l putem părăsi, pe Emil Botta, în mâinile lui Oișteanu – deci, ne vom resorbi, taumaturgic și soteriologic, în *Dorul lui fără Sațiu*, pentru a fi și rămâne, noi și tot Neamul Nostru Românesc, alături și „trăirind” întru Magii noștri adjudeni: „*De un dor fără sațiu-s învins / și nu știu ce sete mă arde. / Parcă mereu din adînc, / un ochi răpitor de Himeră / ar vrea să mă prade. / Și pururi n-am pace, / nici al stelei vrăjit dute-vino în spații, / izvoare sub lună, ori dornică ciută, / nimic nu mă stinge, nimic nu mă alină / și parcă-aș visa o planetă pierdută. / E atîta nepace în sufletul meu, / bătut de alean și de umbre cuprins.../ Un dor fără sațiu m-a-nvins, / Și nu știu ce sete mă arde mereu...*”

...A fost odată ca niciodată...Au fost doi frați - **ÎMPĂRAȚII AI DUHULUI...** -

...și, cine știe, poate vor mai fi!

„Anul era 1937. Eram pe malul Siretului, într-o comună aproape de orașul Roman... Eram printre copaci, într-o noapte de mai, cerească, ametoitoare, frumoasă cum nu mai văzusem. Eram în real, în concret și totuși eram într-un domeniu al fanteziei. Atunci am văzut Ielele, Dânsule, am fost în cărarea lor. Atunci am citit, încrustate pe scoarța copacului, cuvintele April, Întunecatul, Întunecatul April. Ceea ce vă spun este exact, nu riguros exact.”

(**Flacăra**, nr. 11, 20 martie 1976)

ORDIN

Să mă refugiez în cortul pădurii,
Întunecatul April e pe urmele mele,
zornăitoare lanțuri târăște
și un cuțit în mâini să mi-l înfigă în coaste.

Cai verzi, purtați-mă repede ca fulgerul,
îzbăviți-mă de rău, de harapnicul groazei,
mi s-a făcut părul măciucă, pielea e o
năframă de sânge, fuga, fuga
prin ploaia de sânge, ud learcă,
doar voi ajunge la sfântul așteaptă.

Ia-mă la tine în trib,
îi strig ca din gaură de șarpe,
dă-mi simbrie amară, amară,
fă-mă calfă de înger, zelosul tău scrib.

N-am defăimat niciodată amurgul și tăcerea
care sosesc hămesite din peșteri, din grote,
dar acum le insult și iară și iară le strig:
Vulpilor, vreți să-mi las pielea pe-aici,
amanet?

Și Întunecatul April se face mai subjugător,
mai tiranic,
acum mă va lua în primire năstrușnicul alai,
acum îmi va săgeta cu o floare umărul
și-mi va porunci laconic: stai.

Poeme originale și traduceri din poezia americană

by Liviu Ofileanu

POEME - ATLANTIC

A Brasileira – orele de pândă

Infinitive esențiale: *a grădinări*
la mănăstirile Cuvântului,
a scoate cerul prăbușit din fântână.
Dacă tot ce vedem ni se pare de dorit,
nostalgia locurilor în care nu am fost,
amorul perfect și de neatins – nu se pot șterge
asemenea julturilor copilăriei.

Urmăresc din cafenea
vânzătorii la tejghele cu fructe și pește,
periate animale de companie
plutind pe spinarea coaptă de soare a străzilor,
deasupra scărilor de piatră și falezei de halva
până în casa iubitei cu azalee strivite în palmă.

Pedeapsă îndrăzelii mele,
Ophelia ține ferestrele închise
și nu răspunde la sonerie; un tânguit de coarde
sfârâie în pâlnia gramofonului și palmierii
se apleacă să asculte – *Enrico Caruso*...
poate un regret îi tulbură orgoliul.
Și îi cânt fără glas:

*Tu ești șansa conștiinței ca să intre
în regresie;
nu o alină nici praful șters de pe noptieră.
Nu vei îmbătrâni vreodată,
ca Nero, vorbe tale mai pot aprinde un oraș,
culoarea din obraji e sângele
maurilor doborâți în cruciade;
există doar o sirenă – apa, focul și pământul
sunt iluzii,
așa cum e aerul de munte
de care n-am habar dacă nu te aud respirând.*

Empreza Ibis

Pe un scaun aproape de fereastră
haine claie peste grămadă – curate?
murdare? nimeni nu știe, doar pereții
încovoiați de obiectele prinse în cuie,
panoplia cu lentile de ceasornicar
își recunosc locatarul zgribulit sub căciula
de lână
care îi sprijină brațele ochelarilor.

*L-am editat pe Gil Vicente,
pe Thakeray și Byron,
literatura lumii o plănuim în cărți de buzunar;
de la Poe și până la chitaii cu accent bizar
cărțile se vor fi citi pe etichetele de vin;
dar nu e sărăcia morbul care ne apasă –
dormim și noi în pat cu tușele de spini
precum făcea Baudelaire urâtului o casă;
avem proiecte largi, suntem tineri
și cu bani puțini.*

*Nu e asta cauza ce ne-a rușinat,
am stat eu însumi la tarabă dârdâind;
noi portughezii suntem blestemați
mai mult cu fapta să ne dovedim.*

*Și nu citește nimeni o scoarță capitală,
să nu arunce înspre rafturi o privire!
să coste unchiul Will cât un covrig
și Kant să-l dau pe două portocale...*

(după ora două dimineața măturătorii strâng
urmele: frunzele căzute, chiștoace și resturi de
analogii, sentimente. Lampa de gaz se stinge
devreme – bărbatul adormit cu capul pe masă
își mută aerul trist în sticla golită).

Clepsidă spartă

Sunt demodat – nu suport vedetele,
eroii fără limfă și slugile îndopate
cu mila stăpânului;
în schimb, prețuiesc mizeria naturală,
mușchii pe copac, rugina
și sângele pe tăișul săbiilor;
îmi plac lemnul fărâmat de carii,
ridurile bătrânului pe fruntea lui bătrână,
femeia grea ca o minte de zeu cu încă o lume.

Le iubesc, toate au crescut din generozitatea
oaselor noastre.
Și dacă îl prețuiesc Swift pentru cinismul fin
prefer în locul dezinvolturii gratuite
birjele cu roibii pedepsiți să suporte
o rasă inferioară,
chipurile iremediabil absente și dimineața
ciripind în radioul frizerului.

Detest cămășile apretate, luciul pantofilor
în care se zgâiește luna în drum spre bordel,
fanfara ce sună fals, optimiștii fără fond
și grația de babă a savantului
care tocmai a descoperit bacteria
ce-i va purta numele
dincolo de celestele sfere, în marea Latrină.

În fiecare noapte mă trezește
un ceas deșteptător
al cărui sunet îl percep cu o ureche de elefant –
se spune că un asteroid va lovi pământul,
nisipul din cărțile lumii va fi pus înapoi
în uriașa clepsidă spartă.
Într-o zi, statuile își vor deschide ochii
și oamenii le vor lua locul
spre infinita laudă a *Bâlciului deșertăciunilor*.

Archaeology

Arborele genealogic vine din latină –
persoa adică persoană;
Ophelia, de la fiica lui Polonius,
marea înecată.
Nici mama, nici soră-mea Henriqueta
nu-mi știu secretul,
meu amor; meu Bébé, minha bonequinha...

*Dacă scrisul tău nu face lumea mai bună,
te poți ascunde după două-trei vorbe,
ce folos? suspină ea.*

Și mă imaginez un rege maur –
cum ar fi să posed
un harem de poetese una și una, lipsit de griji
să iubesc până devin un batracian filosof
și misogin ca Solomon;
pipăi oase și amfore de lut ars,
o mandolină, un stilou și o lumânare –
obiectele care afirmă fragilitatea omului
nu pot avea două fețe...

Femeia care nu a cunoscut alți bărbați afară
de tatăl ei
împletitor de plase pescărești,

cel care și-a îndopat familia
din pescuit gunoaie în Atlantic,
ace de pin și cioburi de lună,
îmi ține capul deasupra unui hău –
aud o muzică necunoscută,
glasul cavernos al tatei
când a scos-o pe mama dintre vase
ca să-l vadă la cinematograf
pe Chaplin vagabondul...
În memoria lor fetele încă spală rufe în albie,
vând roze la târg și fac dragoste în grâu,
păstăile ochilor se desfac la nașteri de prunci.

Traduceri

Încă mă ridic

Mă poți trece-acolo în istorie
Cu ale tale înverșunate, împletite minciuni,
Mă poți călca în picioare în plină mizerie
Însă, asemenea prafului, tot mă voi ridica.

Te tulbură lipsa mea de nebunie?
De ce ești înconjurat de tristețe?
Pentru că eu merg ca și cum
aș avea sonde de petrol
Pompând în sufrageria mea.

Exact ca lunile și ca sorii,
Cu certitudinea mareelor,
Exact ca speranțele ridicându-se deasupra,
Încă mă ridic.

Ai vrut să mă vezi distrusă?
Frunte plecată și ochii mici?
Umerii căzuți ca o lacrimă.
Slăbită de plânsul meu sentimental.

Te-a jignit aroganța mea?
Nu o consideri îngrozitoare
Pentru că râd ca și cum aș avea mine de aur
Îngropate în grădina mea.

Mă poți împușca cu vorbele tale,
Mă poți tăia cu ochii tăi,
Mă poți ucide cu ura ta,
Însă, asemenea aerului, tot mă voi ridica.

Te tulbură absența nurilor?
Vine ca o surpriză
Așa că dansez ca și cum aș avea diamante
La întâlnirea coapselor mele?

În afara colibelor rușinoase ale istoriei
Voi răsări
Deasupra unui trecut înrădăcinat în durere

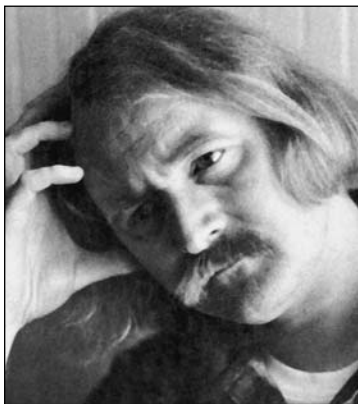
Mă voi ridica
Sunt un negru ocean, săltând nemărginit,
Rotindu-mă și îngroșându-mă sufăr în flux.

Lăsând în urmă nopțile de teroare și frică
Mă ridic
La revărsatul zorilor uimitor de curați / Răsar
Să aduc darurile primite de la strămoșii mei,
Eu sunt visul și speranța sclavului.
Mă ridic / Răsar
Mă ridic.

(Continuare în pag. 19)

Richard Brautigan

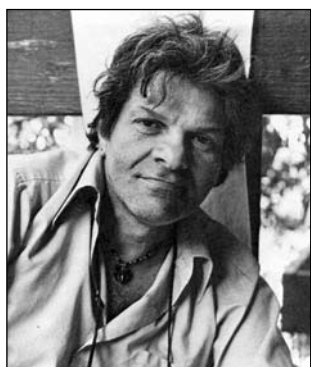
San Francisco

Acest poem a fost găsit pe o sacoșă de hârtie de Richard Brautigan într-o spălătorie din San Francisco. Autorul e necunoscut.

Din greșeală, ți-ai pus
Banii în mașina
Mea (#4)
Din greșeală, mi-am pus
Banii în altă
Mașină (#6)
Cu intenție, am pus
Hainele tale în
Goala mașină plină
De apă și fără
Haine

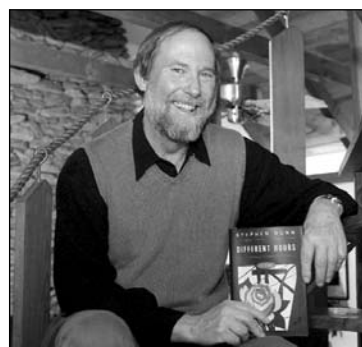
Erau singurele.

Gregory Corso

Nebunul iac

Mă uit la ei cum bat ultimul lapte
pe care l-au luat vreodată
de la mine.
Ei se așteaptă să mor;
Ei vor să facă nasturi din oasele mele
Unde sunt surorile și frații mei?
Maimuța înaltă de-acolo, încârcându-l
pe unchiu'-meu, are o șapcă nouă.
Și studentu' ăla idiot de-al lui –
N-am văzut niciodată fularul acesta înainte.
Căd de trist este el, cât de obosit!
Mă întreb ce au să facă din oasele lui?
Și coada aia minunată!
Câte șireturi vor trage din ea!

Stephen Dunn

Poem pentru
oameni care
sunt neînțeleși
de ocupați ca
să citească
poezie

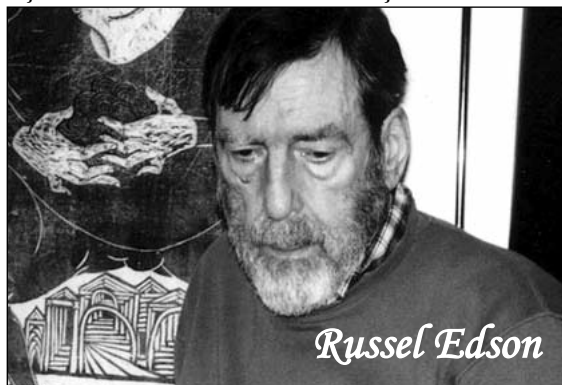
Relaxează-te. Asta nu va dura mult.
Dacă va dura, sau dacă versurile
te fac să adormi ori te plictisesc,
lasă-te somnului, închide
T.V.-ul, împarte cărțile.
Acest poem e construit să te opui
ăstui gen de lucruri. Sentimentele lui
nu pot răni. Ele există
undeva în poet,
și eu sunt foarte departe.
Culege-l de fiecare dată. Începe-l
de la mijloc dacă dorești.
Este accesibil ca melodrama,
și îți poate oferi violență

dacă violența îți place. Privește,
acolo e un om pe trotuar;
felul în care îi tremură piciorul
arată că nu va mai fi niciodată ca înainte.
Acesta e poemul tău
și știu că ești prea ocupat la birou
sau copiii sunt prinși adânc în ultimul tău nerv.
Poate că sexul ți l-ai dorit dintotdeauna.
Ei bine, ei se întind laolaltă
și le plac petrecerile cu haine fără nasturi,
prăbușiți pe canapea
așteptând să fie mișcați de brațe drogate.
Nu cred c-ai vrea să continui;
Fiecare are așteptările sale, însă acesta
e un poem pentru întreaga familie.
Chiar acum, Budweiser
picură dintr-o cascadă,
parfumurile sâsâie la subsuorile
oamenilor cu care te asemeni,
și doi iubiți acum se îmbracă,
spunându-și drum bun.
Nu știu cu ce muzică să vină
acest poem, cu certitudine
ea este necesară. Pentru că ea este vizibilă
ei nu vor vedea niciodată o alta
ivindu-se iarăși
și pentru asta avem nevoie de muzică
fiindcă acolo nu e niciodată muzică
atunci când el sau ea
te părăsesc într-un colț.

Înțelegi, vreau ca acest poem să fie mai drag
decât viața. Vreau ca tu să te uiți la el
când anxietatea îți zigzaghează stomacul
și ultimul tranchilizant s-a dus
și ai nevoie de cineva să-ți spună
voi fi aici când mă dorești
ca sunetul înăuntrul unei coji.
Poemul îți spune ceea ce știi acum.
Dar nu da nimic pe acest poem.
Nu se așteaptă la mai mult.
El nu va spune niciodată mai mult
decât ascultarea poate explica.
Doar păstrează-l în servieta diplomat
Sau în casă la tine. Și dacă nu ești adormit
până acum, nici plictisit dincolo de sens,
poemul dorește ca tu să râzi. Râzi către
tine, râzi de acest poem, de toată poezia.
Hai vino:

Bine. Acum iață ce poate face poezia.

Imaginează-te o omidă.
O nepăsătoare ridicare din umeri și, deodată,
Ești frumoasă câtă vreme trăiești.

Familia Maimuță

Ne-am cumpărat o maimuță electrică,
experimentând mai degrabă
nepăsători cu resursele strângând grijulii de pe
vremea bunicilor pentru achiziționarea unei
maimuțe cu aburi.

Noi aveam de asemenea, de data asta,
șansa unei maimuțe electrice sau pe gaz.

Maimuța cu aburi nu se mai fabrică, spune
maimuța târgovească

Dar dintotdeauna familia a plănuțit o maimuță
pe aburi.

Ei bine, a spus maimuța târgovească,
și tocmai când încheia
dăduse drumul maimuței cu aburi,
maimuța cu aburi a dat drumul
la gas și maimuțele electrice.

E asemănătoare ceasului bunicului
ce este înlocuit de
ceasul-nepot?

Ceva de genu' ăsta, spuse maimuța târgovească.

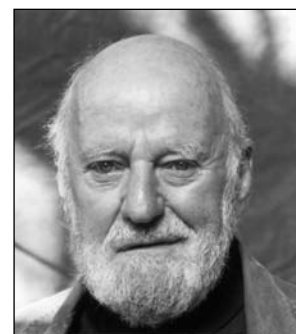
Așa că am cumpărat maimuța electrică,
și am conectat cordonul ei
ombilical în perete.

Fumul iese afară din blană prevestind
ceva greșit.

Noi am electrocutat familia Maimuță.

Lawrence Ferlinghetti

Riscând frecvent
absurditatea

Riscând frecvent absurditatea
și moartea
ori de câte ori el perseverează
deasupra capetelor
audienței sale
poetul ca un acrobat
se cațără pe rime
pe un fir înalt al operei lui
și balansându-se pe gene
peste o mare de fețe
către altă parte a zilei
perseverând entrachats
și dexteritatea picioarelor
păcălește
și alte exagerări înalte
și toate fără de greșeală
totul
pentru ceea ce nu poate fi
Pentru că el e super realistul
care trebuie vrând-nevrând
remarcat
adevăr încordat
înaintea luării fiecărei atitudini
sau pășind
în presupusul avantaj
în fața celui mai înalt loc
unde Frumusețea stă și așteaptă
cu gravitate
să înceapă mortala ei cursă
sfidătoare
Și el
puțin din omul charley chaplin
care poate sau nu poate prinde
forma ei dreaptă și eternă
înstemată pe aerul gol
al existenței.

PROZĂ

Bătăi discrete în ușa

Theodor Petre LESENCIUC

mirate.

– Eu am șapte, și spun revenind la ocupația anterioară.

– Opt este la geam, mă informează.

– Nu, nu-î.

Închid carnețelul și-l pun la locul lui în buzunarul interior al hainei.

– Vrei locul de la geam?

Întrebarea nu prea are rost, văd în privirile ei că îl vrea.

Culoarul autocarului se aglomerează și ea e încă în picioare blocând calea de acces pentru toată lumea. Decid repede.

– Stai un moment, o amân și mă desfășor de pe scaun într-o poziție al naibii de incomodă. Am rucsacul într-o mână, mânușile negre în cealaltă și o dispoziție proastă în amândouă.

Părăsesc locul de la geam cu doar o umbră de regret - mama m-a învățat să fiu politicos. Îmi mulțumește din ochi și se instalează în spațiul vacant, imediat ocup locul de alături cercetând-o cu coada ochiului. Dacă aș fi privit-o mai devreme probabil aș fi fost mult mai săritor să-i fiu de ajutor. E frumoasă. Are ochii migdalați cu zeci de puncte ciocolatii aruncate pe un verde smaraldic, efectul e halucinant.

– Deci, acasă? O întreb detașat în timp ce-mi aranjez bagajele în noul spațiu.

– Aăă... Da.

E reticentă, nu știe cum să vorbească cu străinii. Mă mir, o femeie ca ea ar trebui să fie destul de umblată, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Hotărâsc să presez.

– Singură?

– Da.

Dau din cap înțelegător, și eu eram tot singur.

– La țară?

– La Bistrița, îmi spune schițând un zâmbet discret și serios. Apoi la țară..

– Așa-i de sărbători, aprob în timp ce ea își aranjează blana în așa fel încât să încâpem amândoi în spațiul strâmt. Coatele noastre se ating permanent, dar asta nu pare s-o deranjeze.

Încurajat de răspuns îmi focalizez atenția spre tovarășa mea de drum. Am senzația că, în ciuda micilor riduri din jurul ochilor și a machiajului abundent, nu are mai mult de douăzeci de ani.

– Ești din Bistrița?

– Îhăăm...

– Și eu. Stai la Cluj?

Îmi aruncă o privire scurtă și uimită.

– Da.

Începeam să mă satur de răspunsuri mai mult sau mai puțin monosilabice.

– Dacă mergi la țară, cum de treci prin Bistrița?

– Trec pe la sora mea înainte..., ea stă în oraș. Și m-așteaptă copii - nepoții, clarifică.

– Aha.

– Tu, ești din Bistrița?

– Da, răspund cu veselie simulată, orașul copilăriei mele. Dar am plecat demult,

stau în Cluj acum.

– Ai făcut facultatea la Cluj?

– Păi..., ezit înainte să-i răspund la întrebare.

Vreo douăzeci de minute și cincizeci de întrebări mai târziu suntem în sfârșit mai relaxați și dialogul curge cu ușurință. Acea familiaritate atât de des întâlnită între tovarășii de drum, care încă din preistorie năștea prietenii efemere între prieteni și muncitori când se întâmpla să se întâlnească pe aceeași cărare pare să se manifeste și într-un autobuz cu rută de la Cluj la Bistrița.

– Teo, o întrerup în mijlocul unei explicații complexe care era menită să mă facă să înțeleg de ce alesese să stea de sărbători în Mărișel, în casa bunicilor ei.

Zimbește mâinii întinse. Se gândește doar o clipă apoi palmele noastre se strâng gri-jului și se prezintă la rândul ei.

– Veronica.

– Îmi pare bine.

– Și mie.

– E mai bine să știm cum ne cheamă, o asigur. Scuză-mă, îmi spuneai că stai într-un apartament în centru iar prietenul tău locuiește în Oradea. Ai ales să stai singură într-o casă la țară tocmai de sărbători pentru că...

– Pentru că nu vreau să-l văd, explică cu o margine tăioasă în glas. Nu vreau să mai văd pe nimeni.

Ochii migdalați fulgeră scurt, prevenitor, în direcția mea.

– Poți să-mi spui ce s-a întâmplat?

Mă privește din nou, altfel, încruntându-se. Apoi râde ușor.

– De ce vrei să știi?

– Iartă-mă, am uitat să-ți spun. Sunt o fire extrem de curioasă, n-am vrut să fiu indiscret, dar mi se pare mai plăcut să vorbim dacă tot trebuie să călătorim împreună aproape trei ore. Trece vremea mai ușor. Fruntea i se încrețește.

– Ai dreptate, zice după un timp și un abur de tristețe îi acoperă ochii. Măcar trece timpul, adaugă dusă pe gânduri.

– Lasă asta. Spune-mi mai bine ce lucrezi.

Noul subiect pare să-i fie mult mai agreabil.

– Ți-am zis c-am terminat psihologia. Lucrez la un cabinet.

– Ți-ai găsit de lucru în domeniu. Bravo ție, ești norocoasă.

Dă din cap fără să zâmbească, știe.

– Da, am găsit un post la cabinetul unuia din profesorii de la facultate. Am avut și noroc, dar cred că cel mai important e să fii omul potrivit la locul potrivit.

Nu pot decât să fiu de acord.

– Tu, unde lucrezi?

Îi spun, pare interesată atât cât trebuie. Schimb subiectul din nou și o ascult o vreme povestindu-mi despre familia fericită a surorii ei, despre cei doi nepoți pe care abia așteaptă să-i vadă. Remarc că reticența inițială a dispărut și conversația alunecă cu o fluiditate naturală.

– Eu recunosc că nu mă omor după sărbători, dar să fii singură în această perioadă nu sună tocmai ca o idee minunată.

Îmi răspunde tăcut printr-o presare a buzelor și apoi privește o vreme pe fereastră. Autobuzul abia iese din Cluj prin traficul îmbâcsit.

– A fost alegerea mea, îmi spune fără să se uite la mine. Am nevoie de... liniște.

Remarc dicția perfectă și îmi dau seama că nu e felul în care vorbește de obicei. Face un efort suplimentar. Asta înseamnă că ori nu se simte în largul ei, ori vrea să facă o impresie bună. Eu n-am astfel de complexe. Nu țin să arăt nimănui că sunt titrat și educat.

– Înțeleg.

O privire peste Veronica îmi spune că am ieșit deja din oraș. Mașina începe să accelereze și urlatul surd al motorului înecă conversație din jur. Atmosfera e brusc mai intimă.

– Tu cum de ești singur?

Zâmbesc amar.

– Întotdeauna sunt singur în perioada asta a anului.

– Mergi la ai tăi, nu? N-o să fii singur. Nu?

– Teoretic. Vezi, într-o familie restrânsă ca a mea, sărbătorile nu sunt decât un prilej de lacrimi, în care ni-i amintim pe toți ce care ne-au părăsit.

– Ce trist.

– De asta nu fac decât să stau degeaba, să mănânc și să beau - când nu dorm, desigur.

Își țuguie buzele ca și cum ar vrea să zică ceva. Se răzgândește.

– Frumoase planuri ai.

– Mulțumesc, răspund fără să reușesc să ascund de tot ironia. Și tu la fel.

Rânjește descoperind un șir de dinți fermecător aliniați. Zâmbesc la rândul meu și privirile ni se ating pentru un moment. Râde și își ascunde o șuviță castanie în spatele urechii.

– Ești ciudat, spune. Ce zodie ești?

– Vărsător.

Dă din cap ca o cunoscătoare.

– Am avut un vărsător. Înainte de ultimul..., era... l-am iubit mult însă asta n-a fost destul. Voi sunteți dependenți de libertate, nu-i așa?

Ce pot să zic, cine nu vrea libertate?

– Știam eu, așa era și Sami. Cum a venit vorba de ceva mai serios s-a speriat. Ne-am despărțit și n-am mai auzit de el. După asta l-am cunoscut pe Lucian și...

Își dă seama că a spus prea mult, se oprește privindu-mă pe sub sprâncene.

– Să înțeleg că Lucian e ultimul, motivul auto-exilului tău?

Dă din cap.

Fac la fel, n-are rost s-o mai întreb, știe că sunt interesat de poveste.

– Luci e altfel, spune dintr-o data cu o urgență pe care n-am mai auzit-o în glasul ei. Are atâtea calități, e un om extraordinar, minunat. Mă iubește și eu țin foarte mult la el.

Îmi ridic sprâncenele.

– Ar face orice pentru mine, continuă ea în vervă, vrea să ne căsătorim cândva și până și părinților mei le place de el. Ce poți să vrei mai mult de la un bărbat? Luci este educat, are o carieră înfloritoare, are viitor financiar și spune că nu poate trăi fără mine. Le-a zis și la ai lui treaba asta, în plus, la anul o să vină să stea în Cluj cu mine.

Dau din cap. Nu știu ce să spun, toată prezentarea iubitului ei a sunat foarte mult a scuză. Încă nu auzisem motivele care o determinaseră să aleagă să fie singură.

– Aha.

Răspunsul meu o intrigă. Văd în ochii

(Continuare în pag. 21)

(Urmare din pag. 20)

ei că aștepta o altă reacție. Dezamăgită, se micșorează în scaun adunându-și fularul tricotat mai aproape.

– Pare un om minunat, am asigurat-o după câteva secunde în care amândoi am păstrat tăcerea.

Dar..., privirea ei arde.

– N-am auzit ce era mai important.

Partea care nu trebuia să lipsească atunci când vorbești despre probabilul tău soț.

– Care?

– Mi se pare evident, am continuat pe un ton cât mai puțin acuzator. N-am auzit să zici că ești nebună după el.

– Sentimentele mele sunt foarte...

– Îl iubești?

– Țin la el enorm de mult, nu știu ce aș face fără el...

– Mă gândeam eu.

– Ce?

– Nu-l iubești.

– Cum să nu-l iubesc, desigur că-l iubesc.

– Așa crezi tu, și nu neg probabilitatea ca el să fie cu adevărat îndrăgostit de tine. Ce observam eu era că tu nu simți la fel, și știi asta.

– Câți ani ai? Mă surprinse apucându-mă de mână.

– Ha?

– Douăzeci și cinci? Și șase? Presă ea.

– Aproape.

– ...Vezi, eu am douăzeci și nouă.

Dădu din cap făcându-și singură curaj.

– Lucian este perfect pentru mine.

– Cred că...

– Chiar e!

În acel moment autocarul intră cu viteză prea mare într-o curbă periculoasă spre stânga. Șoferul reuși să redreseze la timp mastodontul, însă Veronica era deja în brațele mele.

– Nu ți-aș fi dat mai mult de douăzeci, i-am șoptit în păr în timp ce brațele mele o ținură aproape un moment în plus.

Apoi îi dau drumul și văd c-a roșit.

– Mulțumesc, merg la sală.

O întreb unde și îmi spune. Cine știe, poate trec și eu pe acolo. Ar fi minunat, o idee grozavă.

Complimentul meu a atins-o mai adânc decât aș fi bănuît. Îmi evită privirile.

– Și domnul Lucian ce face de Crăciun?

– Poftim? Ah, nu știu.

– Nu te interesează? Mă minunez eu.

– Ba da, dar știi deja că o să stea cu mama lui.

– În timp ce tu vei fi singură la Mărișel, nu-i așa?

– Exact.

O idee nebună și complet surprinzătoare aprinde beculțe în capul meu.

– De ce nu vii cu mine? O întreb aplecându-mă infinitezimal spre chipul ei.

Veronica îngheață.

– Ai..., ai zis că ai pe cineva!

– Și tu.

– Am!

– Totuși ești singură. Dacă într-adevăr acest Lucian era important pentru tine, ai fi fost cu el. Același lucru este... valabil și pentru mine. Nu-ți cer să te măriți cu mine, doar să vii cu mine. Să nu fii singură de Crăciun...

– Ce?

Remarc cu satisfacție că nu se mai chinuie cu „poftim”.

– Îți propun să vii cu mine de Crăciun. Ce nu înțelegi?

– Ce nu înțeleg? Repetă ea siderată. Tu vorbești serios?

– Ca un infarct.

Stă o clipă în ceață apoi înțelege. Un

infarct e întotdeauna serios. Nuanța din ochii ei mă încălzește pe interior. Am dreptate. Nu trebuie să fie singură.

– Nu mă cunoști, mă avertizează.

– Știi destule. Nici tu nu mă cunoști.

Uite, aproape am ajuns...

Indicatorul de pe marginea drumului pe care se fixară ochii noștrii spunea că mai erau zece kilometri până în municipiul Bistrița.

– Uite, i-am spus. N-ai nici un motiv să ai încredere în mine. S-ar putea ca până la urmă tu să fii cea care-mi face mie o favoare. Ai mei îmi stau pe cap de ani de zile să aduc o fată acasă. N-am făcut-o până acum. Pot să-ți promit că vei avea camera ta, toată mâncarea posibilă, iar eu o să mă asigur că nu-ți va lipsi nimic din ce-ți dorești. Familia mea e săracă, dar încă n-a murit nimeni de foame.

– Tu chiar vorbești serios.

– De ce? Mă întreabă și cele două cuvinte au o încărcătură mai mare decât tot ce se vorbise între noi până atunci.

– De ce nu? Amândoi mergem în locuri unde nu vrem să fim. De ce să nu ne ținem măcar de urât? Aș fi fost de acord să vin la tine dacă nu mi-ai fi spus deja că bunicii tăi au murit și ne-ar aștepta o casă goală. Singura soluție care are logică pentru amândoi e ca tu să vii cu mine.

– Crezi?

Fac abstracție de ironia din vocea ei și răspund cu toată siguranța.

– Cred.

Tace vreme îndelungată. Din timp în timp mă privește întrebător, ca pentru a se asigura că-s real, dar nu zice nimic. Deși mor de curiozitate să știu ce gândește îmi îndrept spatele oferindu-i liniștea de care pare a avea atâta nevoie.

Ceva din personalitatea ei mă neliniștește, percep o instabilitate ascunsă în spatele unei măști atent aranjate. Oricum ar fi, sunt din ce în ce mai interesat de Veronica.

– Foarte bine, declară cu seriozitate luându-mă prin surprindere când nici nu mai așteptam vreun răspuns.

– Poftim?

– Am zis că-s de acord. Ajungem în zece minute, la cât avem autobuz spre ai tăi?

După ce am auzit-o pronunțând „avem” am fost incapabil să-i răspund preț de câteva clipe.

– Sper că aveți două băi, altfel nu știu zău cum îți imaginezi că o să fii satisfăcută.

Privirea mea o făcu să izbucnească într-un hohot zgomotos care atrase privirile celor din jur.

– Haha, te-am prins! Exclamă după ce ochii celorlalți își văzură de treaba lor.

Glumise. Mă încălzesc din nou și, dintr-un impuls îmi încolăcesc brațul după umerii ei. Atingerea mă înfioară. Veronica îmi zâmbește timid, pare neafectată.

Acolo eram, la doar câteva minute de destinația comună, de unde urma să urcăm împreună spre satul bunicilor mei. Mama și bunicul mă așteptau.

Încerc să nu mă gândesc la ce însemna faptul că duceam pentru prima dată o femeie acasă. Poate era mai bine dacă aveam timp să beau ceva înainte.

– Jur că ultima dată când am fost aici camera aia era liberă!

– Nu-i nimic grav, calmează-te, nu-s așa de pretențioasă. Oricum cred că ar fi fost imposibil.

– Cum adică?

– Le-ai zis la ai tăi că suntem împreună – normal că se așteptau să dormim în același pat.

Nu-mi răspunde și o vreme singurele zgomote din cameră sunt respirațiile noastre.

Stăm în camera lui și totul e în regulă, în mare. Se vede că n-a dormit nimeni acolo de mult timp fiindcă patul e foarte rece, atât de rece încât îmi adun picioarele la piept. Teo s-a aranjat cu spatele la mine în „poziția lui preferată” și n-a mai mișcat de atunci.

– Ți-e frig? Mă întreabă adormit.

– Nu. Noapte bună.

– Noapte bună.

Câteva momente mai târziu respirația îi devine mai adâncă și îi simt corpul relaxându-se. A adormit lângă mine. Cum poți să fii atât de liniștit încât să adormi lângă un străin. Nu știu – ochii mei sunt la fel de larg deschiși ca și atunci când am intrat pentru prima oară în acea casă.

Mama și bunicul lui ne așteptau, recitific, îl așteptau. Prezența mea a fost un șoc puternic pentru ei și se uitau la mine ca și cum aș fi avut vreo boală necunoscută și incurabilă. Apoi, văzând că Teo se dădea este cap să mă simt confortabil i-au urmat exemplul. Dintr-o dată am devenit vedeta casei și tot restul serii a trebuit să fac față miilor de întrebări și propuneri. „De unde vă cunoașteți? De cât timp sunteți împreună? Unde lucrați? Ce vrei să mănânci? Îți place caltaboșul? Ce fac părinții tăi? Cât timp o să rămâneți?”

– De ce n-am discutat noi mai întâi despre toate chestiile astea? Îl întreb într-o pauză când nici bunicul, nici mama lui nu sunt pe aproape.

Ridică din umeri. Știe și el că ar fi trebuit s-o facem. Nu ne-am mai fi uitat așa unul la altul de parcă atunci ne-am vedea pentru prima dată – vorba vine.

Mă întorc în liniște spre el și-i simt căldura radiind din trup. Vreau atât de tare să-mi trec un braț după talia lui, dar mă tem s-o fac. Sigur îl trezesc și-i stric somnul.

Sentimentul de singurătate cu care am plecat din Cluj s-a mai împrăștiat, dar e tot aici. Am observat că doar atunci când am vorbit cu el am reușit să nu mă gândesc la nimic. De cum pleacă sau, în cazul de față, doarme cu spatele spre mine, aceleași gânduri negre mă împresoară. Adevăratul motiv al fugii mele mi se pare odios în casa asta, ceva ce „el” n-ar face niciodată. Îmi îngrop capul în pernă la câțiva centimetri de umărul lui și-i promit c-o să fiu cuminte.

De la bun început am știut că e diferit, din primele momente mi-am dat seama că nu seamănă cu bărbații cu care eram obișnuită. A vorbit cu mine mai deschis decât o făcuse ex-ul în cei trei ani cât am fost împreună. Intrând în casa familiei lui mi-am dat seama că aveam emoții. Cum puteam să trec pragul casei unui bărbat, să fiu prima femeie care-i cunoaște familia și să nu-mi simt stomacul tremurând.

Deși n-am înțeles de la bun început ce-l făcuse să vină cu o asemenea propunere, până la urmă am văzut adevărul. O făcuse pentru mine – să nu fiu singură, să putem trece împreună peste o perioadă a anului pe care amândoi o detestam. Ceva se înmoaie în mine pe măsură ce înțeleg adevărata anvergură a suflului din bărbatul pe care soarta mi l-a scos în cale. În cel mai vulnerabil moment posibil. Când este deja prea târziu.

Nu sunt slabă.

Nu. Nu sunt, și a trebuit să-mi spun asta la nesfârșit după ce, observând panta pe

(Continuare în pag. 22)

(Urmare din pag. 21)
care o apucase viața mea, am luat fatala decizie. Dacă nu l-aș fi cunoscut pe Teo acum n-aș fi fost decât o entitate împrăștiată. Un Nimic. Nu mi-a salvat viața, dar cu sinceritatea și candoarea, precum și cu neașteptata propune-re a reușit să mă țină lângă el o vreme. M-am trezit mințindu-l așa cum mă mint și pe mine de prea multă vreme.

Nu știe și n-am să i-o spun niciodată de bună voie, dar m-am agățat de oferta lui. Am sărit cu disperare spre șansa pe care n-o mai așteptam. În cei doi ani de când îmi analizez viața nu mi se întâmplase nimic asemănător.

Somnul vine greu, dar spre surprinderea mea vine totuși. Visele mă ocolesc cu desăvârșire, poate nici coșmarele n-au reușit să dea de mine în această casă străină. Poate asta fusese soluția de la bun început.

Când îmi ridic pleoapele soarele e deja sus pe cer și razele orbitoare se reflectă strălucitor în stratul de zăpadă ce-ncojoară casa. N-am văzut niciodată atât de multă lumină. Teo e treaz și el, rezemat într-un cot și cu o expresie indescifrabilă pe chip, mă privește cu o intensitate pe care n-o pot înțelege. Oare știe ce înseamnă pentru mine faptul că l-am întâlnit?

– Bună dimineța, spune și un zâmbet larg i se întinde pe față.

– ‘Neața.
– Cum ai dormit?

Mă întind ca o pisică și el chicotește. Îmi amintesc cât de sumar sunt îmbrăcată.

– Scuză-mă, spun repede trăgându-mi plapuma până sub bărbie.

Râde.

– Hai să fim serioși, draga mea. Ne știm de nici douăzeci și patru de ore și deja am dormit împreună.

Pentru el „dormitul împreună” înseamnă cu adevărat dormit.

– Da. Suntem niște ciudați.
– Vorbește pentru tine...

Se oprește, figura lui devine brusc serioasă. Mai serioasă decât o văzusem până acum.

– Ce e?

Nu-mi dau seama cum, dar chipurile noastre sunt foarte aproape.

– Am tot vrut să te întreb ceva ieri, dar n-am găsit momentul potrivit.

– Serios?

– Da.

– Dacă-mi amintesc bine am vorbit cam tot ce se putea vorbi...

– Aproape.

Din tonul lui îmi dau seama că e dificil pentru el. Îi zâmbesc și mă trag puțin mai în spate ca să-i las loc să respire.

– Spune, ce vrei să știi?

– Păi, e un lucru pe care l-am văzut imediat. De care n-am zis nimic pentru că nu am vrut să te supăr. Nici acum nu-s sigur că n-ar fi mai bine să tac din gură...

– Ce? Îți dai seama că acum va trebui să-mi zici, nu?

– Nu știu.

Sar din pat și aerul mai rece din cameră mă trezește de-a binelea.

– Ce faci?

– Plec.

– Hai, unde pleci? Nu poți să pleci...

– Serios? Privește-mă.

– De ce?

Se ridică pe jumătate și încerc să fac abstracție de faptul că e dezbrăcat de la brâu în sus. Părul îi cade în ochi și trebuie să-mi amintesc de promisiunea făcută de cu seara.

Grija adâncă din privirile lui mă oprește în loc.

– De ce? repetă cu urgență în glas.

– Teo. Sunt aici cu tine pentru c-am simțit din prima clipă că ție îți pot spune orice, că pot să am încredere în tine.

– Poți, știi asta.

– Nu-i vorba numai de asta. Vreau ca tu să știi că același lucru e valabil și pentru tine. Uite, sunt în casa familiei tale. Nimeni nu știe unde sunt și asta mă bucură, dar crede-mă c-o să plec în cinci minute dacă...

– Gata, gata...

Sare în picioare și mă ia în brațe. Mă ia în brațe? Toate gândurile îmi zboară ca niște vrăbii speriate. Între noi n-a existat de la început acea tensiune, atmosfera dulce și promițătoare a atracției fizice. Nu, noi vorbisem doar.

– Ăăă,Teo?

– Da.

Ridic ochii și privirile noastre sunt foarte, foarte aproape.

– Hai înapoi în pat! vocea îi e rugătoare. E prea devreme ca să fii atât de activă. Las-o pe mama să aibă timp să ne pregătească cafeaua.

– La pat?

Zâmbeste.

– Unde vrei tu.

Ne întindem înapoi în pat și de data asta rămânem aproape. Ca să mă gândesc la altceva, în afară de căldura pielii lui, întreb:

– Deci ce anume vrei să știi?

– E o prostie până la urmă, nu contează.

– Parcă am stabilit că orice contează, sau vrei să mă ridic din nou. Îți spun sincer că nu știu dacă o să mai pot adormi...

– Bine, bine, cedează el trecându-și o mână prin păr. Gestul e mai seducător decât își dă seama.

– Spune, îl ajut.

– O să vezi că nu-i nimic grav, nici nu știu de ce nu ți-am zis până acum. Doar că mă întrebam de ce ești... tristă. Adică oricât de mult ai crede că ai uitat, tot mi se pare că văd o tristețe în spatele migdalelor.

Știu că se referă la ochii mei și privesc în altă parte. E mai perceptiv decât i-aș fi dat credit.

– Hmm, poate tu trebuia să te faci psiholog...

– Poate, e de acord și aud că așteaptă un răspuns.

Tac. Nu știu cum să spun vorbele de care fug de atâta timp.

– Ai zis că poți să-mi spui orice, că poți să ai încredere în mine...

– Am.

– Și atunci?

– Nu știu..., nu știu dacă meriți să-ți spun așa ceva. Ai fost așa bun cu mine, nu știu dacă... Nu știu.

– Veronica!

Fără să vreau, și pentru că palma lui îmi îndreaptă atentă fața spre a lui, îl privesc în ochi. Sinceritatea de acolo mă face să mă simt vinovată, vinovată pentru epava care sunt, pentru că dacă nu eram ar fi putut întâlni pe cineva adevărat. O să fiu o povară și pentru el. Durerea se cuibărește ca un șarpe în sufletul meu.

– Ce faci? Plângi? De ce plângi? Ăăă ..., n-am vrut. Te rog iartă-mă, nu te mai întreb nimic. Te implor să nu mai plângi.

Câteva clipe nu știe ce să facă. Nici un bărbat nu știe ce să facă în fața unei femei care plânge. Apoi brațele fierbinți mă adună la pieptul lui și uit, uit de ce plâng – uit tot. Respirația agitată se liniștește în strânsoarea lui și

descopăr cu stupoare că în loc de lacrimi un zâmbet îmi ridică colțurile buzelor.

– Ești bun la asta, îi zic. Tu ar fi trebuit să fii psiholog, să vezi ce ușor îi calmai pe toți.

– Da, da, zice ușurat în timp ce palma lui desenează cerculețe pe spatele meu.

– Te rog să mă ierți..., vocea îmi tremură. N-am vrut să fiu așa. Este... greu să vorbesc despre unele lucruri.

– Înțeleg. Toți avem dreptul la intimitate.

Înțelege sau e doar politicoș. Îi cercetez irișii întunecați și nu văd nici o umbră de minciună.

– Mulțumesc.

Într-un gest de o familiaritate stranie îmi cobor din nou obrazul pe pieptul lui. Își ține respirația așteptând, dar eu nu mai am nimic de spus. Așa ne găsi mama lui o jumătate de oră mai târziu.

Teo adormise și am răspuns eu bății discrete în ușă. Femeia zâmbeste cu bucurie și nu ne privește. După ce înțelege că suntem decenți –mai mult sau mai puțin -ochii ei iau în primire camera. Pare mulțumită de ce vede și înaintează spre noptieră pe care așează plătoul cu cafetiera aburindă în mijloc.

– Stați liniștiți, ne sfătuiește cu dragoste în glas. Doar n-aveți nimica de lucru. Tata s-a dus la cineva după lapte, facem prăjiturile mai încolo. Voi nu vă deranjați, n-are nimeni treabă cu voi, bine dragă?

PANTUM

Noian de semne-n ziua nunții ne trimisese Dumnezeu.

Ieșisem de la cununie. Ne îndreptam spre răsărit.

Vântul avea să stingă una din lumânările de seu. Zeci de priviri căinătoare asupra ta s-au pironit.

Ieșisem de la cununie. Ne îndreptam spre răsărit.

Spre a-mi ascunde tulburarea fixam un punct în empireu.

Zeci de priviri căinătoare asupra ta s-au pironit

Anticipam singurătatea al cărei centru eram eu.

Spre a-mi ascunde tulburarea fixam un punct în empireu.

În plin epitalam o strună de la vioară a plesnit. Anticipam singurătatea al cărei centru eram eu.

Calul vătafului în fața troiței vechi s-a prăbușit.

În plin epitalam o strună de la vioară a plesnit. Pe drum îmi parvenise vestea că se stinsese

unchiul meu.

Calul vătafului în fața troiței vechi s-a prăbușit.

Să nu-ntâlnim un mort în cale ne-am abătut de la traseu.

Pe drum îmi parvenise vestea că se stinsese unchiul meu.

Se auzea bătând a jale în urmă clopotul dogit. Să nu-ntâlnim un mort în cale ne-am abătut de la traseu.

Flăcăilor le dispăruse avidul chef de chiuit.

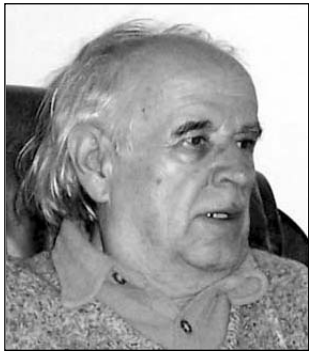
Se auzea bătând a jale în urmă clopotul dogit. La moara părăsită plopilor s-au desfrunzit

instantaneu.

Flăcăilor le dispăruse avidul chef de chiuit

Noian de semne-n ziua nunții ne trimisese Dumnezeu!

Ion Roșioru

Ion NETE

De-a v-ați ascunselea printre vii

(FRAGMENTE)

După ce se perindaseră, zi de zi, dându-i târcoale lui Mirodonie, ca ursului purtat în lanțuri de ursari, odată ce se răspândise zvonul că s-a pus pe picioare, înzdrăvenit de-a binelea, oamenii și-au pierdut curiozitatea față de boala lui, așa că, de-acum, putea iarăși să-și pască liniștit turma fantasmelor, pe toate coclaurile.

Doamne, mai ține lumea măcar până mâine, se ruga în fiecare seară, înainte de a adormi, închipuindu-și că, odată cu trecerea timpului, avea să-și lămurească de unde se trăgeau neliniștile care îl învăluiau în spaime una mai deocheată decât alta.

Până una alta, întoarcerea în lume, o începuse cu mici drumeții, făcute pe ascuns. Dar fără a avea curaj să se îndepărteze prea mult de poarta casei. Prima oară ieșise doar până în drum, brodiseră o clipă când nu era țipeanie de om, așa că se putuse învărti pe aproape de locul unde zăcuse. Stând îmbătoșat, ca în bătaia unor valuri invizibile, cum îl văzuse supraveghind satul, de atâtea ori, pe Notar. Postat pe dâmbul de lângă Troița de la Râscruce, își îndrepta privirea spre Chisamera, pintelul de pământ ce părea ținut în picioare de un nuc și, puțin mai la vale, un codru de pădure numai din jugaștrii. Notarul, pe numele lui adevărat Prigon Haralambie, deși Mirodonie îl știa în carne și oase, acum i se părea că își amintea de el, de parcă l-ar fi întors dintr-o poveste uitată. În care, după „A fost odată ca niciodată”, se înșira cum, zilnic, indiferent că ploua, ninge, bătea soarele sau se stârneau vijelii, la ora prânzului, odată ce apărea ciurda, păstorită de Grozie, bărbatul de peste doi metri, Notarul își începea perindarea pe ulița mare, dintr-un capăt în celălalt al satului. Iscodind atent, să nu-i scape nimic, de parcă numără casele și măsura drumul ca și cum urma să le dea în primire cuiva și nu vroia să fie prins cu ocau mică.

Fiori înghețați îi sfredeleau sufletul, umplându-l de neliniște, de fiecare dată când se întreba dacă, nu cumva, în timp ce zăcuse, ieșise în afara lumii. Nu avea nicio idee, pe unde ar fi putut-o face! Și, răscolind, ca prin tunelul unui vis, privirea își croia drum, alunecând peste lunca inundată de covragii dați în spic, peste care băltea o verdeață fremătătoare. Îi cerceta unduirile șerpuitoare, curios mereu de ce avea să vadă. Răbdător, aștepta să coboare malul nisipos al mătăcii secate, năpădit de tot felul de bălării, urmând-o, în timp ce urca, apoi, pe celălalt mal, și se ținea așa, pe urmele ei, de-a lungul cărării șerpuite, simțind parcă sub tălpi pământul înșorit, de pe care vedea cum săreau, într-o parte și alta, gușteri verzi, lăcuste, greieri și mai ales fluturi fără astâmpăr în aripile lor străvezii. Vedea vietățile aieva și, grijuliu, se ferea să nu-și agațe picioarele în lujerii rugilor și prin mărcinișuri sau să facă prea mult zgomot, călcând pe frunzele uscate, despuiate de pe lujerii bojilor, ca să nu sperie mulțimea găngăniilor, obligându-le să-și înfoaie aripile din care băteau, apoi îndelung, plutind în gol, neștiind încotro s-o ia dar fără a îndrăzni să se mai întoarcă pe locul unde se odihniseră. N-avea timp să le dea prea multă atenție, așa că se ținea de urma privirii care înainta întruna, năvălind peste tot ca un

curs de apă scăpat din zăgazuri, știind dinainte pe unde avea să-și croiască drumul. Se strecura, apoi, prin păduricea de porumbi hibrizi a lui Chioscaru, cu frunzele îngălbenite din cauza pământului humos și povârnit, ce se prelungea pe una dintre coastele Chisamei.

Târându-l mai departe, privirea îl plimba pe sub mărcinișurile prin care Cincă săpase o fâșie de curătură, semănând-o cu ovăz și trifoi. Trecând dincolo de ea, ajungea la o rugărie întinsă ca o pecingine spre Pădurea Popilor. Locul înțesat cu copaci drepti ca lumânările, ferea de vedere ochiul o poiană umbroasă unde, după cum se spunea, pe vremuri, se adunau rudarii să petreacă sărbătoarea Gorbanului. Strecurându-se pe sub coviltirul coroanelor de fagi, frasini și stejari, se afunda ca pe sub un tunel fără sfârșit, al cărui capăt răspunde tocmai în culme, aproape de nucul cu frunzele moi și catifelate. De fiecare dată, când se uită la el, lui Mirodonie i se pare că o vede și pe Dria, învărtindu-se în jurul căpisterei, scoasă pe prispă, la soare, cu un capăt acoperit sub ștergarul din pânză curată. Așteptând ca, dintr-o clipă în alta, sa-i audă glasul miros: Mirule, mamă, coca e aproape dospită. Dă, fuguță, mamă, de-mi adă niscaiva frunze de nuc, da, să deschizi ochii bine când le culegi, maică, ia numai din alea de sus, cât mai dinspre vârful crengilor, să nu fie spurcate de copii. Și, aide, grabnic cu ele încoa, să le pun pe cârpător, înainte de a sfârși plămăditul, să pot băga pâinea la cuptor că îndată se face prânzul. (...)

Simțindu-se la adăpost, sub umbrela nucului rotat, privirea, flămândă, iscodea prin toate părțile, căutând spărtura prin care putea scăpa în afara zării. Încea, mai întâi, peste vârful codrului de salcâmi, strânși, ca peria, unii în alții. Urma, apoi, culmea dealurilor, desfășurate ca un zăgăz în calea norilor bolovănoși. Neizbutind să găsească locul pe care îl căuta, Mirodonie își întorcea privirea din drum, făcând o ultimă încercare, spre partea nordică. Începea, tot așa, petrecând-o, domol, peste lunca ridicată în terasele unor costișe și dâmburi, despărțindu-se ca limba de șarpe, de o parte și alta a mătăcii cu nisipul uscat. Abia dincolo de podul cu balustrade de lemn, făcut în timpul ultimului război de niște prizonierii ruși, cele două părți de pământ se adunau laolaltă, formând lunca acoperită de același verde închis celui ce cobora dinspre munții pierduți în zare.

Oricât cerceta, în cele din urmă, sfârșea lovindu-se de dunga zării pe care ajunsese să și-o închipuie ca fiind apa râului peste care trec numai sufletele morților. Lui Mirodonie îi aținea calea, de parcă voia nu numai să-l țină la distanță, dar și să-i dea de înțeles că pe acolo nimeni nu poate trece atunci când vrea, iar acela care își caută o scăpare din lume, nu are decât s-o ia, drept în sus, spre cer!

În astfel de momente, descumpănit, tânjea și mai mult după bunicul Călică, doar el fiind cel care, de atâtea ori, nu pregeta să-l ridice pe umeri, săltându-l, până îl făcea să creadă că îl poate trece dincolo de ciurda norilor clocotind înfierbântați, ca niște bivoli furiși în care a dat strechea.

După mai multe zile de colindat cu privirea, prinzând curaj, Mirodonie începuse să se miște câte puțin și de-a lungul drumului. Târșindu-și picioarele prin pietrișul

fierbinte, cum umblă ologii, urca agale panta drumului, spre Troiță. Înainte de a ajunge la răscruce, lăncezea, într-un popas, în capătul fâneții de la Trestie. Își făcea de lucru, căutând locul unde auzise că avea obiceiul să-și priponească Alecu Voiculescu roibul, lăsându-l de mână și peste noapte. Iarba, era acum înaltă până la piept, semn că demult nu mai dăduse nicio vită iama prin ea. Unduiala, în bătaia soarelui și adierea vântului, deschidea, prin fânul bun de cosit, locul pe unde șerpuia urma unei poteci, de demult. Tot uitându-se în gol, Mirodonie văzu cum se ridică chipul muștrător al unei femei care aducea cu Vica lui Alecu Voiculescu, împungând aerul cu degetul spre el, să ia aminte pe unde se uită.

Doamne, se chircește, pe loc, Mirodonie, uite cum am ajuns să le încurc pe toate! Păi, Alecu Voiculescu a dispărut demult, prin pustiul Siberiei... Și-atunci, de unde mi-o fi venit să cred că-i pot vedea calul priponit? Nici măcar nu știu dacă Voiculeștii or mai fi ținând cai...

Întârzie cu privirea de-a lungul cărării, încercând să-și amintească amiezile când o străbătuse în fugă, după ce închidea vitele, alergând la gâldăul adâncit sub malul ieșit ca un pinten, în calea mătăcii. Acolo se păstra întotdeauna apa adunată în urma ploilor torențiale. Mulțumit că începea să recunoască locurile, înviorat de amintiri, revenea în dreptul porții și dacă simțea că mai are vlagă în picioare, cât să-l poată duce un pas mai departe, se îndrepta pe drum la vale, ajungând până în dreptul celor trei vișini din capătul viei Tomiții. Pe care îi găsea tot împrejmuiți, cum obișnuia să-i aranjeze în fiecare primăvară Cantonierul, în câteun rond din pietre vâruite.

Imboldul tăinuit în suflet îl împingea uneori să treacă și mai departe, ademenit de ciutura pe care stăteau agățați toată ziua niște copii imoși, ai rudarilor oploșiți în Batărăști. Getu și Tălica, având casele chiar peste drum, se necăjeau, ușuindu-i, ca pe găini, tot timpul și blestemându-i, în gura mare, de se auzea până în Valea Bisericii și chiar dincolo, că nu știu să facă altceva decât să se bălăcescă spurecând bunătatea de izvor iar ele trebuie să-l plătească în fiecare an pe părintele Evlavie să-i facă slujba de sleire, după ce, mai întâi, se tocmeau cu careva să scotă apa și nămolul, adunate pe fundul fântânii iar pe locul rămas gol pentru puțin timp erau presărați, grabnic, bulgări proaspeți de var nestins.

Noroc că mai moare câte unul din ăștia tineri, blagovestea Getu, și-atunci le punem la cale neamul să ia în primirea fântâna și să-i curețe izvorul. În schimb, primind îngăduiala să treacă numele mortului pe-o cruce nouă, că loc era, slavă Domnului. De-o fi nevoie, se arătau galantane, ce mare lucru să mai încrucim două scânduri, iar părintelui de bună seamă că n-o să-i cadă brațul, dacă zvârle de mai multe ori cu mănunchiul de smirnă și busuioc, împrăștiind stropii de apă sfințită, îngânând câte un Aleluia, da din ăla sănătos și îndesat...

Revista revistelor literare (răsfoiri)

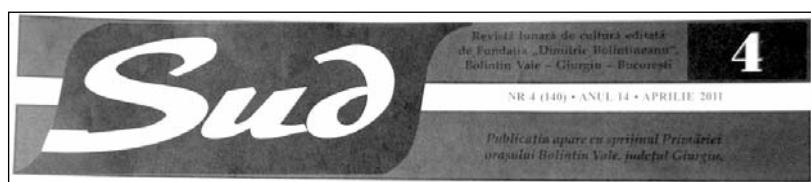
Vatra veche, nr. 6 (30) / iunie 2011

În orizontul cultural, mereu vast și complex, pe care-l deschide revista condusă de Nicolae Băciut, e greu să alegi puținul pe care-l presupune o rubrică de „răsfoiri”. Păcătuim, așadar, și de data aceasta prin subiectivism, oprindu-ne la două subiecte.

În paginile 34 – 35 (**Cronica literară**), **Bianca OSNAGA** consemnează: „**Poemul Phoenix** e cartea despre transcendent. Despre alt timp și alt spațiu, aflate în prelungirea visului de om și arderii de sine,

despre renașterea sa acolo, într-o nouă alcătuire, mai pură, desigur. „În lumini să mă arunc”... Volumul acesta mi-a evocat cuvintele lui Borges, care scria undeva (citez din memorie): când eram tânăr, vroiam să trăiesc într-un oraș mare; când tinerețea mi-a trecut, am vrut să trăiesc într-un oraș mic; acum vreau să trăiesc... Ceea ce este, în ciuda aparențelor, mult mai mult – căci e esența.” (**Poemul Phoenix** – de Nicolae Băciut)

Luis Raúl Calvo în traducerea **Flaviei Cosma**: „Viața reală este o preoție / Erodată. / În mărețele orașe, / Mii de credincioși își încredințează sufletele, / Ca să-și potolească focul cărnii / La mila aurită a pomenilor, / Ordinul religios al zilelor / Ce vor veni. / Am lăsat totul în mâinile zeilor, / Am lăsat totul pe seama Divinității, / A Postului Paștelui și a sfintelor / Evanghelii. / Eram buni și curați și solul / Paradisului constituia / Averea noastră cea mai de preț. / Dar tu, cel care ai renegat dogmele și obiceiurile, / Și ai ales libertatea orbilor / În locul promiselor împărții / Ale înțelepciunii, hoinărești azi / Prin ceața groasă a amurgului, / Șovăind cu capul plecat / Și mâinile împletite într-un banchet îndoielnic.”

SUD – nr. 4 (140) – 2011

Editorialul semnat de **Florentin Popescu** aduce în discuție „telenovela României”: „Aproape toată presa de azi s-a îndepărtat de la problemele mari, de larg și justificat interes, (...) încât te întrebi dacă nu cumva puținele ziare de dinainte de 1989 nu erau mai interesante și mai utile spiritului decât zecile și sutele de publicații de azi, mai toate cultivând cancanurile, mondenitățile. Ce mai, nimicurile, ca s-o spunem p-aia dreaptă.

S-ar părea că întreaga Românie este o nesfârșită telenovelă în care toți ochii sunt îndreptați către fel de fel de Columbeni și Zăvorani, către divorțurile și certurile dintre ei. (...) Ca și cum aceste personaje ar face istoria, pe când ele – la o asemenea scară – nu înseamnă nimic, sunt niște nulițăți.”

Cafeneaua literară, nr. 100 / mai 2011

Sunt multe mesaje care îi dau Cezarului și revistei „centenare” ceea ce se cuvine. Adăugăm și aprecierile noastre, care sun în rezonanță cu cele scrise de poetul **George Vulturescu**:

„Știu că sunt tot mai mulți scriitori care citează doar revistele în care publică ei (sau se scrie despre ei). Însă la o sută de numere ai în spate (e vorba despre directorul revistei, **Virgil Diaconu** – n.n.) muncă de redactare, umilințe pentru rezistența financiară, nemulțumiri ale celor de pe margini, rar bucuria unui număr care simți că te reprezintă cu adevărat – o picătură în marea de dezinteres pentru cultură. Pentru toate acestea – felicitări și promisiunea de a intra cu bucurie la cafeneaua Domniei Tale în căutarea aromelor tari”

Plumb, nr. 50 / mai 2011

Prima pagină propune, prin **Romulus Dan Buznea**: „o porțică din poezia lui Bacovia, pe care sper să-l redescoperiți astfel și altfel”. Iată două dintre aceste superbe poezii, „mai puțin analizate ori uitate pe un raft de bibliotecă”, cum notează autorul selecției: „E toamnă, e foșnet, e somn... / copacii, pe stradă, oftează; / E tuse, e plânset,

e gol... / Și-i frig, și burează... // Amanții, mai bolnavi, mai triști, / Pe drumuri fac gesturi ciudate - / Iar frunze, de veșnicul somn, / Cad grele, udate. // Eu stau, și mă duc, și mă-ntorc, / Și-amanții profund mă-ntristează - / Îmi vine să râd fără sens, / Și-i frig și burează (**Nervi de toamnă**); „Mă prăfuiuse timpul dormind peste hârtii... / Se întindea noianul de unde nu mai vii; / O umbră, în odaie, pe umeri m-apăsa - / Vedeam ce nu se vede, vorbeau ce nu era. // - Poți să te culci, e ora și noaptea-ntârziată, / Vei scrie. altădată, orice, și tot nimic. // O umbră ești acum, și pot să mă ridic, / Lăsând odaia goală, și lampa afumată” (**Umbra**).

Actualitatea literară / nr. 8 / mai 2011

Evocarea lui **Mircea Ciobanu** „unul dintre cei mai importanți scriitori din ultima jumătate de veac”, care „ne-a părăsit cu 15 ani în urmă, pe 23 aprilie 1997”, ne reamintește, uitucilor care suntem, o „voce” lirică autentică și originală: „Miezul căldurii și-al zilei se-ntunecă / Până la negru. / Cât fluturarea unui zăbrălnic / Pe dinaintea privirii durează / Clipa de beznă // Acum se aude păunul țipând / În grădina pustie. / Acum cade omul / Înjunghiat lângă zid / Și nimeni nu-l vede. Străinul / Rămâne pe-afară, orbit de-ntuieric. // Cel care-aleargă pe străzile albe ca varul sunt eu.”

Incitant **Manifestul literar al osirismului** semnat de **Katya Kelaro**: „Luptăm împotriva amneziei cunoștinței, luptăm pentru libertatea de a spune lucrurilor pe nume. Mai mult decât atât, dacă în 1989 eram o țară de mână a treia, acum suntem o țară second-hand; dacă înainte aveam o industrie lipsită de noutate tehnologică și oamenii improvizau pentru a da randament, acum nu mai avem deloc industrie. Trăim din împrumuturi externe. Un mesaj pentru tineri: deschideți bine ochii și citiți. Pretutindeni în lume, cei ce își doresc puterea vor un învățământ slab, pentru a conduce mai ușor prin dezbinare și prin cultivarea ignoranței. Fiecare generație are lupta ei. Fiecare generație are misiunea ei de a clădi un teren prielnic celor care acum nu se pot apăra, pentru generațiile de mâine. Nu vreau să emigrez pentru a trăi mai bine, nu vreau să fim umiliți pentru a viețui aici. Imaginea actuală a României, cultivată cu mijloacele mass media și cu aportul considerabil al unora dintre noi, e o sursă nepuizabilă de infracționalitate pentru cei din jur. E un efect al învățământului slab și al mizeriei. Omul, redus la stadiul de animal, la funcțiile primitive, de a-și asigura hrana, adăpostul, supraviețuirea, perpetuarea speciei. O viață redusă sumar la limita dintre normal și nebunie.”

Bucovina literară, nr. 5 (243) / mai 2011

Într-un interviu realizat de **Constantin Arcu**, scriitorul și universitarul **Liviu Antonesei** explică de ce și-a dat demisia din mai multe funcții... mi-oritice: „De câte ori mi s-a propus sau m-am trezit într-o funcție de conducere, mi-am formulat clar, în fața partenerilor punctul meu de vedere, am pus condițiile mele, am încheiat cu aceștia un fel de contract, un fel de gentlemen's agreement. Ce altceva puteam face când acesta era încălcat? (...) Când am constatat că «ai mei» erau la fel cu «ai lor», uneori mai răi. Or, pe ceilalți îi «înjurasem» în sute de articole. Nu puteam face același lucru cu «ai mei», fiind în mijlocul lor, pentru că nu e ok să fii și jucător și arbitru și, atunci, pentru a-mi elibera vorbirea, punând în acord fondul și forma, am demisionat. Cam așa s-au petrecut lucrurile de fiecare dată.”

(Continuare în pag. 25)

(Urmare din pag. 24)

RĂSFOIRI

Savuros eseu autoironic **Scriitorii români și banii** semnat de **Adrian ALUI GHEORGHE**:

„N-am disprețuit niciodată banii, tocmai pentru că nu prea am avut ce disprețui! Mi-ar plăcea să am toți banii lumii la un loc, în contul meu, ca să-i disprețuiesc plenar, deplin, definitiv. Neavîndu-i pe toți deodată, trebuie să mă chinui să-i disprețuiesc pe rînd, monedă cu monedă, bancnotă cu bancnotă, chenzină cu chenzină.

Cred că o duc prost, dar nu-mi dau seama. Nedîndu-mi seama, mă amăgesc că e bine. Rău e că, optimist fiind, îi mai amăgesc și pe alții. Aș vrea să am banii necesari ca să cumpăr ziua de ieri, ca să-mi rămînă. Și ziua de alaltăieri. Și celelalte zile trecute. Abia asta ar da valoare banilor. Să cumperi cu ei clipe viitoare? E inutil, ele vin oricum pe gratis.

După ce am încercat toate voluptățile sărăciei nemăsurate, aș încerca și toate voluptățile bogăției nemăsurate. Intimitatea mea e foarte bogată, mai puțin bogată mi-e „externitatea” (Oricum, rămîn la ideea că Dumnezeu (există așa cuvînt? cred că ar trebui să existe ca antonim al intimității! părerea mea!) Oricum, rămîn la ideea că Dumnezeu (sau diavolul? doamne ferește!) ar trebui să orienteze banii numai spre oamenii cu imaginație, artiștii de exemplu, care ar ști cum să-i cheltuiască cu folos. Că trebuie să existe și o artă a risipirii banilor, nu-i așa?”

Deocamdată atât! Adică foarte puțin din sumarul unei reviste ce își conturează, tot mai puternic, personalitatea și valoarea.

Helis, nr. 5 (97) / mai 2011

— nu trebuie să ne înduim că și caritade, la fel ca imaginația, pot fi cenzurate și murdărite, dacă nu ne păzim bine de ele! —

HELIS

REVISTA DE CULTURĂ - ISSN 1884-5672 • ANUL IX, nr. 5 (97), mai 2011 • Apare lunar la SLOBOZIA • 1,0 LEI

FESTIVALUL ȘI CONCURSUL NAȚIONAL DE INTERPRETARE ALIEDULUI "IONEL PERLEA" EDIȚIE ANIVERSARĂ (6-8 mai 2011)

minunată istorie a cărții lui Iov

Central Cultural "Ionel Perlea", monumental ridicat în memoria artistului. Concursul și Festivalul Național de interpretare a liederului "Ionel Perlea" află la ora de a 33-a ediție publicară, sunt așteptate de semne. Pentru măriți comenzi ai țării, pentru cei care s-au înfrumusețat

Dan Simionescu notează, la rubrica Poeți din ZODIA HELIS: „Doi poeți și-au redefinit mijloacele de expresie cu fiecare nou volum: Gheorghe Dobre și Florin Ciocea, adică, mai simplu spus, asemeni fluturelui evadat din crisalidă au devenit mai buni, mai persuasivi, mai accesibili.”

În „reântâlnim” pe cei doi în două grupaje semnificative, din care cităm: „Între timp, generația mea a ridicat perna de pe gura imprudențelor ce-au depășit patruzeci de ani, fericită că rămâne singură, îi declară morți buni pentru groapa comună apoi, nemaiavând ce face, se plictisește îngrozitor. Dar por-nisem de la ceasul meu „Somn Parcelat” automatic, elvețian, marcă înregistrată. De vreo săptămână am necazuri cu el. Încet-încet o ia înainte. Încet-încet o ia înainte, părăsindu-mă fără nici o explicație...” (**Gheorghe Dobre**); „2010 s-a dus, / Dar eu simt că încă zace / Adânc îngropat în mine, / Ca toți anii de altfel, / Fantomatice cadavre amintindu-mi zi de zi, / Că un animal flămând / Roade oameni și imperii / Și prietenii mi-i roade, / Transformându-i într-un cântec / Pătimaș, tânguitor. // S-a dus 2010, / S-a dus, s-a dus; / Pe cer, zăpezile viitoare / Desenează arabescuri complicate și reci.” (**Florin Ciocea**)

Un grupaj de poezie plin de prospețime și har este semnat de talentata poetă **Diana Frumosu** (Criuleni, Republica Moldova) – pag. 14: „locuiesc la marginea unei lumi / cît un simbur de lămîie // casa noastră avea numărul unsprezece de cînd / am început eu să-nțeleg în cifre / acum e și douăzecișitrei, și unsprezece // dac-aș avea două vieți ca și două case / poate aș muri de două ori, / dar nu știu cum iese asta / trăiesc, mor, apoi moartă trăiesc și iar mor? / adică mai moartă decît eram?!”

Cronicar

REMEMBER - CONSTANTIN PETCU

Tot eu, cel de pe cruce

Motto:

Voi scrie odată pe trupul meu/ închis/ vei înțelege că am plecat după marfă /în concediu sau că am demisionat/ dar eu voi fi exilat/ pe insula atotștiută/ dar niciodată înscrisă pe hărți (**epitaf**)

Numai în aparență trăim o viață o moarte/ eu am și viața ta ca pe o floare de udat/privindu-mă/ tu ți-ai săpat astfel mormântul în mine și tu și tu și tu/ există o zonă a creierului aprinsă ca o feștilă de fiecare din voi// arde la capătul vostru când dormiți/ când vă treziți/ sunteți voi înviați sau nu îmi multiplicați viețile sau nu/ prezența voastră mă obligă să trăiesc înăuntru/atâtea vieți pe care le urzesc așa cum doresc eu/ le pot avansa sau devansa vârstele după voie/ bucurați-vă în mine trăiți fericiți/bucurați-vă îmi dați viață/ bucurați-vă/după ce voi muri veți continua să trăiți/ cu viața voastră nefericită / cu o viață în minus” (**viața noastră**)

Profesor, animator literar, poet. Născut la **16 mai 1949** în localitatea Pogonele (m. 6 nov. 1998, la Cluj). În 1980 a absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității București. Peste douăzeci de ani a lucrat în învățământul buzoian, ca profesor de Română, iar ultimii zece ani la Școala Normală „Spiru C. Haret”.

Și-a făcut debutul cu poezie în revista studentescă **Studium** (1986). A colaborat la diferite ziare și reviste din țară: **Viața Buzăului, Școala Buzoiană, Contemporanul, Vatra** ș.a. Între 1979-1989 a coordonat activitatea **Cenaclului literar „Al Sahia”**, de pe lângă **Casa de Cultură a Sindicatelor Buzău** (editând **Foaia literară**) unde s-au format mulți tineri (pe atunci) printre care și Marin Ifrim, inițiatorul (din anul 2000) **Concursului județean de creație literară „Constantin Petcu”**.

Editorial a debutat, în 1985, cu volumul de versuri **În așteptare**, criticul literar **Nicolae Ciobanu** spunând despre poet că este „dăruit cu un autentic har poetic”: „Închisă în tipare prozodice de riguroasă ținută, totuși, în planul sintagmei metaforice, poezia sa face dovada unor libertăți, pe cât de insolite, cel mai adesea, tot pe atât de expresiv-funcționale. Fără a se putea vorbi de un baladism explicit, în ordine afectivă, poezia lui Constantin Petcu se află sub semnul unui încântător și grav spirit trubaduresc, caracteristic prin modernitatea lui. Sublimările madrigal-erotizante ale inte-

rogației poetice conferă poemului o intimă frenezie ideatică...”

„Este posibil, ca libertățile inso-lite, sesizate de N. Ciobanu, remarca Marin Ifrim în **Însemnări despre literatura buzoiană actuală** (1996), să reprezinte originalitatea acestui poet imprevizibil în reflexivitate și formulări, de unde și o ușoară senzație de iritare la cititorul comod, desprins doar cu monotonia textelor desfășurate într-o topică obișnuită: „să rămână cărare în mine un gust / doar o șoaptă în seară mai sare tresare / peste flăcări arare din fiul celest / va zbura un izvor ascuțit în visare” (**Să rămână cărare**).

Au urmat: **Luciri de curcubeu**, 1988 și **Adieri de piatră** (1997); despre acesta din urmă, poetul **Gheorghe Istrate** spunea: „ne surprinde cu o carte în toată ființa sa – un volum deplin și unitar aproape provocator. Constantin Petcu e un poet cu o moralitate clară și înaltă aplicată sieși precum și poeziei sale. Discursul lui liric – prezumțios ori fatalist – e încărcat de o acută gravitate filozofică, de o solemnă revărsare a rostirii în semn, dar și în concepție...” În acest volum, autorul face următoarea Precizare: „Acest volum a luat premiul Editurii Albatros pe anul 1989. Trebuia să apară în 1990. După cum se știe, nu a fost să fie... Mă bucur să iasă acum, oarecum cronologic, deoarece reprezintă vârsta mea poetică matură. Prin aceste poeme (îmi) descopăr lumea și o ex(im)pun în text. Discursivitatea lirică de atunci a trecut... În textele ultimilor ani descopăr eul, DumnezEul prin rugă...” (**C. P., septembrie 1997**)

Presimțirea morții este o revelație coplesitoare, atomizând, pur și simplu, cuvintele; „la un moment dat să ai revelația/ unui timp/ încălecat haiducește/ să curgă așa cum dorești/ uneori să nu mai existe/ să se anuleze de la sine/ să te așezi ușor la umbra lui obosit/ vei exista numai tu/ nu mai contează viața/ vârstele etapele ei/ contează momentul acela de fericire/ paralizat de tot ce există/ căzut în starea de plecare de sine/ ființa ta aleargă nebună spre tine/ se transformă în aerul/ în ochii de privit/ în buzele prin care săruți/ în brațele prin care mă îmbrățișezi/ și atunci numai atunci/ poți să mori fericit/ căci moartea în clipa aceea/ nu mai există”(a muri fericit) , „și nu aș fi mai ușor/ nici dacă aș rămâne numai cu un suflet/ și nici o undă dacă aș fi/ nimic nu ar fi prea ușor/ din tot ce aș dori să devin/ pentru a putea pluti/ pentru a simți acest gust/ al libertății/ de mișcare// să fie... în sufletul meu/ iată-l acum în inima unui quasar/ iată-l în golul dintre stele/ și tot acum/ iată-l în inima ta/ ronțâind ca un vierme/ sărind în sine prin priviri// să fie destul că îmi trimit gândul și acolo/ în/ mormânt/ unde același vierme/ îmi toacă din carne mărunț/ până voi deveni acesta acesta/ care sunt care pot fi eu/ cu adevărat”(eu cu adevărat)

În 1998, îi apărea **Pământul va fi carnea mea**, volum editat și premiat de

I. Aldeniu

(Continuare în pag. 26)

Tot eu, cel de pe cruce

Fundația Amprenta, pentru cea mai bună carte de versuri a anului.

Volumul este însoțit de o *Postfață* a profesorului și poetului Paul Androne. Există aici o poezie intitulată *strop de cuvânt*, ce conține un vers care dă și titlul volumului: „*apa va fi aerul omului/ aerul va fi apa peștelui/ și pământul va fi carnea mea/ este vorba de a fi creierul tălpilor/ sau de a fi creierul pământului/ este vorba de a fi un adevărat acum/ așa cum a fost de adevărat adineauri/ va fi pământul un strop de apă/ și apa un strop de pământ/ însă până când vor fi astfel/ toate acestea eu ce și cine sunt/ sunt eu măcar un strop de cuvânt*” Volumul se încheie cu poezia X: „și iată-mă născut din acest pământ roditor/ iată-mă căzut în magnetul lui după o viață/ și iată-mă îmbrățișat de tine pământ/ mamă/ acum te privesc/ te îmbrățișez iubito// în mine o naștere/ de dincolo de el/ prin spațiu mai departe și nu o continuare în timp// numai o înclinare în moarte -/ mama aceea care m-a născut pământ// o naștere/ într-un continuu timp/ într-o nemuritoare moarte// te îmbrățișez ca și cum m-aș așeza ușor/ într-un coșciug nemuritor”

În **Arhipelag**, nr. 1 (revistă de cul-

tură și spiritualitate românească, editată la Râmnicu Sărat), este publicat un grupaj de poezii inedite, două dintre ele, ni se pare că n-au fost cuprinse în ultimul volum (**Anotimpul plecării**), e vorba de *Vântul* („nici o urmă/ dacă mă voi întoarce/ totul pustiu/ deci afară ca și înăuntru/ numai plecarea din tine/ numai plecarea din tine/ -un coșciug?/ un vânt puternic/ parcă mă zboară/ îmi coboară în sânge/ un vierme/ această amintire/ îmi toacă în continuare/ secundele roșii și galbene/ ca pe frunze// nu-ți cer decât/ să menții vântul din mine/ dă-i oda-tă foc/iată bricheta/ iată foaia această”) și *Basma* (O câmpie de flori// visam Copilării./ Eu alergam pe acolo/ și tu/ veneai din urmă/ Deodată/ s-a transformat ființa ta/ într-o flăcărie/ Și a început să ardă/ florile/ Apoi/ pe măsură ce se extindea cenușa/ eu alergam spre tine/ și eu/ și eu atunci/ am devenit cenușă./ Privesc de undeva/ de departe/ acest câmp negru/ devastat/ era cineva/ sufletul meu/ să nu plâng// Dar iată/ în mijlocul câmpului apare/ ochiul tău/ și din el/ se naște o floare/ și din ea/ un alt ochi și acum/ unde ești, unde sunt?// câmpul era/ Sufletul meu”), iar în **Arhipelag**, nr. 2 februarie-martie 2002, apare, sub genericul *Inedit – Constantin Petcu*, un amplu studiu dedicat vieții și operei scriitorului Ion Caraion, intitulat „*Ion Caraion – originile, familia și părinții*”.

În 2005 apărea la Editura Rafet **Anotimpul plecării** (ediție îngrijită de poetul **Lucian Mănăilescu**), acesta include și o selecție din volumele anterioare, precum și o seamă de texte inedite păstrate în arhiva personală a poetului **Mihai M. Macovei**. S-au mai găsit și alte texte, „*motiv în plus de a-i cinsti memoria și a gândi să-i tipărim și alte volume*” – după cum preciza **Marin Ifrim**, în prefață, sugestiv intitulată *Mentorul unei generații de poeți*. Se poate spune că, „*versurile, aproape două sute de titluri, impregnate de un stil personal modern se citesc cu plăcere și sfială, fiind o adevărată sărbătoare pentru iubitorii de poezie*”, așa cum scria și poetul **Ion Andrașoni** în ziarul **Informația** (nr.33/16-22 VIII 2005) din Cluj. Reținem câteva fragmente din poezia inedită *și dacă...*, având drept motto: *Și dacă norii deși se duc... (Mihai Eminescu)*: „mai am să predau/ sufletul/ acestei pagini de hârtie/ e imaculată/ iar dacă tu/ ai vrut să pleci/ înseamnă/ că nu rămâne decât un singur anotimp/ al plecării” „nu mă voi întoarce/ nu te voi căuta/ dacă într-o zi voi sosi// voi găsi/ știu numai o fantomă/ și atât/ pe care am să o rog/ să mă strângă de gât”; „*dacă tu te vei afla/ în fața crucii și te vei ruga/ să rămâi/ cea de altădată/ eu mă voi găsi tot acolo/ și mă voi ruga la fel/ și tot eu/ cel de pe cruce/ voi deschide ochii/ și voi zâmbi*”

Florina CIPU

Memoriile unui bebeluș

Apropiatul debutul editorial al Florinei Cipu va fi o mare surpriză. Nu doar pentru că tânăra și talentata autoare nu și-a „trădat” până acum veleitățile literare, dar și pentru că abordând un domeniu scriitoricesc tot mai sărac - literatura pentru copii - demonstrează că Harry Potter poate fi depozat oricând de „aura” datorată publicității.

Iată ce scrie **Passionaria Stoicescu**, una din scriitoarele **Mari** pentru cei mici: „*Ca suflet de copil ce mă încăpățânează să rămân, jucându-mă de-a maturul în această viață, m-am descoperit a fi o sosie a lui bebe Mircea. Demontarea unor mituri la care cei mari țin cu strășnicie din neputință, falsă pudoare, neștiință, a dat câștig de cauză purității, copilului. A învins miraculosul! Splendidele exerciții de imaginație ale autoarei, care a reușit „să se coboare” pentru a „se ridica”, au scris nevăzutul subtitlu „Ghid de comportare pentru părinți începători*”.

Motto: „*Oamenii mari nu pricep niciodată nimic și e obositor pentru copii să le dea întruna explicații.*” (**Antoine de Saint Exupery, Micul Prinț**)

Cum ajunge bebelușul... bebeluș

Oamenii se întreabă uneori de unde vin bebelușii și dau niște explicații puerile, deși sunt foarte logice și credibile și confirmate chiar și de manualul de biologie, dar care te fac să roșești câteodată. Eu țin să povestesc experiența mea, care pe alocuri lasă să răzbată niște adevăruri.

Nu pot să dau detalii foarte multe, avem legi stricte acolo de unde vin eu. Adică nah, nu pot să zic exact locul de unde vin, dar pot să spun că e la oarecare distanță de Pământ. Suntem un fel de organizație de bebeluși. Zilnic ne antrenăm pentru momentul în care o să ajungem aici, pe Pământ. Și creștem berze, acesta fiind mijlocul nostru de transport.

Antrenamentul constă în principiu în vizionarea de clipuri cu diferiți oameni care au potențial să devină părinți. Ne interesează în special mamicile.

Clipurile se derulează zilnic, timp de trei ore dimineața și trei ore după-amiaza, pe un monitor imens, amplasat în Piața Universității de la noi. Între vizionarea de clipuri intrăm în Universitate, unde avem diferite cursuri. De exemplu, preferatul meu a fost ăla de vocalize (exersam mai ales scâncitul, plânsul cu și fără lacrimi, urletul, tăvălelile și scâlbâmbatul).

Când ajungem pe Pământ trebuie să stăm 9 luni cu mamicile, ca să ne pregătim și să ne aranjăm. Aranjatul ăsta presupune să ne facem de exemplu nas ca al mamicii, gură ca a taticului, chestii din astea care impresionează părinții la prima vedere mai ales.

Au fost 9 luni destul de complicate. În primul rând îmi era foame tot timpul. Cea mai tare fază a fost când mi-a venit pofta de dulceață de coacăze. Era seară și mama l-a trimis pe tata să ia. Tata a întrebat de câteva ori ce naiba sunt alea coacăze, după care a plecat la magazin, nu foarte convins că așa ceva există. Nici mama nu prea era convinsă, nu mai mâncase dulceață din asta decât de două ori în viața ei, când

era mică. Spre marele lui noroc mai era un singur borcan la magazin. A venit triumfător acasă și mama a mâncat fix trei sferturi de borcan. Mi-a dat coacăze de mai că mi-au ieșit pe nas. Mi-a fost rău, bineînțeles. Adică ei mai mult.

În altă zi mi-a fost poftă de cașcaval. Da' ce poftă! Ne-am dus la magazin. Acolo mama a trecut la diverse, că pe drum am mai poftit la câteva lucruri. A luat și cașcaval, vreo 8 felii așa. A venit acasă, l-a mâncat și ca să vezi, la 5 minute după, iar am poftit... la cașcaval. Du-te iar la magazin, freacă iar vânzătoarele... Într-o zi una chiar a întrebat-o iritată: „Da' cât mai aveți doamnă până vine bebelușul???“

Hehehe, ce vremuri! După vreo 5 luni așa am început să le și salut cu picioarele prin burtă pe la mama. Câteva luni am mers și la școală. Cu mașina, cu mama și cu tata. Plecam dimineața la 7. Drumul ăsta era groaznic, îmi era rău. Când ne dădeam jos, adormeam și era bine. Nu dura mult, că mă trezeam la ore.

Am ascultat multă istorie. Dar și multe lucruri tâmpite, spuse de, evident, tâmpiți. M-am dis-

trat, dar am și plâns câteodată, că mă durea capul de cât puteau să mă enerveze copiii ăia gălăgioși.

Când aveam vreo 5 luni am ajuns la spital, am vrut să fug de la mama de nervi ce mi-a făcut unul din ăsta la școală. Acum îmi pare bine că nu am făcut-o, unde naiba mă duceam???

Eh, cu chiu cu vai, au trecut și astea 9 luni. În cele din urmă, mă obișnuisem atât de mult în camera mea, că nu voiam să mai ies. Pe 14 iunie m-am dus cu mama și cu tata la Drăgaică, este un târg la noi în oraș... Am mâncat bine și m-am distrat cât am putut că auzisem că de a doua zi mă evacuează și știam de la cursurile de supraviețuire de la noi de la Universitate că ceva timp am se să mănânc numai lapte.

A doua zi, am mers cu mama și cu tata la spital. Acolo am reîntâlnit-o pe doamna doctor, care mi-a făcut cu mâna și a zis că ne vedem imediat. Acum nu știu cu ce să zic, imaginea din mintea mea e cam tulbure. Știu doar că mama s-a certat cu doctorița și îi explica tatălui meu, plângând că nu mai naște nimic.

Hehe! Ca și cum mie îmi pă-

(Continuare în pag. 27)

(Urmare din pag. 26)

rea rău. Am stat cuminte cuminte, nu am mai mișcat nu nimic, poate uită de mine... Ne-am urcat în mașină și am mers câteva ore. Credeam că am scăpat sau că măcar am trecut granița și ne ducem în concediu. Dar nooo, ne-am dus la alt spital. Alt doctor, altă treabă. A început evacuarea, contrar voinței mele. Voință de fier de altfel, am reușit să rezist eroic la 14 ore de asediu. Și am ieșit și vânăt de nervi! La noi pe planetă nu ne-a zis nimeni de așa ceva! Acum, că stau și mă gândesc, ar trebui să le scriu bebelușilor pe care i-am lăsat în urmă, să le spun să nu se mai obosească să crească berze din alea că oricum ne scotăștia afară cu forța, aia cu barza e micuță gogonată, barza ne duce numai jumătate de drum, dar efortul ei nu face cât investiția în mâncare pentru ea.

Vag tabel cronologic

Zic vag tabel, că nu va fi complet, evident. Fac o prescurtare și o sumă a evenimentelor bebelușești și după aceea trec la lucruri serioase, adică relatarea mai pe larg a unor evenimente deosebite pe care le-am trăit pentru prima dată în viață.

16 iunie 2009, ora 7⁴⁰ – m-am născut eu, **Mircea Sebastian**. A urmat prima lună, în care... Stăteam în pat și mă uitam în gol. Auzeam voci, distingeam ceva ceva, dar nu pricepeam mai nimic. Prea multă informație și prea multă aglomerație. Stres maxim, deci dormeam mult ca să pot să fac față.

La două luni: Am continuat să exist nestingherit. Deja mai învățasem care-i faza, care-i ambientul, cine care este și în ce relații era cu mine. Exersam foarte mult fixatul cu privirea. Mi-am făcut prieteni imaginari, cu care discutam destul de mult, monosilabic.

La trei luni: Am intrat și în faza „*Lingce apuc*”. Cu o bucurie incomensurabilă, îmi lingeam pumnii, jucăriile și, în general, orice apucam. Scopul adevărat era să văd în cât timp ar fi mama capabilă să găsească un procedeu de sterilizare a scamelor, fiind bine știut faptul că mamele sunt disperate să sterilizeze chestii care intră în contact cu bebelușii. A mea m-a învins, nu s-a omorât cu sterilizatul și m-am plictisit, așa că am renunțat repede.

La patru luni: Mi-am lărgit orizontul cunoașterii. Am căpătat tupeu vocal. De unde, nu știu. Am servit prima linguriță de suc de măr, conform manualului cu instrucțiuni de folosire a bebelușilor, după care încă se chinua mama să mă utilizeze.

La cinci luni: Am încercat primele ros-

togoliri. A fost o lună în care m-am agitat foarte mult, dând aproape neconținut din mâini și din picioare, deși culmea nici nu apucam nimic, nici nu mă deplasam nicăieri. Și în niciun caz nu zburam. Tot la această vârstă, am avut și prima partidă de pocker cu tata. Am stat sprijinit de perne și am lins cărțile și l-am și bătut. Cu ele peste ochi.

La șase luni: S-ar spune că am început să gust viața pentru că în sfârșit am schimbat meniul. Mai lingeam o lingură cu suc de măr, mai bagam ceva legume, am început să trăiesc senzații culinare noi. Prinzând putere am reușit să stau și în fund. Această poziție mi-a adus o oarecare autoritate și o siguranță în relațiile cu cei din jur.

La șapte luni: Sportul meu favorit era rostogolitul, cu tentative olimpice de a merge de-a bușilea.

La opt luni: Știam ce e aia muzică. Și nu din ce behăia mama când mă pune în pat. Știam eu așa, pur și simplu... Înțelegeam altfel arta în general. De exemplu eu, de cum am deschis ochii și am putut să mă holbez pe pereți, am făcut și o pasiune instantanee pentru artă, pentru că deasupra patului atârnav două tablouri și mă uitam la ele ore în șir. Le-am studiat vreo două luni din aceeași poziție, că eram practic imobilizat în același loc, dar cu cât am crescut mai mare cu atât mi s-a lărgit și spațiul de manevră și am putut avea noi perspective asupra tablourilor. După aia, m-am luat cu mâncatul, cu statul în fund și alte chestii superficiale și am mai uitat.

La nouă luni: Ai parte de senzații tari la vârsta asta, dacă ai inspirație. Una ar fi să te bagi sub un scaun. Trebuie să te faci mic, să te împingi, să te sucești și să te învârești câteva minute bune. Odată intrat acolo prima reacție este să încerci să te deplasezi cu scaunul ăla. După ce te foiești vreo jumătate de minut, începi să îi explici cu frumosul: „măi scăunel, hai să mergem mai încolo, hai să îți arăt ceva, te roooog!”. Scaunul nu zice nimic, e mut ca un lemn. Aici te blochezi. Și la propriu și la figurat. Și vrei să ieși. Dar scaunul nu te mai lasă. Ce faci atunci? Ia zi, **ce faci??** Păi, cel mai ușor e să strigi după mama. Dacă mama ta e plină de teorii ca a mea, te lasă acolo puțină cică nu te-a băgat ea, că bla bla... Ca să scurtezi teoria poți urla. În felul ăsta tace subit și te scoate de acolo instantaneu.

La zece luni: Mergeam de-a bușilea cu câte viteze voiam eu. Din experiențele mele notez cum mă plimbau mama sau tata, ținându-mă de mâini, prin curte, pe la animale și

pășări.

La unsprezece luni: Am început practica pentru examenul de mers în picioare. Nu mai puteam sta locului. Încă depindeam de mama și de alții care trebuiau să mă țină de mâini, ceea ce era destul de frustrant.

La douăsprezece luni: Am devenit independent și pe picioarele mele. Am luat multe trânte, am făcut chiar și un cucui cât toate zilele, dar nimic nu putea să mă mai dea înapoi și să mă oprească din avântul meu. Și uite așa, mergând în picioare, cu pași mici dar siguri, am trecut de bebelușie și am intrat în copilărie.

Bebe CV

Atâtea porcării și răutași am făcut la un moment dat că îmi aduc aminte ziua în care mama și tata au zis să fac bine să îmi găsesc o ocupație, ceva care eventual să îmi aducă și profit că ei s-au săturat. Drept urmare, m-am apucat să îmi fac CV-ul și să caut ocupație. Îl redau aici, așa cum arăta el la vârsta de 10 luni: Nume - Mircea Sebastian aka Scămuță; Data nașterii - 16 iunie 2009; Părinți: Mama și Tata; Adresa - camera cea mai verde din casă de la bunicii mei; Telefon - de plastic.

◆ Studii: am studiat și studiez încă diverse obiecte, animale și persoane. ◆ Specializări: scame minuscule după covor și praful proaspăt depus pe diferite obiecte.

◆ În urma studiilor am ajuns la: tehnici de manipulare necunoscute – nivel începător; tehnici de manipulare părinți – nivel mediu; tehnici de manipulare bunici și străbunici – nivel avansat (experiență: foarte vastă).

◆ Abilități, aptitudini, pasiuni, talente: decorez interioare (de camere, dulapuri, cutii etc.); dezasamblez orice; am ureche muzicală desăvârșită, cânt la ciocan-fluier, dar cânt și așa pur și simplu la-la-laaa; pot vorbi cu animalele; am 3 viteze de deplasare pătrund cu ușurință în locuri considerate inaccesibile: sub paturi, scaune; încure cabluri rapide; manevrez tastatura de la laptop cu o rară măiestrie; plâng instantaneu, cu lacrimi chiar; nu mi-e rușine să vorbesc singur; mușc fără să las semne; mint foarte credibil (de exemplu plâng ca și cum mă doare ceva, ca să fiu luat în brațe); rup foi din cărți cu o mare artă, fără zgomot, în timp record; aterizez perfect din cădere liberă din pat; disponibil la program flexibil și prelungit, la nevoie stau treaz și noaptea; nu ocup spațiu mult. Cam asta ar fi, în mare. Aș prefera un post de Demolator sau a doua opțiune ar fi Urlător. Accept plata în covrigi, fructe sau iaurt. Excluz banii. Banii sunt murdari.

Revista Fereastră

Publicație editată de: Asociația Culturală “Agatha Grigorescu Bacovia” - MIZIL

Cod fiscal: 230324460; Cod IBAN: RO60RZBR0000060010080523, deschis la “Raiffeizen Bank” - filiala Mizil

Redacția

Str. Agatha Grigorescu Bacovia”, nr. 13A

Telefoane: 0244251144; 0722653808 - director; 0769210763 - redactor șef;

E-mail: lucian_manailescu@yahoo.com

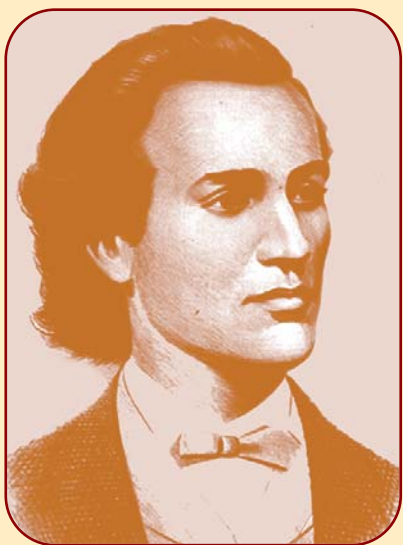
Director: Emil Proșcan, **Redactor șef:** Lucian Mănăilescu, **redactori :** Liviu Ofileanu, Emil Niculescu

Fotografii: Laurențiu Bădicioiu (pag. 1 - Eugen Simion), Lucian Mănăilescu - pag. 12, 19 (fluture), 13 - 14 (frescă pe scândură - Biserca Jețu - Nehoiu), pag. 23 (case), pag. 28 (amurg).

La acest număr au colaborat: Eugen Simion, Adrian Dinu Rachieru, George Vulturescu, Gheorghe Istrate, Ion Roșioru, Victoria Milescu, Mariana Ionescu, Adrian Botez, Gheorghe Postelnicu, Sergiu-Marian Gărbureac, Ion Nete, I. Aldeniu, Florina Cipu, Theodor Lesenciuc, Alexandra Popa, Leonard Ancuța.

Autorii materialelor publicate răspund în mod direct de conținutul acestora. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

122 de ani de la trecerea în eternitate a Luceafărului

Odă (în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pân-în fund băui voluptatea morții
Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus.
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în
flăcări...
Pot să mai re'nviu lăminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

LA 70 DE ANI ȘI ÎNCĂ UNUL...

Se închină soției mele, Michaela,
artist plastic, apusă la vârsta de 63 de ani

Moto: „Sânt douăzeci de ani și încă unul...
N-aș vrea niciunul să i-l dau minciunii...”
(N. Labiș, 3 dec. 1956)

La 70 de ani și încă unul
potcoava coaptă-ncepe-ncet să cadă
iar vinul putrezește trist în cadă
pe când mă-năbușă fierbând destinul

măselăria s-a carbonizat
am ochii goi ca două stinse parce
pruncul plângând în mine se întoarce
și mă descoperă canonizat...

Tu pui răsadurile morții-n spini
răsare-n urmă gheară-n altă gheară
tu luptă-te-n lupoaica ta ursară
și îmi presează oasele în crini –

la levitația dintâi de astă seară
la 70 de ani și încă-o vară...

11 mai 2011
Gheorghe Istrate

Scrisoare din stația de autobuz

Am primit pachetul de la tine, mamă,
gesturi aranjate frumos în staniol,
fotografiile galbene ale toamnei și,
mai ales, borcanul de dulceață
din cireșul cu cireșe amare al copilăriei.

Eu ce să fac? uite, vine autobuzul
vine târziu
cu miros de sudoare citadină
și toți se îngesuie să urce, lume multă
pe scară, bețivi și îngeri înjurând
printre dinți, îngrijorați că pot rămâne
pe jos, în săracăcioasa mea viață...

Lucian Mănăilescu

Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” - ediția a V-a

Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria orașului Mizil organizează a cincea ediție a **Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”**

Participanții (nu există condiții de vârstă sau apartenență la Uniunea Scriitorilor sau la alte forme asociative ale scriitorilor) vor trimite, până la data de **10 septembrie 2011**: ♦ Pentru **Secțiunea Poezie**: 15 poezii pe suport electronic (e-mail sau C.D). ♦ Pentru **Secțiunea Proză**: 15-20 pagini culese cu diacritice (corp Times New Roman - 14). Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicate sub pseudonim, va specifica acest lucru). Se anexează un C.V. care va cuprinde, obligatoriu: adresele de corespondență (adresa poștală, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie (JPEG, TIF) cu latura mare de minimum 15 cm.

C.D.-urile expediate prin poștă (verificați corectitudinea formatării!) se trimit în

plic, pe adresa:

Asociația Culturală Agatha Grigorescu Bacovia, str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr.13 A, Mizil, jud. Prahova.

Textele prin e-mail vor fi expediate la adresa:

lucian_manailescu@yahoo.com

Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne-au parvenit.

Juriul (prezidat de dl. Academician Eugen Simion) va fi format din 5 membri ai Uniunii Scriitorilor din România, iar câștigătorii vor fi anunțați din timp despre data desfășurării festivității de premiere.

Se vor acorda: Marele Premiu, câte trei premii pentru fiecare secțiune și mai multe mențiuni, din partea unor publicații și reviste literare.

Restul familiei, după moartea lui Mihai Eminescu

La moartea lui Eminescu, mai erau în viață surorile **Harieta, Aglae** și fratele **Matei**. Harieta moare la Botoșani în 14 octombrie 1889. În 1900 moare, la Cernăuți, **Aglae Gareiss von Döllitzsturm**, născută Eminovici. Aglae a avut 3 copii, din prima căsnicie, **Victoria** (moartă la 2 ani), **George** și **Ioan Drogli**.

Matei Eminovici a adoptat numele Eminescu în mod legal, fapt consemnat în Buletinul Oficial nr. 168. A murit în 1929.

A fost căsătorit întâi cu Matilda Ilia Iosefescu, având copii: **Victor Eminescu** (1886 -1949), **Maria-Lucreția** (n. 1887 a trăit doar câteva luni)

A doua căsătorie a lui Matei a fost cu Ana Condeescu (din Mizil). Au avut 4 copii: **Lelia** (1891 -1896), **Ecaterina** (1892 – 1970), **Hanibal** (1893 – 1911) și **Gheorghe** (1895 – 1988). Acesta din urmă a avut o carieră militară și a scris cărți de istorie: **Napoleon Bonaparte** și **De la Valmy la Waterloo**. A trăit 93 de ani și a murit în 1988.

Victor Eminescu a avut cinci fiice: în prima căsătorie, cu Eugenia Petrescu, două gemene: **Raluca** (1912-1989) și **Eugenia** (1912-

1982) care nu au avut urmași; în a doua căsătorie, cu Alexandra Basistăi din Soroca: **Natalia** (n. 1936), **Aglaia Maria-Magdalena** (n. 1938) și **Ileana-Didona Stansilav** (n. 1942).

Gheorghe-Mihai Eminescu, fiul Aglaei Maria-Magdalena, (n. 1970) trăiește în prezent în statul Massachusetts – S.U.A.

Ileana-Didona Stansilav are o fiică: **Iulia-Adriana Eminescu-Stanislav** (n. 1978)

Fiica lui Matei Eminescu din a doua căsnicie, Ecaterina, căsătorită cu Alexandru Persu, a avut trei copii: **Ioan-Spiru** (n. 1912) – nu are urmași; **Anton-Eugen** (1914-1934); **Sanda** (n. 1930) căsătorită cu Florea Oprea, are doi copii (**Florin-Viorel** - n. 1967); **Marina-Ioana** (n. 1954) căsătorită cu Nicolae Olaru. Are 2 copii: **Matei-Alexandru** (n. 1983) și Mihnea (n. 1987).

Fiul din a 2-a căsătorie a lui Matei Eminovici, Gheorghe a avut cu Elenei Labunțeva o fiică **Iolanda Eminescu** (1921 – 1998). Roxana Eminescu, fiica Iolande este în Franța.